

העל-טבעי
מה המקרא מלמד על העולם הבלתי-נראה
ולמה זה חשוב?

מייקל ס. הייזר

תורגם ע"י יגאל גרמן

העל-טבעי

זכויות יוצרים © 2015 מאת מייקל ס. הייזר

תרגום לעברית
© 2019 מקלט

ניתן להעתיק ולהפיץ את כל תוכנו של תרגום זה בכל צורה שהיא ברשות המחבר ובעל זכויות היוצרים.
הרשאה זו חלה רק על התרגום שפרסם Miqlat.org. Miqlat.org הוא תאגיד ללא מטרת רווח (c) 501
(3) בארצות הברית. לפיכך, הרשאה זו אינה מתייחסת לתרגום באותה שפה, או לשפה אחרת,

שפורסמה על ידי
Lexham Press
ISBN
מתרגם: יגאל גרמן

לאמא ואבא שלי,
אד וג'אן ספראוו
מי היה רואה את זה בא?

אני חושב שאנחנו יודעים.
שמואל א' א, 28-1

תודות לספר המקורי באנגלית

מכיוון שהעל-טבעי (Supernatural) מבוסס על ספרי התחום הסמוי (The Unseen Realm), המחשבות שבאות לידי ביטוי בתודות לספר מתאימות כאן, גם אם בצורה מקוצרת. תודתי נתונה לפורום המקוון שנוצר זמן קצר לאחר שהחלטתי שהנושא "עַדַת-אֵל" (הערת המתרגם: תהילים פב, 1) והעולם הסמוי של התיאולוגיה המקראית יהיו מוקדי הקריירה האקדמית שלי. באופן לא מפתיע, קראתי לפורום זה "קבוצת המחקר עַדַת-אֵל" (Divine Council Study Group = DCSG). קבוצה זו התפרקה בשנת 2004 לאחר שסיימתי את לימודי הדוקטורט והתחלתי לעבוד בחברת לוגוס (Logos Bible Software), אך קבוצה זו הכינה אותי לכתיבת שני ספרים.

התחום הסמוי התחיל ככתב יד שכותרתו *המיתוס הנכון* שכתבתי עבור מבקרי אתר שהתעניינו בתוכן האתר ואת הרומן שלי, *החזית* (The Façade). חלק גדול מתוכן הספר הופיע תחילה בניוזלטר ומאוחר יותר בבלוג, והרעיון היה להתייחב לכתוב משהו בכל חודש. הטיוטה המלאה הראשונה של *המיתוס הנכון*, כפי שנקראה אז, הסתיימה בשנת 2012. כתב היד השתפר בעקבות משוב הקוראים. תודות מיוחדות מופיעות בתודות התחום הסמוי. הכוחות העיקריים שעמדו מאחורי פרסום התחום הסמוי - ולפיכך העל-טבעי - היו שלושה מנהלים בחברת לוגוס (Logos Bible Software): בוב פריצ'ט (Bob Pritchett), דייל פריצ'ט (Dale Pritchett), ביל נינחיוס (Bill Nienhuis). לא רק שהם הצליחו להביא את כתב היד שלי לשלב הבא, אלא שהם ראו צורך בגרסה מרוכזת של הספר. העל-טבעי הוא אפוא תוצר של חזונום. דייב למברט, העורך שלי ב*התחום הסמוי*, ערך גם את העל-טבעי. מומחיותו וניסיונו ניכרים בכל עמוד. המאמין עמד בראש מעייניו. לבסוף, אני אסיר תודה לאשתי, דרנה. תמיכתה אפשרה את פרסום ספר זה.

תודות לתרגום זה

אני רוצה להודות לתורמים ל Miqlat.org. ללא נדיבותכם, פרויקט התרגום הזה לא היה אפשרי.

תוכן העניינים

פרק ראשון: להאמין במקרא

פרק שני: התחום הסמוי: האל והאלים

פרק שלישי: מלכים של פעם ובעתיד

פרק רביעי: מרידות אלוהיות

פרק חמש: גאוגרפיה קוסמית

פרק שש: הדבר, השם, והמלאך

פרק שבע: כללי אירוסין

פרק שמונה: טריטוריה קדושה

פרק תשע: מלחמה קדושה

פרק עשר: מוסתר במבט רגיל

פרק אחד עשרה: כוונה על-טבעית

פרק שתים עשרה: רוכב הענן

פרק שלוש עשרה: ההיפוך הגדול

פרק ארבע עשרה: לא מהעולם הזה

פרק חמש עשרה: שותפים לטבע האלוהי

פרק שש עשרה: שליטה על מלאכים

סיכום

תפילת החוטא

בקשת המחבר

פרק ראשון להאמין במקרא

האם אתה באמת מאמין בדברי המקרא?

זוהי שאלה שעשויה להיראות מוזרה בשביל קוראי הספר שהם מאמינים משיחיים (Christians). אבל אני לא חושב שזה כל כך מוזר. בתנ"ך ובברית החדשה, יש כמה דברים די מוזרים - דברים שקשה להאמין בהם, במיוחד בעולם המודרני.

אני לא מדבר על האירועים הגדולים, למשל האם ישוע היה אלוהים עלי אדמות, שמת אז על הצלב וקם מהמתים. אני אפילו לא חושב על סיפורים נסיים כמו יציאת מצרים כאשר אלוהים גאל את ישראל ממצרים והעביר אותם דרך ים סוף. רוב המשיחיים יגידו שהם אכן מאמינים בנסים אלה. אחרי הכל, אם אתה לא מאמין באלוהים ובישוע המשיח, או ביכולתם לחולל נסים, מה הטעם לומר שאתה משיחי?

אני מתייחס לאירועים העל-טבעיים שאתה נתקל בהם מדי פעם כשאתה קורא את התנ"ך, אך לעתים נדירות שומעים עליהם בדרשות השבועיות.

לדוגמא, במלכים א' פרק כב יש סיפור על מלך ישראל הרשע, אחאב. הוא רצה לאחד כוחות עם מלך יהודה כדי לתקוף את האויב ברמות-גלעד. מלך יהודה רצה הצצה לעתיד - הוא רוצה לדעת מה עומד לקרות אם האויבים יתקפו. שני המלכים שואלים את נביאי אחאב ומקבלים היתר מהם. אבל הנביאים האלה רק מספרים לאחאב את מה שהוא רוצה לשמוע, ושני המלכים יודעים זאת היטב. אז הם מחליטים לשאול את נביא האלוהים בשם מיכה. הדברים שהוא אומר אינם חדשות טובות עבור אחאב: "וַיֹּאמֶר, לֵכֵן שָׁמַע דְּבַר-יְהוָה; רְאִיתִי אֶת-יְהוָה, יֹשֵׁב עַל-כִּסֵּא, וְכָל-צְבָא הַשָּׁמַיִם עֹמְדֵי עָלָיו, מִיְמִינוֹ וּמִשְׁמָאלוֹ. וַיֹּאמֶר יְהוָה, מִי יִפְתֶּה אֶת-אַחָב, וַיַּעַל, וַיִּפֹּל בְּרַמַּת גִּלְעָד; וַיֹּאמֶר זֶה בָכָה, וְזֶה אָמַר בָּכָה. וַיֵּצֵא הָרוּחַ, וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי יְהוָה, וַיֹּאמֶר, אֲנִי אֶפְתְּנֶנּוּ; וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו, בְּמָה. וַיֹּאמֶר, אֶצֵּא וְהִיִּיתִי רוּחַ שָׁקַר, בְּפִי, כָּל-נְבִיאָיו; וַיֹּאמֶר, תִּפְתָּה וְגַם-תּוֹכַל--צָא, וַעֲשֵׂה-כֵן. וְעַתָּה, הֲנֵה נָתַן יְהוָה רוּחַ שָׁקַר, בְּפִי, כָּל-נְבִיאֶיךָ אֵלֶּה; וַיְהִי, דְּבַר עֲלִיךָ רָעָה" (מלכים א' כב, 19-23).

האם אתה מאמין בסיפור מקראי זה? האם אלוהים נפגש עם קבוצת רוחות סמויות מן העין כדי להחליט מה אמור לקרות עלי אדמות? האם זה אמיתי?

להלן דוגמא נוספת, באדיבות אגרת יהודה: "וְהַמְלָאכִים אֲשֶׁר לֹא-שָׁמְרוּ אֶת-מִשְׁרָתָם כִּי אִם-עָזְבוּ אֶת-מְעוֹנָם שְׁמָרָם בְּמוֹסְרוֹת עוֹלָם בְּאֶפְלָה לְמִשְׁפַּט הַיּוֹם הַגָּדוֹל" (יהודה 6).

האם אלוהים באמת שלח חבורה של מלאכים לכלא תת-קרקעי?

כמו שאמרתי, במקרא ישנם הרבה דברים משונים, בעיקר אלה הסמויים מן העין. פגשתי משיחיים רבים שאין להם בעיה להאמין בנסים פחות שנויים במחלוקת שמתועדים במקרא, למשל כמו מי היה ישוע ומה הוא עשה, אך ישנם אלו אשר נוטים להתעלם מקטעים על-טבעיים אחרים הכתובים במקרא. ראיתי את זה במו עיניי. משפחתנו ביקרה פעם בקהילה משיחית בה רועה הקהילה דרש מאגרת פטרוס הראשונה. באותו הבוקר הוא דרש מאגרת פטרוס א' ג', 18-22, הדבר הראשון שהוא אמר לאחר שהגיע מאחורי הדוכן היה, "אנחנו הולכים לדלג על הפסוקים האלה. הם פשוט מוזרים מדי." כוונתו היתה כי הפסוקים הללו מכילים אלמנטים על-טבעיים שפשוט לא תאמו לתאולוגיה שלו. להלן: "כִּי גַם-הַמְּשִׁיחַ מֵת פֶּעַם אַחַת עַל-חַטָּאתֵינוּ הַצָּדִיק בְּעַד הַרְשָׁעִים לְקָרֵב אֶתְנוּ אֶל-הָאֱלֹהִים הוֹמֵת בְּבֶשֶׁר וַיְחִי בְרוּחַ: וּבְכֵן הָלַךְ וַיִּקְרָא לְרוּחֹת אֲשֶׁר בְּמִשְׁמֵר: אֲשֶׁר לְפָנִים לֹא הָאֱמִינוּ כְּאֲשֶׁר חָקָה אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ אֲפֹ בִימֵי נֹחַ בְּהַעֲשׂוֹת הַתְּבָה אֲשֶׁר נִמְלְטוּ אֵלֶיהָ מֵעֲטִים וְהֵם שָׁמְנָה נְפֹשׁוֹת מִן-הַמַּיִם" (פטרוס א' ג', 18-20).

מיהן הרוחות הללו והיכן הן כלואות? רועה הקהילה הזה לא ידע את התשובה או שהתשובה לא מצאה חן בעיניו, ולכן הוא פשוט בחר להתעלם מהפסוקים האלה. כחוקר מקרא, למדתי שקטעים מוזרים (והרבה קטעים אחרים שכמעט אינם ידועים לנו) הם למעשה חשובים מאוד. הם מלמדים רעיונות ספציפיים על אלוהים, העולם הבלתי נראה וחיינו. תאמינו או לא, אם היינו מודעים אליהם והבנו את כוונתם, קשים ותמוהים ככל שיהיו, זה היה משנה את הדרך בה אנו חושבים על אלוהים, זה על זה, מדוע אנו כאן, וייעודנו הסופי.

במכתבו הראשון שכתב השליח פאולוס למאמינים בקורינתוס, פאולוס התעצב בגלל שהמאמינים באותה הקהילה ניסו ליישב סכסוכים בבתי משפט. זה היה בזבוז זמן ואנרגיה רגשית, וגם כן עדות שלילית על המאמינים. פאולוס התנשף, "הלא ידעתם כי נדין דין-המלאכים אף כי-דיני ממונות" (קורינתים א' ו', 3).

לשפוט את העולם? לשלוט על מלאכים? מה שפאולוס אומר באותו פסוק תמוה מעורר מחשבה וגם משנה חיים. המקרא מקשר בין פעילותם של יצורים על-טבעיים לחיינו. יום אחד נשפוט את העולם. אנו נשלוט על מלאכים, ממש כמו שאמר פאולוס. עוד על כך בהמשך.

הסיבה שפאולוס יכול לומר את מה שאמר למאמינים בקורינתוס - ולנו - היא שאלוהים מספר לנו על איך שהוא ברא אותנו ורוצה שנהיה חלק ממועצתו השמימית. לא במקרה המקרא משתמש במונחים שנשאבו ממערכות יחסים משפחתיות - כמו חיים ועבודה משותפת - כדי לתאר באופן קולקטיבי את אלוהים, ישוע, העולם הבלתי-נראה, והמאמינים, אתה ואני. אלוהים רוצה שהאנושות תהיה חלק ממשפחתו ומשלטונו על הבריאה.

כולנו מכירים את המושג כמו בשמים, כן גם בארץ שמופיע בתפילת האדון (מתי ו, 10). כבר מההתחלה, אלוהים רצה שמשפחתו האנושית תחיה איתו בעולם מושלם - יחד עם המשפחה שכבר הייתה לו בעולם הבלתי-נראה, צבאות האלוהים בשמים. סיפור זה - מטרתו של אלוהים, התנגדותו לכוחות החושך, כישלוננו והצלחתו העתידית – זהו נושא של ספר זה, בדיוק כפי שנגלה לנו במקרא. אנחנו לא יכולים להעריך את הדרמה של הסיפור המקראי אם לא נכלול את כל השחקנים - כולל הדמויות העל-טבעיות שהן חלק מהאפוס, דבר שחוקרי מקרא רבים בוחרים להתעלם ממנו.

מלאכי אלוהים אינם שוליים או חסרי חשיבות או אינם קשורים לסיפור האנושי במקרא. הם ממלאים תפקיד מרכזי. אך קוראי מקרא מודרניים מפספסים את הדרכים המרתקות של העולם העל-טבעי בעשרות הפרקים המוכרים ביותר בתנ"ך. לקח לי עשרות שנים לראות את מה שאני רואה עכשיו במקרא - ואני רוצה לחלוק איתך את פרי שנות הלימוד ההן.

אבל בואו לא נתנתק מהשאלה ששאלתי בהתחלה. האם אתה באמת מאמין בדברי המקרא? זוהי הקושייה האמיתית. לא יעזור לך ללמוד מה באמת אומר המקרא על העולם הבלתי-נראה וכיצד הוא משפיע על חיך, אם אתה לא מאמין בכך.

במלכים ב' ו, 8-23, הנביא אלישע שוב מוצא את עצמו בצרה. מלך זועם שלח כוחות להקיף את ביתו. כאשר משרתו נבהל, אלישע אמר לו: "אל-תירא: כי רבים אֲשֶׁר אֲתָנוּ, מֵאֲשֶׁר אֹתָם." אלישע מתפלל עבור משרתו, "יהוה, פֶּקֶח-נָא אֶת-עֵינָיו וְיִרְאֵה." אלוהים משיב מיד לתפילת אלישע: "וַיִּפְקַח יְהוָה, אֶת-עֵינֵי הַנֶּעֱר, וַיִּרְא וְהִנֵּה הָהָר מְלֵא סוּסִים וְרָכָב אֲשֶׁר, סָבִיבֹת אֵלֵיִשָׁע."

תפילת אלישע היא תפילתי עבורך. יהי רצון שאלוהים יפקח את עיניך לראות, כך שלעולם לא תוכל לחשוב על המקרא כמו שחשבת עליו פעם.

פרק שני התחום הסמוי: האל והאלים

אנשים רבים מוקסמים מהעל-טבעי והעל-אנושי. רק חשוב על ענף הבידור בשנים האחרונות. אלפי ספרים, תכניות טלוויזיה וסרטים בעשור האחרון עסקו במלאכים, חייזרים, מפלצות, שדים, רוחות רפאים, מכשפות, קסמים, ערפדים, אנשי זאב וגיבורי על. רבים מזכייני שובר הקופות בהוליווד כוללים את הסרטים הבאים: *אקס-מן (X-MEN)*, הנוקמים (*THE AVENGERS*), סדרת הארי פוטר, *סופרמן (SUPERMAN)* וסאגת הדמדומים (*TWILIGHT*). לתכניות טלוויזיה כמו פרינג' ו'כמובן SUPERNATURAL, ו-*FILES X* ישנו תמיד קהל אפילו אחרי שהסרטת הפרקים החדשים הסתיימה. ובאמת, האם התחום העל-טבעי היה תמיד פופולרי, ומצא את ביטויו בסיפורים, בספרים, ובאמנות?

למה?

תשובה אחת היא שזוהי בריחה מהמציאות. ענף הבידור מציע לנו עולם שמעניין ומרגש ביותר. מאבק הטוב ברע בקנה מידה קוסמי בהחלט מרגש אותנו. המאבק האפי של גיבורי כדור הארץ התיכוני (גנדלף, פרודו וחברה) נגד לורד האפל סאורון בטרילוגיית שר הטבעות (*THE LORD OF THE RINGS*), שובה את הקוראים כבר למעלה ממאה שנה. ככל שהדמות השלילית מוצגת כעל-טבעית ומסתורית, הניצחון נראה מרהיב יותר.

ברמה אחרת אנשים נמשכים לעולמות אחרים מכיוון שכפי שמגדיר ספר קהלת, אלוהים "גַם אֶת-הָעֵלָם, נָתַן בְּלִבָּם" (קהלת ג', 11). יש משהו בטבע האנושי המשתוקק לחוויה האלוהית. השליח פאולוס גם כן התייחס לכמיהה זו. הוא לימד שהיא נובעת מעצם היותנו ברואי אלוהים. הבריה מעידה על קיומו של בורא על-טבעי (האגרת אל הרומיים א', 23-18). למעשה, פאולוס אמר שדחף רוחני זה היה כה חזק, עד שאנשים חוטאים דחקו אותו במכוון (פסוק 18).

ובכל זאת נראה שאנחנו לא חושבים על הסיפור האפי של המקרא באותו אופן שאנחנו חושבים על סיפורים על-טבעיים בספרים, סרטים ואגדות. יש סיבות לכך אשר חורגות מהיעדר אפקטים מיוחדים. עבור חלקם, דמויות המקרא הן רגילות מדי או סבאיות מדי. דמויות אלה לא נראות לנו תמיד דינמיות או מופלאות. אחרי הכל, סיפורים אלה ידועים לנו או לילדינו מלימודי המקרא בבית ספר ביום ראשון בקהילה המשיחית.

ואז יש גם את המחסום התרבותי. קשה לנו להזדהות עם מה שנראה כמו מצעד אינסופי של רועים עתיקים וגברים שלובשים גלימות, כמו כל כך הרבה שחקנים בהצגת חג המולד בקהילה המשיחית שלך.

אבל אני חושב שגורם גדול עוד יותר מדוע מדע בדיוני או חזונו או חזונו בנו ביתר קלות הוא דרך החשיבה שלנו על העולם הבלתי-נראה במקרא. מה ששמעתי בקהילה המשיחית לאורך

השנים מציג את העולם העל-טבעי במקרא כמשעמם ביותר. וחמור מכך, הוראת הקהילה המשיחית מעקרת את העולם העל-הטבעי במקרא, והופכת אותו לחסר אונים.

הרבה ממה שמשיחיים מדמיינים לגבי העולם הבלתי-נראה הוא לא נכון. למלאכים אין כנפיים. (הכרובים אף פעם לא נקראים מלאכים והם נבראו באופן יצירתי. מלאכים התגלו לבני אדם בדמות אנושית.) שדים לא מגדלים קרניים וזנב, והם לא גורמים לנו לחטוא (אנו חוטאים בעצמנו). ובעוד שהמקרא מתאר כיצד השדים אוחזים בבני אדם בדרכים איומות, לרוע התבוני יש דברים יותר מרושעים לעשות מאשר לשחק באנשים כבובות. ומלבד זאת, מלאכים ושדים הם שחקנים מינוריים. נראה כי הקהילה המשיחית אף פעם לא הבינה את מהותם של השחקנים האמיתיים.

האלים הם אמיתיים

שאלתי אותך בפרק הקודם אם הנך באמת מאמין בדברי המקרא. חשוב על זה כמו על חידון פתע.

התנ"ך אומר שלאֱלוהים יש צבא של יצורים אלוהיים שמבצעים את החלטותיו. צבא שמימי זה מכונה קהל קדושים, המועצה השמימית של אלהי ישראל (תהילים פט, 5-7; דניאל ז, 10). אחד הפסוקים הברורים ביותר המתייחסים לפמלייה של מעלה הוא תהילים פב, 1: "אֱלֹהִים, נֶצֶב בְּעֵדֶת-אֵל; בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט."

זהו פסוק מדהים! הוא ריגש אותי בפעם הראשונה שחשבתי על פסוק זה. יש להבין פסוק זה פשוטו כמשמעו. כמו כל פסוק, יש להבין את תהילים פב, 1 בהקשרו המקראי - במקרה זה, מה כתוב במקרא על האלים וכיצד יש להגדיר מונח זה.

המילה כאן היא "אל" במשמעות אלוהים. רבים מאיתנו חושבים על אלוהים במובן יחיד - כאחד משמותיו של אלוהים האב - וזה מקשה עלינו לחשוב על הנושא בהקשר הרחב. אך המילה "אלוהים" מתייחסת לכל יצור רוחני הסמוי מן העין. זו הסיבה שאלוהים מתייחס לבורא העולם (בראשית א, 1), שדים (דברים לב, 17), ורוחות המתים (שמואל א' כח, 13). במקרא, אלוהים הוא מונח המתייחס לישות רוחנית בעולם הרוחנית.

המונח העברי "אלוהים" אינו מתייחס ליכולות ספציפיות שיש רק לאלוהים. התנ"ך מבדיל את אלוהי ישראל מכל שאר האלים בדרכים אחרות. למשל, המקרא מצווה על האלים לעבוד את אלוהי התנ"ך (תהילים כט, 1). הוא יוצרם ומלכם (תהילים צה, 3; קמח, 1-5). תהילים פט, 7 אומר, "כִּי מִי בְּשִׁחַק, יַעֲרֹךְ לַיהוָה; יִדְמָה לַיהוָה, בְּבִנְיָ אֱלֹהִים" (השוו מלכים א' ח, 23; תהילים צז, 9). אלוהי ישראל אינו שווה לאלים אחרים - הוא "אלוהי האלים" (דברים י, 17; תהילים קלו, 2-3).

הישויות בפמלייה של מעלה קיימות באמת. בפרק הראשון של ספרי ציטטתי קטע בו אלוהים מתייעץ עם הרוחות השמימיות כדי להחליט כיצד להיפטר ממלך אחאב. באותו קטע, חברי המועצה השמימית הזו נקראו רוחות. אם אנו מאמינים שעולם הרוח הוא אמיתי והוא מאוכלס על ידי אלוהים ועל ידי יצורים רוחניים שהוא יצר (כמו מלאכים), עלינו להודות שצבאותיו העל-טבעיות, המתוארות בפסוקים שציטטתי לעיל ורבים אחרים, הן גם אמיתיות. אחרת, אנו משלמים מס שפתיים לאמונה בעולם הרוחני ותו לא.

התנ"ך מזהה את חברי המועצה האלוהית כרוחות, אנו יודעים שאין הכוונה לאילי אבן או עץ. פסלים לא עובדים את אלוהים במועצה השמימית. אנשים בעולם העתיק באמת סגדו לאלים היריבים ועשו אלילים. אבל הם ידעו שהאלילים שעשו במו ידיהם לא היו הכוחות האמיתיים. האלילים הללו היו רק חפצים שאלוהים שכנו בהם כדי לקבל קורבנות ולהפיץ ידע לחסידיהם. עובדי האלילים ביצעו טקסים כדי לבקש את האלים לבוא אליהם ולשכון באליל.

מבנה המועצה השמימית והמתרחש בה

האלים בתהילים פב נקראים "בני עליון" בפסוק 6. "בני אלוהים" מופיעים בדרך כלל בנוכחותו של האל במקרא (איוב א, 6; ב, 1). איוב לח, 7 מספר לנו שבני האלוהים נכחו כשהאלוהים החל לעצב את האדמה ולברוא את האנושות.

זוה מעניין מאוד. אלוהים מכנה את היצורים הרוחניים בניו. מכיון שהוא יצר אותם, הלשון ה"משפחתית" היא די הגיונית, באותה דרך שאתה מתייחס לצאצאך כבן או בת מכיון שהשתתפת ביצירתם. אך מלבד היותו אביהם, אלוהים הוא גם מלכם. בעולם העתיק שלטו המלכים לרוב דרך משפחותיהם המורחבות. המלכות הועברה ליורשים. שלטון היה עסק משפחתי. אלוהים הוא אדון מועצתו. ובניו הם בעלי הדרגה העליונה הבאה מתוקף מערכת היחסים שלהם אתו. אך בהמשך ספר זה נראה שחלקם הפכו בגדו באלהי ישראל.

בני האלוהים גם קיבלו החלטות. אנו יודעים ממלכים א' כב (וקטעים רבים אחרים) כי אלוהים מתעסק בהיסטוריה האנושית. כאשר אלוהים החליט שהגיע הזמן שאחאב הרשע ימות, מועצתו השמימית החליטה כיצד כל זה יקרה.

ישיבות המועצה האלוהית בתהילים פב ובמלכים א' כב אינן היחידות שמתגלות לנו במקרא. כמה משיבות אלה קבעו את גורלן של אימפריות.

לפי דניאל ד', נבוכדנצר, מלך בבל, נענש על ידי אלוהים באי שפיות זמנית. גזר דין זה ניתן על ידי "גזירת עליון" (דניאל ד, 21) ו"גזירת עירין" (דניאל ד, 17). המונח "עירין" מתייחס ליצורים אלוהיים במועצת האל בשמים ששקדו על ענייני האנושות; הם היו תמיד ערים. סצינות תנ"כיות אלה מראות לנו שחברי המועצה האלוהית אכן משתתפים בשלטונו של האל. לפחות במקרים מסוימים, אלוהים גוזר את מה שהוא רוצה לעשות אך נותן לסוכניו העל-טבעיים חופש להחליט על האמצעים להשגת המטרה הנחוצה.

גם מלאכים משתתפים במועצה האלוהית. מלאך בתנ"ך ובברית החדשה משמש לתיאור שליח ארצי או שמימי. זהו בעצם תיאור תפקיד. מלאכים מעבירים מסרים לאנשים. אנו נלמד יותר על מלאכים ומשימותיהם - כמו גם על רוחות אחרות בפמליה של מעלה - בהמשך הספר.

מדוע זה חשוב

התגובה שלך לכל מה שקראת בספר הזה עד כאן עשויה להיות כזאת, "אכן אלה דברים מרתקים - מעולם לא ראיתי את כל זה במקרא. אך מהן ההשלכות על חיי ועל אופן תפקוד קהילתי?" כל האמיתות המוצגות בספר זה קשורות לדעת האל, וכיצד אנו מתייחסים אליו, ומהי מטרתנו עלי אדמות. כדי להבהיר את זה, אסיים כל פרק בסעיף כזה שדן בהשלכות המעשיות של האמיתות העיקריות שנדונו באותו הפרק.

בפרק זה דנו כיצד המקרא מתאר את הניהול הקוסמי של אלוהים ואלוהים, וכיצד אלוהים מתייחס אלינו. ראשית, העסק המשפחתי השמימי של אלוהים הוא תבנית להתייחסות למשפחתו הארצית. אנו נדון על כך בהמשך בפרק הבא, אבל הנה דוגמא: יכול להיות שאתה תוהה מדוע אלוהים נזקק למועצתו השמימית, הרי הוא אינו זקוק לעזרה בשום מקרה. הוא אלוהים! אך הוא עדיין משתמש בברואיו כדי לעשות את רצונו.

הוא לא זקוק למועצה אלוהית, אבל הוא בוחר להשתמש במועצתו השמימית. האל גם לא זקוק לנו. אלוהים יכל היה פשוט לדבר בקול רם לכל האנשים הזקוקים לבשורה, לתת לכולם את כל העידוד שהם צריכים כדי לפנות אליו, ולהצהיר שהכל טוב. הוא יכול היה לשכנע אנשים לאהוב אחרים על ידי הכנסת קולו לראשם. אבל הוא לא פועל כך. במקום זאת הוא משתמש באנשים - אתה ואני - כדי לבצע את העבודה הדרושה.

שנית, אלוהים יכל היה לקבוע מראש את מהלך האירועים בכדי לגרום להם לקרות בדיוק כפי שהוא רצה. אבל זוהי לא דרכו. בסיפור המלך אחאב, אלוהים איפשר לרוחות להחליט כיצד לבצע את רצונו. במילים אחרות, הוא איפשר להם להשתמש ברצונם החופשי. זה אומר לנו שלא הכל נגזר מראש. זוהי האמת גם בעולמנו.

במקרא, אלוהים הוא המנכ"ל במלכותו השמימית. בני משפחתו עובדים אצלו. הם חולקים תחומי שליטה. הם משתתפים בניהול העניינים.

למרבה הפלא, המקרא מתאר כך את האנושות. כבר מההתחלה בגן העדן, אלוהים ברא את האנושות לשלוט עמו על האדמה. אלוהים אמר לאדם וחוה, "פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלאוּ אֶת-הָאָרֶץ, וּכְבֹשְׁתֶּהּ; וּרְדוּ בְּדַגַּת הַיָּם, וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם, וּבְכָל-חַיָּה, הַרְמֵשֶׁת עַל-הָאָרֶץ" (בראשית א, 28). אדם וחוה היו ילדי האל - משפחתו הארצית של אלוהים. אלוהים רצה לחיות איתם ולתת להם להשתתף בהפיכת העולם כולו לגן עדן.

זהו מושג המוכר לרוב הקוראים. מה שלא כל כך ברור הוא שאדם וחיה לא היו היחידים במשפחתו של האל בגן העדן. גם משפחתו השמימית הייתה שם. גן העדן היה משכנו של אלוהים - ובמקום בו אלוהים חי, כך גם משפחתו. אנו חושבים על השמים כמקום בו נגור עם אלוהים ומלאכיו - משפחתו האלוהית. זו היתה התוכנית במקור, וזה משיקרה בעתיד. לא במקרה המקרא מסתיים בכך שהשמים חוזרים לארץ בגן עדן חדש וגלובלי (חזון יוחנן פרקים כא-כב). כדי להבין את ייעודנו, עלינו לחזור לתקופה בה שתי המשפחות של אלוהים שכנו באותו המרחב האלוהי. אנחנו צריכים לחזור לגן העדן.

פרק שלישי מלכים של פעם ובעתיד

הייתה לנו היכרות קצרה עם המועצה השמימית של אלוהים - משפחתו הסמויה מן העין. יש עוד הרבה מה ללמוד מעבר לזה - עלינו להתמקד בשחקנים מרכזיים כמו ישוע המשיח ושטן משתלבים בתמונה. אך לפני שנחזור למתרחש בעולם הסמוי מן העין, עלינו לדון בנושא מחדש. שלטונו של אלוהים בעולם הרוחני באמצעות מועצתו הוא תבנית לשלטונו עלי אדמות – זה מה שהתיאולוגים מכנים מלכות האלוהים. כל זה התחיל בספר בראשית, בגן העדן.

גן העדן – משרדו של האלוהים

מה הדבר הראשון שאתה חושב עליו כשאתה שומע את המושג "גן עדן"? רוב האנשים שדיברתי איתם חושבים מיד על אדם וחוה. גן העדן היה ביתם. אלוהים השכין אותם בגן זה (בראשית ב, 15-25). אבל גם אלוהים שכן בגן העדן. זהו "גן האלוהים" (יחזקאל כח, 13; לא, 8-9). זוהי לא הפתעה. "גן האלוהים" נקרא גם "הר האלוהים הקדוש" (יחזקאל כח, 14). בדתות קדומות רבות גנים מפוארים והרים היו בלתי נגישים לאלים. המקרא משתמש בשני התיאורים עבור גן עדן שהיה ביתו של אלוהים ומשרדו. ובמקום שבו נמצא אלוהים, נמצאת גם מועצתו השמימית.

בצלם אלוהים

אחד הפסוקים החשובים ביותר בתנ"ך מביא אותנו למסקנה שאלוהים וגם מועצתו היו בגן העדן. בספר בראשית א, 26, אלוהים אומר, "נעשה אדם בצלמנו, כדמותנו". בעצם, אלוהים מודיע על כוונתו לקבוצה. עם מי הוא מדבר? עם מועצתו השמימית. הוא לא מדבר עם הישיות האלוהיות בשילוש הקדוש, כי הרי אלוהים הוא כל יודע! וכאן אלוהים פונה למועצתו השמימית.

קל להבין הכרזה זו. תארו לעצמכם שאני הייתי אומר לכמה חברים, "בואו נלך לאכול פיצה!" *בואו נעשה את זה!* די ברור. אבל יש עוד משהו שאנחנו לא רוצים לפספס. אלוהים למעשה לא כולל את הקבוצה בכדי להביא להחלטתו.

בניגוד לישיבות מועצה אלוהיות אחרות שראינו, חברי מועצת האל לא משתתפים בהחלטה זו. כאשר האנושות נבראת בפסוק הבא (בראשית א, 27), אלוהים הוא היחידי שיוצר. יצירת האנושות היא דבר שאלוהים עשה בעצמו. אם נחזור לפיצה שלי, אם הייתי עושה בדיוק כמו שאמרתי על ידי הבאת כולם למסעדה ומתעקש לשלם עבור כולם, הייתי זה שעושה את כל העבודה. זה מה שקורה כאן.

הגיוני שאלוהים יהיה היחיד שיוצר את בני האדם. הישויות האלוהיות במועצתו השמימית אינן חזקות מספיק. בספר בראשית א, 27, בני האדם נבראים בצלם אלוהים ("וַיְבָרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ"). מה קרה ל"בְּצַלְמוֹ" מפסוק 26?

בעצם, כלום. החילוף בין "בְּצַלְמוֹ" ל"בְּצַלְמוֹ" בספר בראשית א, 26-27 מגלה משהו מרתק. הצהרתו של אלוהים - "נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמוֹנוֹ כְּדְמוּתְנוּ" - פירושה שהוא ואלו שהוא מדבר עימם חולקים משהו משותף. ברגע שאלוהים יצר את בני האדם, הוא חלק איתם את דמותו. אנחנו דומים לאלוהים ומועצתו השמימית.

"משהו" מועבר על ידי הביטוי "צלם אלוהים". לפי בראשית א, 26, אלוהים יצר את בני האדם כצלמו. להיות אנושי משמע הדבר להיות כמו האל. אנו נציגו עלי אדמות.

צלם אלוהים אינה יכולת שניתנת לנו על ידי האל, כמו אינטליגנציה. אנו יכולים לאבד יכולות, אך איננו יכולים לאבד את המעמד של הצלם האלוהי. כל בן אנוש, מלידה ועד מוות, נושא את דמות האל. זו הסיבה שחיי האדם קדושים בעיני אלוהים.

כיצד אנו מייצגים את אלוהים? ראינו בפרק הקודם שאלוהים חולק את סמכותו עם הישויות האלוהיות בשמים. הוא עושה את אותו הדבר עם בני האדם עלי אדמות. אלוהים הוא המלך העליון על כל הדברים הנראים והבלתי נראים. הוא שולט. הוא חולק את השלטון הזה עם משפחתו בעולם הרוחני ובעולם האנושי. אנחנו כאן כדי להשתתף בתוכניתו של אלוהים להפוך את העולם לכל מה שהוא רוצה שיהיה וליהנות איתו.

בסופו של דבר, אלוהים הראה לנו כיצד עלינו לעשות זאת. ישוע הוא הדוגמא האולטימטיבית לייצוג האל. הוא נקרא דמותו של האל הבלתי נראה (קולוסיים א, 15) ו"צלם עצמותו" (עברים א, 3). אנו נקראים לחקות את ישוע מסיבה זו (רומים ח, 29; קורינתים ב' ג, 18).

שתי מועצות, ייעוד אחד

אני מקווה שאתה מבין את המגמה. בני האדם הם בעצם ממשלתו של אלוהים - מועצתו - על פני האדמה. נבראנו לחיות בנוכחות אלוהים, עם משפחתו השמימית. נבראנו ליהנות ממנו ולשרת אותו לנצח. במקור, זה אמור היה לקרות גם על פני האדמה. גן העדן היה המקום בו הצטלבו השמים והארץ. האל ופמלייתו השמימית תפסו את אותו מרחב המחיה האנושי. אבל לאיזו מטרה?

אלוהים אמר לאדם וחוה, "פְּרוּ ורְבוּ וּמְלאוּ אֶת-הָאָרֶץ וּכְבַשְׁתֶּם וְרָדוּ בְּדָגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל-חַיַּיָּה הַרְמֵשֶׁת עַל-הָאָרֶץ" (בראשית א, 28). זו הייתה משימתם של בני האדם להיות צלם אלוהים כמשרתים-מלכים על הבריאה. תפקידה של האנושות היה לפוץ על פני הארץ ולהפוך את כדור הארץ לגן עדן במטרה להרחיב את מלכות האל. תפקיד זה היה גדול מדי

בשביל שני אנשים, ולכן אלוהים רצה שאדם וחוה יביאו ילדים לעולם.

כידוע, אדם וחוה וצאצאיהם נכשלו. האנושות חטאה. אם זה לא היה מתרחש, האדמה הייתה הופכת בהדרגה לגן עדן עולמי. היינו חיים לנצח על כוכב לכת מושלם, חיים עם אלוהים ומשפחתו הרוחנית.

אלוהים אהב את האנושות, ולכן הוא סלח לאדם וחוה. אולם שאר בני אדם הלכו בעקבות אדם וחוה. כולנו חוטאים ומגיע לנו גזר דין מוות ללא התערבותו של האל (רומים ו, 23). אנו בני אנוש ולכן חוטאים. אנו זקוקים לישועה.

הרעיון שאלוהים רצה שנצטרף למשפחתו האלוהית, להיות חלק מהמועצה שלו ולחיות בנוכחותו, עוזר לנו להבין כמה דברים מדהימים שהמקרא אומר.

זה מסביר מדוע המקרא מתייחס למאמינים כ"בני אלוהים" או "ילדי אלוהים" (יוחנן א, 12; יא, 52; גלטים ג, 26). זה מסביר מדוע המאמינים מתוארים כ"מאומצים" למשפחתו של אלוהים (גלטים ד, 5-6; רומים ח, 14-16). זה מסביר מדוע מדובר עלינו כ"יורשי" אלוהים ומלכותו (גלטים ד, 7; טיטוס ג, 7; יעקב ב, 5) ו"שותפים לטבע האלוהי" (פטרס ב' א, 4; ראו גם יוחנן א' ג, 2). זה מסביר מדוע לאחר שישוע ישוב הוא אומר שהוא יעניק למאמינים את הזכות "לאכול מעץ החיים שנמצא בגן העדן של אלוהים" (חזון יוחנן ב, 7). זה מסביר מדוע הוא הבטיח לחלוק איתנו את השלטון על העמים (חזון יוחנן ב, 26-28), אפילו כס מלכותו (חזון יוחנן ג, 21). אנו מתקדמים בחזרה לגן העדן. השמים יחזרו לארץ.

זה מה שקורה בחיים שלאחר המוות – שליטה בגן העדן העולמי החדש. אנו נהנה ממה שאדם וחוה נועדו לעשות. חיי נצח אינם קשורים לנגינת נבלים ולשירה 24/7. מדובר על גילוי ויצירת הנאה מיצירת אלוהים לצד אלוהים עצמו, ישוע שקם מהמתים ועמיתנו שנברא בצלם אלוהים, בני האדם ויצורים על-טבעיים.

מדוע זה חשוב

זה אולי לא נראה כך, אבל ידע זה אכן משנה חיים. לחיות בתובנה שחיינו מייצגים את אלוהים ומקדמים את תוכניותיו - גם אם עדיין אנו לא מבינים תוכנית זו במלואה - ישנו את הדרך בה אנו חיים בכל יום.

תוכניתו המקורית של אלוהים הייתה להפוך את כל העולם לגן עדן. אלוהים רצה שבני האדם ישתתפו בהרחבת שלטונו הטוב בכל הארץ, כמו שהיה בגן העדן. הוא אמר לאדם וחוה להוליד ילדים ולשלט על הבריאה (בראשית א, 26-28). פקודה זו לא נשכחה לאחר החטא הקדמון. למעשה, אלוהים שוב פעם פקד אותה לאחר המבול (בראשית ח, 17; ט, 1). אף כי גן העדן אבד, אלוהים מתכוון לשקם אותו. בסופו של דבר, שלטונו - מלכותו - יחזרו במלוא היקפם כאשר ישוע יחזור ואלוהים יברא שמים וארץ חדשים (בדומה לגן העדן,

ראו חזון יוחנן פרקים כא-כב). בינתיים אנו יכולים להפיץ את אמת אלוהים ואת בשורת ישוע בכל מקום. אנו יכולים גם לייצג את אלוהים לכל מי שאנו פוגשים ובכל מקום. אנו נציגי אלוהים בהחזרת גן העדן כאן ועכשיו, ואנו מצפים ליום בו ישוע יגשים תוכנית זו במלואה.

לחשוב במודע על עצמנו כסוכני האל שהוא ברא בצלמו- משמעו לקבל החלטות משמעותיות. משיחיים, שאינם חיים בחטא, יכולים לממש את תוכניתו של אלוהים בעזרת רוח הקודש. אנחנו כאן כדי להפיץ את הטוב שבחיים עם אלוהים ולספר לאנשים הזקוקים לבשורה כיצד גם הם יכולים ליהנות מזה. חיינו מצטלבים עם אנשים רבים. הזיכרון שלהם מאותם מפגשים משנה את חייהם וחייהם אחרים. אנו הצצה לחיים עם אלוהים או לחיים ללא אלוהים. אין דרך ביניים.

הידיעה שכל בני האדם נבראו בצלם אלוהים צריכה לגרום לנו לראות חיי אדם כדבר מקודש. זה משתרע מעבר להחלטות אתיות חשובות העוסקות בחיים ומוות. מה שלמדנו משפיע על האופן בו אנו מסתכלים ומתייחסים זה לזה. לגזענות אין מקום בעולמו של אלוהים. חוסר צדק אינו עולה בקנה אחד עם ייצוג האל. ניצול כוח לרעה - בבית, בעבודה או בממשל – הוא דבר מרושע. לא כך התייחס אלוהים לילדיו בגן העדן, כך שאין לנו זכות להתייחס באופן שונה לאנשים אחרים.

לבסוף, ייצוג אלוהים פירושו שכל עבודה שמכבדת אותו היא קריאה רוחנית. כל משימה לגיטימית יכולה להיות או להיות חלק מקידום עולמנו לעבר גן עדן וברכה. אלוהים לא רואה אנשים בשירותו כקדושים יותר או מיוחדים יותר בגלל תיאורי התפקיד שלהם. לאלוהים אכפת מאיך שכל אחד מאיתנו מייצג אותו במקומו. השאלה היא האם אנחנו עומדים כנגד החושך וחולקים את החיים שאלוהים רוצה שכולם בסופו של דבר יחוו. ההזדמנות לא צריכה להיות מרהיבה; היא פשוט צריכה להתקבל.

כוונתו של אלוהים בגן העדן היתה מרהיבה, אך החזון התנפץ במהירות. רק אלוהים מושלם. חופש בידי יצורים לא מושלמים - אפילו אלוהיים - יכול לגרום לתוצאות הרות אסון.

פרק רביעי מרידות אלוהיות

סיימתי את הפרק הקודם ברעיון כשרצון חופשי ניתן ליצורים אלוהיים או אנושיים, התוצאות עלולות להיות תוצאות הרות אסון. זוהי לשון המעטה. כמה אסונות בפרקים הראשונים של התנ"ך, בהם היו מעורבים בני אדם וגם יצורים על-טבעיים, ממחישים את הנקודה.

נזכיר כי אלוהים החליט לחלוק את סמכותו עם היצורים האלוהיים בתחום העל-טבעי וגם עם בני האדם עלי אדמות. זה היה הרקע להצהרתו של אלוהים, "נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ" (בראשית א, 26). אלוהים ברא אז את בני האדם בצלמו. יצורים רוחניים ובני אדם הם צלמי אלוהים. אנו חולקים את סמכותו ומייצגים אותו בשלטון משותף.

מצד אחד, זו הייתה החלטה נפלאה. רצון חופשי הוא חלק מהיותנו דומים לאלוהים. לא היינו יכולים להיות כמו אלוהים אם היינו חסרי רצון חופשי. ללא רצון חופשי, מושגים כמו אהבה והקרבה עצמית מאבדים כל משמעות. אם אתה מתוכנת רק ל"אהבה", אין בזה שום החלטה. זה לא אמיתי. מילים ומעשים כתובים אינם אמיתיים. מחשבה זו מחזירה אותי לאחרון הסרטים המקוריים בסדרות הבאות *מלחמת הכוכבים* (STAR WARS), *שובו של הג'די* (*THE RETURN OF THE GEDI*). רוחו של אוביוואן קנובי אומרת ללוקס אביו, דארת' ויידר, "הוא יותר מכונה מאשר אדם." ובכל זאת, בסופו של דבר אנו מגלים שזה לא נכון. ויידר מציל את לוקס מהקיסר במחיר חייו. הוא לא היה רק מכונה מתוכנתת. החלטתו נבעה מהלב, מאנושיותו - מרצונו החופשי.

אבל יש צד אפל להחלטתו של אלוהים. הענקת חופש לישויות אינטליגנטיות פירושה שהם עלולים לבצע בחירות שגויות או למרוד בכוונה. וזה בעצם מה שקרה, שכן הישות היחידה המושלמת באמת היא אלוהים. הוא היחיד שבאמת ניתן לסמוך עליו. זו הסיבה שהמצב השתבש בגן העדן.

צרות בגן העדן

חשוב על המצב בגן העדן. אדם וחווה אינם לבד מכיוון שאלוהים נמצא עימם ביחד עם מועצתו השמימית. מטרת גן העדן היתה הפצת החיים על פני כדור הארץ (בראשית א, 28-26). אבל אחד מחברי המועצה האלוהית לא היה מרוצה מתוכניתו של אלוהים. בדיוק כמו שראינו בבראשית א', ישנם רמזים בבראשית ג' כי גן העדן היה ביתם של יצורים אלוהיים אחרים. בפסוק 22, לאחר שאדם וחווה חטאו, אלוהים אומר: "הֲאֵדָם הֲיָהּ כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ לְדַעַת טוֹב וְרָע וְעֵתָה פֶּן-יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחַי לְעֹלָם." הביטוי המודגש תואם לרעיון בבראשית א, 26 ("בְּצַלְמֵנוּ").

אנו יודעים שזה לא היה ממש נחש בבראשית פרק ג'. זוהי לא חית מחמד, שום מאמץ להכניס אותו מאחורי כלוב בגן החיות לא הועיל, ואי אפשר היה להשתשע בו. הנחש היה

ישות אלוהית. חזון יוחנן יב, 9 מזהה אותו כשטן. חלק מהמשיחיים מניחים, בהתבסס על חזון יוחנן יב, שמרד מלאכים אירע זמן קצר לאחר הבריאה: "וְתִהְיֶה מִלְחָמָה בְּשָׁמַיִם מִיְכָאֵל הוּא וּמִלְאָכָיו גְּלֹחֲמַיִם בְּתַנִּין וְהַתַּנִּין נֹלֵחַם וּמִלְאָכָיו: וְלֹא הִתְחַזְקוּ וְגַם מְקוֹמָם לֹא-נִמְצָא עוֹד בְּשָׁמַיִם: וַיִּשְׁלַח הַתַּנִּין הַגָּדוֹל הַנֶּחֱשׁ הַקְּדָמוֹנִי אֶשֶׁר-נִקְרָא שְׁמוֹ מְלִשַׁיִן וְשֹׁטֵן הַמַּדִּים תִּבְלַח כְּלֵה הוּא הַשְּׁלַח אֲרָצָה וּמִלְאָכָיו עִמּוֹ הַשְּׁלָכוּ." אך המלחמה בשמים המתוארת שם קשורה להולדת ישוע המשיח (חזון יוחנן יב, 4, 5, 10): "סָחַב בְּזָנְבוֹ מִן-הַשָּׁמַיִם שְׁלִישִׁית הַכּוֹכָבִים וַיִּשְׁלִיכֵם אֲרָצָה וַיִּתְיַצַּב הַתַּנִּין לִפְנֵי הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הִחְלָה לִלְדֹת לְמַעַן בְּלַע אֶת-בְּנֵהּ בְּלִדְתָּהּ: וַתֵּלֶד בֵּן זָכָר אֲשֶׁר-יָרְעָה כָּל-הַגּוֹיִם בְּשִׁבְטֵי בְרָזִל וַיִּלְקַח בְּנֵהּ אֶל-הָאֱלֹהִים וְאֶל-כְּפָאוּ. וְאֶשְׁמַע קוֹל גָּדוֹל בְּשָׁמַיִם וַיֹּאמֶר עֲתָה בָּאָה יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ וְעַד וּמְלֹכוֹתָ וּמִמְשַׁלְתֵּי מְשִׁיחוֹ כִּי הוֹרֵד שׁוֹטֵן אַחֵינוּ הַעֹמֵד לְשִׁטְנֵם לִפְנֵי אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וְלַיְלָה."

התנ"ך לא נותן לנו שום אינדיקציה לכך שלפני סיפור החטא הקדמון, בני האדם או מלאכים התנגדו לרצונו של אלוהים. הנסיבות השתנו באופן דרמטי בספר בראשית פרק ג'. פשעו של הנחש היה בכך שהוא בחר באופן חופשי לדחות את סמכותו של אלוהים. אלוהים קבע שאדם וחוה יצטרפו לעסק המשפחתי. הם היו ממונים להרחיב את גן העדן עלי אדמות, אבל האויב השטן לא רצה אותם שם. הוא אמר בלבו, "הַשָּׁמַיִם אֶעֱלֶה מִמַּעַל לְכּוֹכְבֵי-אֵל אֲרִים כְּפָאִי וְאֶשְׁבֵּב בְּהַר-מוֹעֵד בִּירְפָתִי צְפוֹן" (ישעיה יד, 13).

מכיוון שהנחש פיתה את אדם וחוה, הוא גורש מביתו השמימי של אלוהים ארצה (יחזקאל כח, 14-16) – הוא "נגדע לארץ" בשפת התנ"ך (ישעיהו יד, 12) - המקום בו שולט המוות ואין חיי נצח. במקום להיות אדון החיים, השטן הפך לאדון המתים, כשניסה להשליט מוות על כל בני האדם מכיוון שההתרחשויות בגן העדן הובילו לאובדן חיי הנצח. אלוהים גאל אותנו כדי שנוכל לחיות לעולם עם אלוהים בגן עדן החדש.

החטא הקדמון הוביל לסדרת קללות. הקללה על הנחש כללה גם נבואה. אלוהים אמר כי צאצאיה של חוה ושל הנחש יהיו במאבק מתמיד: "וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶל-הַנֶּחֱשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹאת אֲרוּר אַתָּה מְכֹל-הַבְּהֵמָה וּמְכֹל חַיֵּי הַשָּׂדֶה עַל-גַּחֲוֹנֶךָ תֵּלֵךְ וְעָפָר תֹּאכַל כָּל-יְמֵי חַיֶּיךָ; וְאִיבָה אִשִּׁית בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זָרְעֶךָ וּבֵין זָרְעָהּ הוּא יִשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תִּשׁוּפֶנּוּ עֶקֶב" (בראשית ג, 14-15). מיהם צאצאי חוה? בני האדם. ומי הם צאצאי הנחש? השליח יוחנן נותן לנו דוגמאות - המנהיגים היהודים ששנאו את ישוע. "אביכם הוא השטן", אמר להם ישוע (יוחנן ח, 44). ישוע קרא לבוגד שלו, יהודה איש קריות, שטן (יוחנן ו, 70). כל מי שעומד בניגוד לתוכניתו של אלוהים הוא צאצא רוחני של השטן.

הזרע הרע

לא לקח זמן רב עד שצרות נוספות נפלו על האנושות. אחד מילדי אדם וחוה הפך לרוצח. קין הרג את הבל והוכיח שהוא שייך לזרע "הרשע" (יוחנן א' ג, 12). ככל שהאוכלוסייה האנושית גדלה בסיפור המקראי, כך גם הרוע האנושי (בראשית ו, 5).

כעת נדון במרידה רוחנית נוספת בעלת השפעה גדולה שלא מדברים עליה רבות. היה מספר רב של מורדים שמימיים. בראשית ו, 5 קשור לפסוקים הקודמים, 1-4 המספרים על בני האלוהים שילדיהם הארציים נקראו נפילים. למרות שהתנ"ך לא דן באירוע זה, ישנן מסורות יהודיות וכתבי הברית החדשה אשר מתייחסות לאירועים אלה בכתביהם.

לדוגמה, השליחים פטרוס ויוחנן כתבו על המלאכים שחטאו לפני המבול (פטרוס ב' ב, 4-6; אגרת יהודה 5-6). חלק ממה שהם אמרו הגיע ממקורות יהודיים מחוץ למקרא. פטרוס ויוחנן אומרים שבני האלוהים שביצעו את העבירה הזו נכלאו מתחת לאדמה - במילים אחרות, הם מבליים את זמנם בשאול - עד ליום דין שנקרא "יום יהוה".

האיזכורים באגרות פטרוס ויהודה ידועים בקרב חוקרי המקרא. למשל, ספר חנוך א'. ספר זה היה פופולרי בקרב יהודים בימי ישוע ומשיחיים בכנסייה הקדומה, למרות שזה לא נחשב לספר קדוש אשר נכתב בהשראת רוח הקודש. אבל פטרוס ויהודה האמינו שחלק מהתכנים האלה חשובים מספיק כדי לכלול במכתבים שכתבו.

מקורות אלה משערים כי בני אלוהים רצו "לעזור" להעניק ידע אלוהי לבני האדם, או שהם רצו לחקות את אלוהים על ידי יצירת בני אדם אשר יהיו דומים להם. השדים הם רוחות הנפילים שמתו לפני המבול ובמהלכו. הם משוטטים על פני האדמה ומתנכלים לבני אדם ומחפשים התגלמות מחודשת. בספרי המקרא שבאים אחרי ספר בראשית, צאצאי הנפילים מבראשית ו, 1-4 נקראים ענקים ורפאים (במדבר יג, 32-33; דברים ב, 10-11). חלק מהרפאים הללו נמצאים בשאול לאן שהושלך הנחש הקדמוני, השטן (ישעיהו יד, 9-11). מקום זה ידוע כגיהינום בכתבי הברית החדשה.

סופרים יהודים קדומים הבינו את האיום המוצג בבראשית פרק ו, 1-4. בני האלוהים ניסו ליצור את הגרסה המעוותת של דו-קיום רוחני וארצי. מהלך חשיבתם היה דומה לזה של השטן בבראשית ג'. שינוי תוכניתו של אלוהים להחזיר את שלטונו בסופו של דבר רק החמיר את המצב.

לא רק שהאירוע בספר בראשית ו, 1-4 מהווה הד איום לזרע הנחש - התנגדות מכוונת לאלוהים - הוא היה מעין מבוא לאירועים גרועים יותר. בימי משה ויהושע, חלק מעמי כנען בהם נתקלו כשניסו לכבוש את הארץ המובטחת היו ענקים (דברים פרקים ב-ג). ענקים אלה קיבלו שמות שונים. למשל, הם מוזכרים בבמדבר יג, 32-33 כצאצאי הנפילים אשר היו צאצאיהם של בני האלוהים בספר בראשית ו, 1-4. התנ"ך מספר לנו שבני ישראל נלחמו באויבים אלה עד לימי דוד המלך. דוד הרג את גוליית הענק (שמואל א, פרק יז), וכמה מאנשיו הרגו את אחיו של גוליית כדי לעקר את האיום פעם אחת ולתמיד (שמואל ב', כא, 22-15).

מדוע זה חשוב

הקללה הנבואית על הנחש והמרד השמימי שבא בעקבותיו הם השלבים המוקדמים של מלחמה רוחנית - הקרב בין הטוב לרע, המלחמה הארוכה נגד אלוהים ובני עמו. מלחמה זו מתרחשת בשדה הקרב הנראה והבלתי נראה לעין.

עד כמה שהסיפורים הללו נשמעים מוזרים, הם מלמדים אותנו לקח חשוב: לאלוהים היה מאבק בכל הנוגע לעתיד האנושות. הוא עדיין עושה זאת. ההתנגדות לרצון האל בכל הנוגע לכדור הארץ ולאנושות ממשיכה, הן בתחום הרוחני והן בין בני האדם. אך לאלוהים יש תכניות משלו כיצד לאחד את השמים והארץ. הפרעות עוינות לא ישארו בלי עונש. האנושות מאוד יקרה לאלוהים. תוכנית האל לא תשתנה ולא תבוטל.

קטעים אלה מלמדים גם שיעורי אמונה חיוביים. אלוהים אינו גורם לרוע למרות שניתן לייחס את המלחמה הארוכה נגד אלוהים להחלטתו לברוא יצורים אנושיים ואלוהיים בצלמו.

אין שום רמז בתנ"ך כי אלוהים גרם לאי ציות בעצמו, או שאי צייתנותם של בני האדם נקבעה מראש. העובדה שאלוהים יודע מראש את העתיד אין פירושה שהוא תמיד מתכנת אותו מראש. שמואל א' כג, 1-14 מספר לנו על התקופה בה דוד הציל את העיר קעילה מידי הפלשתים. לאחר הקרב נודע לשאול כי דוד נמצא בעיר. שאול ניסה להרוג את דוד במשך זמן מה מתוך חשש פרנואידי שדוד עומד לעלות על כסו. שאול שלח צבא לקעילה בתקווה ללכוד את דוד בתוך חומות העיר. כשדוד שמע על תוכניתו של שאול, הוא שאל את אלוהים: "הִיִּסְגְּרִנִּי בְּעֵלֵי קַעִילָה בְּיַד הַיָּרֵד שְׂאוּל כְּאֲשֶׁר שָׁמַע עֲבָדְךָ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַגָּד-נָא לְעַבְדְּךָ וַיֹּאמֶר יְהוָה יֵרֵד; וַיֹּאמֶר דָּוִד הִיִּסְגְּרוּ בְּעֵלֵי קַעִילָה אֶתִּי וְאֶת-אֲנָשֵׁי בְּיַד-שְׂאוּל וַיֹּאמֶר יְהוָה יִסְגְּרוּ" (שמואל א' כג, 11-12).

דוד עשה אז מה שכולנו היינו עושים - הוא ברח מהעיר במהירות. וזה אומר לנו מדוע ידיעתו מראש של אלוהים על אירועים אינה אומרת שהם מתוכננים מראש. בשמואל א' כ"ג, אלוהים יודע מראש על שני אירועים שמעולם לא התרחשו. העובדה שאלוהים ידע מראש שיהיה מרד אלוהי וכישלון אנושי לא אומר שהוא גרם להם לקרות. ידיעה מקדם אינה דורשת ייעוד מראש.

עלינו לראות את אירועי החטא הקדמון לאור אמת זו. אלוהים ידע שאדם וחוה ייכשלו. הוא לא היה מופתע לחלוטין. אלוהים יכל היה לחזות את חדירת הרשע והמרידה בעולמו. אין משמע הדבר שאלוהים גרם לכך לקרות.

אנו יכולים וצריכים לראות את הרוע שאנו חווים בחיינו באותו אופן. אלוהים חזה את החטא הקדמון והיה מוכן עם תוכנית לתיקונה. הוא גם ידע שנוולד חוטאים ונכשל רבות (בואו נהיה כנים עם עצמנו). אבל הוא לא ייעד מראש את הכישלונות האלה. עלינו להודות בחטאינו, אך זהו בחירתנו. אנחנו לא יכולים לומר שאלוהים רצה זאת, או שלא הייתה לנו ברירה כי זה

היה מיועד מראש.

אולם אלוהים אהב אותנו "עוד כשהיינו חוטאים, המשיח מת בשבילנו" (רומיים ה, 6-8). הוא אהב אותנו למרות שידע מה נעשה. הוא לא רק נתן לנו את החופש לחטוא, הוא גם נתן לנו את חופש הבחירה להאמין בבשורה ולחיות למען ישוע המשיח.

אלוהים גם יודע - ואנחנו יודעים מניסיון - שדברים רעים קורים אפילו למאמינים משיחיים. הרוע קיים בעולם מכיוון שחופש בחירה ניתן לברואי אלוהים. אלוהינו אינו מקדם פשעים וחטאים נוראים כדי שתוכניתו תצליח. אלוהים לא זקוק לרע. תוכניתו מתקדמת ובסופו של דבר האל ישפוט את כל הרע בעולמו.

אנו עשויים לשאול מדוע אלוהים לא מחסל את הרוע ברגע זה. כדי שאלוהים יחסל את הרע הוא יצטרך לחסל את ברואיו הלא-מושלמים האנושיים והשמימיים. זה היה פותר את בעיית הרוע, אבל זה היה אומר כביכול שבריאת האדם היתה טעות אדירה. אלוהים לא עושה טעויות.

היינו רוצים שאלוהים לעולם לא נותן לנו חופש בחירה; אך איפה היינו אז? בבחירתנו לתת לנו חופש בחירה, אלוהים גם בחר שלא להפוך אותנו לעבדים או לרובוטים חסרי דעת. זוהי האלטרנטיבה היחידה לרצון חופשי. חופש בחירה היא תכונה שאנו חולקים עם אלוהים, מכיוון שנבראנו בצלם אלוהים. אלוהים הוא לא רובוט. זו לא הייתה טעות. אלוהים אהב אותנו כדי לקבל החלטה נכונה. וכך אלוהים תכנן לגאול אותנו, לברוא את גן העדן מחדש ולנגב כל דמעה מעיני בני האדם (חזון יוחנן ז, 17; כא, 4). מחקרנו על המלחמה הארוכה נגד אלוהים הוא בעיצומו. לאלוהים יש אסטרטגיית קרב. המצב החמיר עד שאלוהים החליט לעשות את הצעד הראשון לגאול אותנו מהשעבוד לחטא והשטן.

פרק חמש גאוגרפיה קוסמית

בפרקים הקודמים למדנו על מרידות בתחום העל-הטבעי. בפרק זה נסקור מרד אנושי שאירע בספר בראשית. מרד זו גרם לאסון שכולנו סובלים ממנו והוא קשורה ליצורים על-טבעיים. מאבק רוחני זה ייפתר בסופו של דבר רק עם שובו של ישוע המשיח.

מגדל בבל

סיפורו של מגדל בבל (בראשית יא, 1-9) הוא אחד הסיפורים הידועים והפחות מובנים בתנ"ך. ילדים לומדים על סיפור בבלול לשונות בני האדם בבית הספר ביום ראשון.

לאחר המבול, אלוהים חזר על פקודתו לפוץ על פני האדמה. זה היה ניסיון אלוהי להרחיב את שלטונו עלי אדמות, אך גם הוא נכשל. בני האדם סירבו ומרדו. הם חשבו שהם יודעים מה הם עושים. הם החליטו לבנות מגדל "פן-נפוץ על-פני כל-הארץ" (בראשית יא, 4). ההיגיון נראה מוזר. ללא שום ספק, מגדל מדהים היה הופך אותם למפורסמים (בראשית יא, 4), אבל כיצד זה היה מונע את התפשטותם על פני האדמה?

התשובה נעוצה בהבנתנו את המגדל. חוקרי תנ"ך וארכיאולוגים יודעים כי בבבל העתיקה והערים סביבה נבנו מגדלים שנקראו זיגוראטים. מטרת הזיגוראטים הייתה לספק מקומות בהם אנשים יוכלו לפגוש את האלים באזורים מקודשים. במקום להפוך את העולם לגן עדן - כדי להפיץ את דעת האל האמיתי על פני כדור הארץ - האנשים ניסו לצמצם את נוכחות האל בנקודה אחת בעולם.

זו לא הייתה תוכניתו המקורית של אלוהים, והוא לא היה כלל מרוצה ממנה. מכאן הצהרתו - שנאמרה שוב לחברי מועצתו השמימית - "הִבֵּה נִרְדָּה וְנִבְלָה שֵׁם שְׁפָתֵם" (בראשית יא, 7). אלוהים עשה זאת, והאנושות הופרדה ופוזרה על ידו. תקרית זו מסבירה כיצד העמים בפרק י' באו לידי קיום. זהו סיפור שרוב המשיחיים מכירים היטב. עכשיו נעבור לחלק הפחות מוכר.

האלים והעמים שלהם

בראשית יא אינו הקטע היחיד שמתאר את מה שקרה במגדל בבל. דברים לב 8-9 מתאר זאת כך: "בְּהִנְחַל עֲלֵיוֹן גּוֹיִם בְּהִפְרִידוֹ בְּנֵי אָדָם יִצַּב גְּבֻלֹת עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל; כִּי חִלַּק יְהוָה עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נְחֻלְתּוֹ." לפי נוסח המסורה כתוב "בני ישראל" במקום "בני אלוהים" בפסוק 8. אבל ישראל לא הייתה קיימת בזמן מגדל בבל. אלוהים קרא לאברהם אחרי סיפור מגדל בבל (בבראשית יב). הקריאה "בני ישראל" לא יכולה להיות נכונה. הקריאה "בני האלוהים" המצויה במגילות ים המלח היא נכונה, הרי אלה כתבי היד העתיקים ביותר של

התנ"ך.

המינוח כאן מאוד חשוב. כאשר אלוהים הפריד את העמים, הוא הציג "גְּבֹלַת עַמִּים לְמִסְפָּר בני אלוהים". אלוהים הקצה את העמים לחברי המועצה האלוהית שלו. זה ההסבר של התנ"ך מדוע כל העמים סוגדים לאלים אחרים. לפני התרחיש במגדל בבל, אלוהים רצה מערכת יחסים עם האנושות כולה. אבל המרד בבבל שינה את זה. אלוהים החליט לתת לחברי המועצה האלוהית שלו לשלוט בעמי העולם.

לאחר המבול, אלוהים שפט את האנושות מאחר ובני האדם התנגדו למלכות האלוהים כפי שתוכנן בגן העדן. לכן אלוהים החליט ליצור את "נחלתו", כפי שכתוב בספר דברים לב, 9 – עם ישראל. הוא עשה זאת, החל בקריאתו של אברהם, בספר בראשית יב, זהו הפרק הבא אחרי סיפור מגדל בבל.

הקצאת העמים לבני האלוהים מעשירה את הבנתנו את התנ"ך. כיצד? שאר התנ"ך עוסק באלוהי ישראל ועמו, בני ישראל, והסכסוך עם אלי השקר.

זו לא הייתה כוונתו המקורית של אלוהים. כן, מה שהוא עשה בבבל לעמים היה גזר דין, אך אלוהים מעולם לא התכוון שהאומות יינטשו לנצח. כאשר כרת אלוהים את בריתו עם אברהם, הוא הבהיר כי באמצעות אברהם וצאצאיו כל משפחות האדמה יבורכו (בראשית יב, 3). אלוהים תכנן להחזיר את העמים למשפחתו בשלב מסוים.

השליח פאולוס ידע את כל זה. בדרשתו לפילוסופים היוונים באתונה הוא אמר: "וַיִּזְשָׁב כָּל-עַמֵּי בְנֵי-אָדָם מִדָּם אֶחָד עַל-כָּל-פְּנֵי הָאֲדָמָה וַיֵּצֵב זְמַנִּים קְבוּעִים וּגְבוּלוֹת מוֹשְׁבָם, לְמַעַן יִבְקְשׁוּ אֶת-הָאֱלֹהִים אוֹלֵי יְמִשְׁשֻׁהוּ וַיִּמְצְאוּהוּ אֵף כִּי-אֵינְנוּ רְחוּק מִכָּל-אֶחָד מֵמֵנוּ" (מעשי השליחים יז, 26-27). באמצעות משה אלוהים הזהיר את בני עמו שלא לעבוד את "צבא השמים" (דברים ד, 19-20), חברי המועצה האלוהית בשמים (מלכים א' כב, 19). לפי מעשי השליחים יז, 26-27, תכליתו של אלוהים הייתה שהעמים "ימששו וימצאו". אך בני האלוהים שיבשו תכנית זו בשני אופנים.

בתהלים פב, 1, אלוהים כינס את אלי המועצה השמימית. המזמור המלא מגלה לנו מדוע. אלי האומות שלטו באומות אלה לא בצדק - בדרכים המנוגדות לרצונו ולעקרונות הצדק של האל האמיתי. אלוהים פסק מיד עם תחילת הפגישה השמימית: "עַד-מֵתִי תִשְׁפָּטוּ-עוֹל וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ" (תהלים פב, 2). לאחר שני פסוקים נוספים על חוסר צדקם של אלים אלה, תיאר אלהי ישראל כיצד האלים לא הצליחו לסייע לעמים ההולכים בחושך למצוא את הדרך חזרה לאל האמיתי: "לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בְּחִשְׁכָה יִתְהַלְכוּ יְמוּטוּ כָל-מוֹסְדֵי אֶרֶץ" (תהלים פב, 5).

למרבה הצער, בני ישראל הסגירו את עצמם לעבודת אלים "שלא הוקצו להם" (דברים כט, 26; ראו גם לב, 17) במקום לחפש את האל האמיתי. תגובתו של אלוהים הייתה מהירה

וקשוחה (תהלים פב, 6-7): "אני-אמרתִי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֲלִיּוֹן כְּלַכֶּם; אֲכַן כְּאִדָּם תִּמְוֹתוֹן וּכְאִחַד הַשָּׁרִים תִּפְלוּ". האלים אבדו את אלמותם (תהלים פב, 7) ונדונו לגזר דין מוות כמו בני האדם. אנו יודעים מקטעים אחרים כי שיפוט זה קשור ליום הדין העתידי (ישעיה לז, 4-1). בסוף תהלים פב, יבוא היום בו אלוהים ינחול את העמים. כפי שנראה בהמשך, זה מתגשם בברית החדשה.

השקפת ספר דברים לב

בגלל השקפת העולם של ספר דברים לב, הגיאוגרפיה בתנ"ך היא קוסמית. האדמה היא קדושה, כלומר היא מוקדשת ליהוה, או שהיא נחלתו של אל נוכרי. השקפת עולם זו באה לידי ביטוי במקומות רבים בתנ"ך. למשל, ספר דניאל מתייחס למדינות זרות הנשלטות על ידי "שרים" שמימיים (דניאל י, 13, 20-21). כשדוד ברח משאול, הוא נאלץ לשוטט בארץ הפלשתים. בשמואל א' כו, 19 דוד קרא "כי-גִּרְשׁוֹנֵי הַיּוֹם מֵהַסֵּתֶפֶחַ בְּנַחֲלַת יְהוָה לֵאמֹר לֵךְ עִבֵד אֱלֹהִים אֲחֵרִים". דוד לא שינה אלים. הוא גם לא הכחיש שאלוהים היה נוכח בכל מקום. אבל ישראל הייתה קרקע קדושה, המקום היה שייך לאלוהים האמיתי. דוד נתקע בתחום רוחני זה.

הסיפור האהוב עלי בתנ"ך מסביר זאת במלכים ב, פרק ה'. נעמן היה שר צבא סורי מצורע. אחרי שהוא רחץ את עצמו שבע פעמים בנהר הירדן, נעמן נרפא באורח פלא מצרעת. נעמן אמר לאלישע, "כִּי אֵין אֱלֹהִים בְּכָל-הָאָרֶץ כִּי אִם-בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה קַח-נָא בְרֶכֶה מֵאֵת עִבְדְּךָ" (ה, 15). הנביא לא לקח שום תשלום, ולכן נעמן שאל בענווה אם הוא יכל לקחת איתו "מִשָּׂא צֶמֶד-פָּרָדִים אֲדָמָה" הביתה. אדמה? למה לבקש אדמה? מכיוון שהיא הייתה שייכת לאלוהי ישראל. זוהי אדמה קדושה.

לא במקרה אנו רואים את אותו סוג של מחשבה תיאולוגית בברית החדשה. פאולוס משתמש במגוון מונחים עבור רוחות עוינות לאלוהים ולבני האדם (אפסיים א, 20-21; ג, 10; ו, 12; קולוסים א, 16; ב, 15): שליטים, סמכויות, רשויות, מושלים. מה המכנה המשותף שלהם? כולם שימשו לתיאור שליטה גיאוגרפית.

השליח פאולוס כתב שני מכתבים לקהילה המשיחית הקורינתית כדי לשפוך אור על המצב בקהילתם. במכתב הראשון הוא אמר למנהיגי הקהילה לגרש אדם שחי בחטא מיני שאינו חזר בתשובה (קורינתים א' ה, 1-13). באופן תמוה, הם אמורים "למסור את האיש הזה לשטן" (קורינתים א' ה, 5). מהי כוונתו?

הצהרתו של פאולוס הגיונית רק על רקע תפיסת העולם הקוסמית-גאוגרפית של התנ"ך. לפי התאולוגיה המקראית, אלוהים העניק את ארץ ישראל לבני ישראל כנחלת יהוה. נוכחותו קידשה והקדישה את האדמה. בתחילה, נוכחות יהוה שכנה במשכן. כאשר בני ישראל עצרו והקימו מחנה במדבר, ארון הברית הוצב במרכז, וסימן את מחנה ישראל כאדמה קדושה.

מאוחר יותר, נוכחות יהוה הייתה במקדש, וקידשה את הארץ המובטחת כאדמה קדושה - יהוה ואנשי ביתו. נוכחות יהוה שוכנת במאמינים - אנו מקדשו של אלוהים (קורינתים א' ו', 19; קורינתים ב' ו', 16; רומים ח', 9). המשמעות היא שהמאמינים בישוע, גוף המשיח, הם עם אלוהים החדש, עם ישראל החדש. פאולוס מבהיר זאת במפורש באגרת אל הגלטים ג: "דעו אפוא כי-בני האמונה בני אברהם המה. כי-אתם כלכם בני אלהים על-ידי האמונה במשיח ישוע: כי כלכם אשר למשיח נטבלתם לבשתם את-המשיח: ואין עוד יהודי ולא יוני אין עבד ולא בן-חורין אין זכר ולא נקבה כי כלכם אחד אתם במשיח ישוע: ואם-למשיח אתם הנכם זרע אברהם ויורשים כפי ההבטחה" (גלטיים ג, 7, 26-29).

מכיוון שהמאמינים הם קרקע קדושה עלינו לגרש חטא מחיינו. כשם שהאדמה סביב המחנה הישראלי והעמים הסובבים תחת שליטתם של אלים אחרים נתפסו כאדמה לא קדושה, כך גם בתקופת הברית החדשה וכעת - העולם הוא קרקע טמאה. מכאן מצוותו של פאולוס לגרש את המאמין שלא רצה לחזור בתשובה חזרה לעולם, תחום שלטונו של השטן. גרושו מהקהילה החזיר אותו לשטח לא קדוש אשר חטא שולט בו.

מדוע זה חשוב

הגיאוגרפיה הקוסמית היא תוצאה של משפט אלוהים על העמים בבבל והיא הרקע למאבקו הרוחני של עם ישראל. זהו גם הרקע לבשורה הטובה על מותו של ישוע על הצלב. כל המאמינים בישוע הם עמו של אלוהים (גלטים פרק ג). כאשר שליחי ישוע התחילו לבשר בעולם, תחום השטן הפך לשטח אלוהים. מלכות האל מחזירה את השליטה על העמים.

הלקח הוא שהעולם הזה אינו הבית שלנו. החשיכה חלחלה לעולם. הלא-מאמינים הם בני ערובה של כוחות רוחניים רעים. הם צריכים את בשורת ישוע כדי להשתחרר משלטון כוחות הרשע. ואל תשכחו: הבשורה היא הנשק שלנו. איננו מורשים להתמודד ישירות עם רשויות החושך. אין מתנה רוחנית ספציפית שניתנה לנו על ידי השליחים כדי לעמוד נגד האויב. אבל הפצת הבשורה בנאמנות אמורה לשנות את מצב העניינים. מצוות ישוע לבשר את בשורתו היא תוכנית קרב רוחנית. אנו נלמד יותר על כך בפרקים הבאים.

הנה לקח נוסף: כל קהילה משיחית של מאמינים אמיתיים היא קרקע קדושה. הופעות, בניינים וגודלה של הקהילה אינם חשובים לאלוהים. ישוע נמצא בקרבם של שניים או שלושה הנאספים בשמו (מתי יח, 20). זהו מרחב קדוש. כל קהילה משיחית, לא משנה אם היא קטנה או לא ידועה, נמצאת בחזית המלחמה הרוחנית. לכל קהילה משיחית יש אותה משימה. כוחות החושך לא יגברו עלינו.

אנו נדון עוד ברעיון הגיאוגרפיה הקוסמית בהקשר שירותו של ישוע המשיח עלי אדמות. לעת עתה קווי הקרב ברורים למדי. אומות העולם נשפטו ונדחו על ידי אלוהים. הגיע הזמן להתחיל מחדש ולחלוק את חלקו עם עמו.

פרק שש הדבר, השם והמלאך

בפרק האחרון למדנו על הגיאוגרפיה הקוסמית של המקרא. בתגובה למרד האנושי במגדל בבל, אלוהים נטש את העמים. הוא הקצה אותם לחברי מועצתו השמימית, בני האלוהים (דברים לב, 8-9) ויצר עם חדש שיחדש את מלכותו עלי אדמות. אך משימה זו קשה מכיוון שהאלים האחרים ואלו אשר נשלטו על ידיהם הפכו לאויבים עזים של אלוהים ועמו החדש ישראל. אלוהים בחר באברם, ששמו שונה לאברהם. זמן קצר לאחר פסק הדין בבבל, אלוהים התגלה אליו.

אברהם פוגש את הדבר

מרבית המשיחיים יודעים היטב את סיפור התגלותו של אלוהים לאברהם בספר בראשית יב. אלוהים אמר לאברהם לעזוב את ביתו וללכת למקום שמעולם לא ראה. אלוהים מבטיח להדריך אותו. הוא אומר לאברהם שהוא יהיה אלוהיו ויתן לו הבטחות ברית מיוחדות. הוא יאפשר לאברהם ושרה להביא ילד לעולם למרות גילם המתקדם. משפחת האל החדשה תגדל, וכל העמים יתברכו באמצעותם.

אנו נוטים לחשוב שאלוהים דיבר מהשמיים או ההתגלות האלוהית התרחשה בראשו של אברהם. ייתכן כי אלוהים נגלה לו בחלום. לפי התנ"ך ברור שאלוהים התגלה כך לנביאים ולאחרים. אבל זה לא מה שקרה עם אברהם. אלוהים עשה משהו יותר דרמטי. הוא בא כאדם. הוא ואברהם דיברו פנים אל פנים.

התנ"ך אומר שאלוהים נראה לאברהם בספר בראשית יב, 6-7. שלושה פרקים קדימה, אלוהים מופיע שוב (בראשית טו, 1-6). הפעם אלוהים בא לאברהם כ"דבר יהוה" במחזה. זה לא היה קול בראשו, מכיוון שה"דבר" הוציאו החוצה והראה לו את כוכבי השמים כדי להצביע על כך שצאצאיו יהיו בלתי ספורים (בראשית טו, 15).

אלוהים הופיע בפני אברהם כאדם גם בהזדמנויות אחרות (בראשית יח). הוא התגלה כך ליצחק (בראשית כו, 1-5), הבן שהבטיח אלוהים, ויעקב, בנו של יצחק (בראשית כח, 22-10; לא, 11-12; לב, 24-30).

"הדבר" או קולו של אלוהים כהתגלות האל בצורה אנושית מופיע בכמה קטעים בלתי צפויים. אחד המקרים האהובים עלי נמצא בשמואל א' פרק ג. הילד שמואל המשיך לשמוע קול אשר קרא אליו בלילה. בסופו של דבר, עלי, הכהן שאיתו גר שמואל ועבורו עבד, הבין שאלוהים קרא לשמואל. בפסוק 10 אלוהים חזר אל שמואל: "וַיֵּבֶא יְהוָה וַיִּתְּצֵב וַיִּקְרָא כְּפַעַם-בְּפַעַם שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל דְּבַר כִּי שָׁמַע עֲבָדְךָ".

אנו יודעים שזה היה אלוהים בצורה אנושית מכיוון שהאל בא והתיצב לפני שמואל, ומכיוון שסוף הפרק (שמואל א' ג, 21) אומר כי "דבר יהוה" נגלה אל שמואל תדירות. ירמיהו היה נביא אחר שאליו "דבר יהוה" נגלה בצורה אנושית. בירמיהו פרק א', שם הוא נקרא להיות

נביא, ירמיהו אומר ש"דבר יהוה" בא אליו. ירמיהו זיהה את "הדבר" כאלוהים עצמו. אלהי ישראל נגע בו בידו (ירמיה א, 9-1).

אלוהים בצורה אנושית

אלוהים הופיע כאדם בתנ"ך, לפני בואו של ישוע המשיח מנצרת. זה די הגיוני. אלוהים אינו דומה לנו לחלוטין. התנ"ך רומז ששום אדם אינו יכול לראות את מהותו האמיתית של אלוהים, את כבודו האמיתי ולהשאר בחיים. כשדמויות מקראיות נתקלו פיזית באלוהים הם ציפו למות (בראשית לב, 30; דברים ה, 24; שופטים ו, 22-24). הם לא מתו מכיוון שאלוהים סינן את נוכחותו דרך משהו שהמוח האנושי יכל היה לעבד - אש, ענן, ולעתים קרובות יותר אלוהים בא בדמות אדם.

במקרים רבים, הופעתו של אלוהים בצורה אנושית מתוארת כמפגש עם "מלאך יהוה". מלאך זה הוא דמות מוכרת. לדוגמה, הוא הופיע בפני משה מתוך הסנה הבווער (שמות ג, 1-3). האל בסנה הבווער הבטיח להשתמש במשה כדי להוציא את עמו ממצרים. אלוהים הופיע בפני יעקב באופן מוחשי בחלום בבית אל (בראשית כח, 10-22), שם הוא זוהה כאלוהים (יהוה). מאוחר יותר מלאך זה הגיע אל יעקב בחלום אחר ואמר לו כי הוא היה אלוהים שפגש אותו בבית אל מוקדם יותר (בראשית לג, 11-12).

ישנם אלה אשר מהססים לזהות את המלאך הזה כאלוהים עצמו. אבל יש כמה אינדיקציות בטוחות לכך. לאחר שאלוהים נתן את התורה למשה, וכאשר בני ישראל נערכו למסע לארץ המובטחת, אלוהים אמר למשה: "הִנֵּה אֲנִי שֹׁלֵחַ מְלָאָךְ לְפָנֶיךָ לְשִׁמְרֶךָ בְּדֶרֶךְ וְלְהַבְיֵאֶךָ אֶל-הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הִכְנֵתִי; הַשְּׁמֵר מִפְּנֵיו וְשָׁמַע בְּקוֹלוֹ אֶל-תִּמְרָבוּ כִּי לֹא יִשָּׂא לְפָשַׁעְכֶם כִּי שָׁמִי בְּקִרְבּוֹ; כִּי אִם-שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹלוֹ וְעָשִׂיתָ כֹּל אֲשֶׁר אֲדַבֵּר וְאִבִּיתִי אֶת-אִיבֶיךָ וְצָרְתִי אֶת-צָרְרֶיךָ; כִּי-יֵלֶךְ מְלָאָכִי לְפָנֶיךָ וְהַבְיֵאֶךָ אֶל-הָאָמָרִי וְהַחֲתִי וְהַפְרִזִי וְהַכְנַעֲנִי הַחַי וְהַיְבוּסִי וְהַכְּחַדְתִּיו" (שמות כג, 20-22). זה לא מלאך רגיל. מלאך זה יכול לסלוח על חטאים (או יכול גם לא לסלוח). מלאך זה נושא את שם אלוהים. הביטוי הזה מוזר אך משמעותי. "השם" הוא הביטוי המקראי שמגדיר את אלוהים עצמו, עצם נוכחותו או מהותו של האל. לדוגמה, ישעיהו ל, 27-28, שם אלהי ישראל מוצג כאלוהים עצמו: "הִנֵּה שֵׁם-יְהוָה בָּא מִמְּרֹחַק בְּעָרְפוֹ וְכָבֵד מִשָּׂאָה שְׁפָתָיו מְלֹאוֹ זַעַם וְלִשׁוֹנוֹ כָּאֵשׁ אֲכָלֶת; וְרוּחוֹ כִּנְחַל שׁוֹטֵף עַד-צְנָאָר יַחְצֶה לְהַנְפֶּה גוֹיִם בְּנֶפֶת שׁוֹא וְרֶסֶן מִתְּעָה עַל לְחַיֵּי עַמִּים." גם כיום יהודים שומרי מצוות קוראים לאלוהים "השם".

דרך נוספת לזהות את המלאך הזה היה אלוהים בצורה אנושית היא להשוות את שמות כג, 20-22 עם קטעים אחרים. המלאך שפגש את משה בסנה הבווער, המלאך שנושא את שם אלוהים בתוכו, אכן הוציא את בני ישראל ממצרים והובילם לארץ המובטחת (שופטים ב, 3-1). אותו מלאך מזוהה כאלהי ישראל (יהושע כד, 17-18) ונוכחותו של האל (דברים ד, 38-37). יהוה, כבוד יהוה, ומלאך יהוה הוא אותו אלוהים שהופיע אותו בדמות אלוהים.

אחד הקטעים בתנ"ך שהופך את הנקודה הזו למשכנעת ביותר הוא גם די מעורפל. מעטים מבחינים בכך. זו סצנת ערש דווי. לפני שיעקב מת, יעקב רצה לברך את ילדי יוסף. בברכתו יעקב נזכר בפגישתו עם אלוהים. הוא מתחיל את ברכתו בדרך זו (בראשית מח, 15-16):

"וַיְבָרֶךְ אֶת-יֹסֵף וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִתְהַלְכוּ אֲבֹתַי לְפָנָיו אֲבָרְכֶם וַיִּצְחַק הָאֱלֹהִים הַרְעָה אֹתִי מֵעוֹדִי עַד-הַיּוֹם הַזֶּה; הַמְּלָאךְ הַגָּאֵל אֹתִי מִכָּל-רָע וַיְבָרֶךְ אֶת-הַנְּעָרִים וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אֲבֹתַי אֲבָרְכֶם וַיִּצְחַק וַיִּדְגּוּ לְרֹב בְּקִרְבֵּי הָאָרֶץ". יעקב לא אומר, "הלוואי שהוא יברך את הנערים האלה", כאילו מדבר על שתי דמויות שונות, אלוהים והמלאך. הוא משלב אותם יחד בתפילה: "הַמְּלָאךְ הַגָּאֵל אֹתִי מִכָּל-רָע וַיְבָרֶךְ אֶת-הַנְּעָרִים וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אֲבֹתַי אֲבָרְכֶם." בקריאתו של גדעון בשופטים פרק ו, יהוה ומלאך יהוה מופיעים באותו קטע (שופטים ו, 22-23). אלוהים הוא לא רק ישות אחת, הרי הוא גם התגלה בדמות אדם.

ישוע המשיח: הדבר, השם והמלאך

כל תיאורי האלוהים אותם סקרנו עד כה מצביעים על ישוע המשיח שהתגלה בבשר.

אברהם פגש את הדבר, אלוהים בדמות אדם. ביוחנן א, 1, השליח יוחנן כתב: "בְּרֵאשִׁית הָיָה הַדָּבָר וְהַדָּבָר הָיָה אֵת הָאֱלֹהִים וְאֵלֵהֶם הָיָה הַדָּבָר." בבשורת יוחנן א, 14 כתוב: "הַדָּבָר נָהָיָה בָשָׂר וַיֵּשֶׁן בְּתוֹכֵנוּ." כשיהודי בן המאה הראשונה קרא את בשורת יוחנן, הוא מיד חשב על אלוהים עצמו כדבר יהוה במקרא. למעשה, ישוע אפילו טען שאברהם "ראה את יומו" וכי הוא היה לפני אברהם (יוחנן ח, 56-58).

משה פגש את מלאך יהוה, אלוהים בדמות אדם, בתוך הסנה הבווער. המלאך הוציא את ישראל ממצרים לארץ המובטחת. אולם יהודה כתב במכתבו הקצר, "שְׁיֵהוּהוּ, אַחֲרֵי הוֹשִׁיעוּ אֶת הָעָם מֵאֲרֶץ מִצְרַיִם" (אגרת יהודה 5; הערת המתרגם: לפי כתבי יד עתיקים אחרים, ישוע המשיח הושיע את ישראל מארץ מצרים).

מלאך יהוה היה אלוהים בדמות אדם. זהו ישוע המשיח, בן האלוהים היחיד, שלימים יוולד למרים הבתולה.

נוכחותו של אלוהים בשמו הקדוש נגלתה בישוע המשיח. לעיתים, בברית החדשה, ישוע מדבר על שמו של אלוהים האב. בתפילתו בגת שמנים, לפני לצליבתו, התפלל ישוע: "כְּעַת אֲתָה, אָבִי, פָּאֲרֵנִי לִידָךְ בְּכָבוֹד שֶׁהָיָה לִי לִידָךְ בְּטָרִם הַיּוֹת הָעוֹלָם. גְּלִיתִי אֶת שְׁמֶךָ לְאֲנָשִׁים אֲשֶׁר נָתַתָּ לִי מִן הָעוֹלָם. שֶׁלָּךְ הָיוּ וְלִי נָתַתָּם וְאֶת דְּבָרְךָ שֶׁמְרוּ. הוֹדַעְתִּי לָהֶם אֶת שְׁמֶךָ וְאוֹסִיף לְהוֹדִיעַ" (יוחנן יז, 6-5, 26). למה התכוון ישוע בפסוק 26? ישוע לא אמר שהוא גילה להם מה שמו של אלוהים. הם היו יהודים. הם ידעו כי יהוה הוא שמו של אלהי ישראל בתנ"ך. הם יכלו למצוא את שמו של אלוהים באלפי פסוקים. כשישוע אמר שהוא גילה את שמו של אלוהים, הוא התכוון שהוא גילה את שמו של אלוהים. הוא היה אלוהים לנגד עיניהם.

מדוע זה חשוב

כעת אנו מבינים את התפיסה המקראית. כל סיפורי המקרא התרחשו במסגרת הקונפליקט הרוחני בעולם הבלתי-נראה. זוהי התנגשות רוחנית כי לאלוהים יש אויבים רציניים, אלים אחרים שהוא יצר שהיו אמונים לו פעם אך מרדו בו. בני האלוהים שמרדו באלוהים הפכו לכוחות אפלים, שליטים, וסמכויות המתוארים על ידי השליח פאולוס (אפסים ו, 11; קולוסים

א, 16). הם לא נעלמו לשום מקום, והם עדיין מתנגדים לשלטונו של אלוהים ולא יחוד נצחי עם משפחתו האנושית האהובה באמצעות הבשורה.

אחד הכוחות האפלים הללו הוא אדון המתים. זהו השטן שפיתה את אדם וחוה וחטאם הוביל לאובדן האלמוות. וזו הייתה מטרתו – השמדת עם יהוה. זה מה שצאצאי בני האלוהים ניסו להשיג כאשר בני ישראל נכנסו לארץ כנען: להרוג או להיהרג כדי למנוע מאנשי אלוהים לכבוש את הארץ המובטחת. לאחר כניסת ישראל לארץ כנען, מטרת הכוחות האפלים נותרה זהה, אך האסטרטגיה שלהם השתנתה: לפתות את אנשי אלוהים לסגוד לאלים אחרים כדי שאלהי ישראל יעניש את עמו. התוצאה הייתה עונש מאלוהים – גלות ישראל.

באותה העת, אל לנו לשכוח שיהוה לא ויתר על תוכניתו. הקללה על השטן הבטיחה שצאצא של חוה, יגמר את החטא הקדמון. בני האלוהים שמרדו באלהי האמת ידעו שבשלב מסוים המושיע המובטח יופיע - למרות שהם לא ידעו בדיוק מה מתכנן אלוהים מכיוון שזו היתה תעלומה, שהוסתרה בכוונה על ידי האל העליון (קורינתים א', ב, 6-8; אפסים ג, 10; ו, 12).

פרק שבע

כללי אירוסין

אלוהים דחה את העמים בבבל ובני האלוהים קבלו שליטה על העמים (דברים לב, 8-9). באמצעות עבדו אברהם וזרעו, אלוהים תכנן להשיב את העמים אל עצמו (בראשית יב, 3). אך האלים יידרשו למסור את שלטונם בחזרה לאלהי ישראל (תהלים פב, 8-6). פירושו של דבר קונפליקט רוחני. ברגע שאלוהים ברא את עם ישראל, בני האלים חשו שמשפטם ממשמש ובא.

מיהו יהוה?

סיפורו של יוסף (בראשית לז-נ) מסביר מדוע ישראל מצא את עצמו במצרים. השגחתו של אלוהים הפכה את הפגיעה המיועדת על ידי אחיו להצלת ישראל מרעב (בראשית מז, 4-3; נ, 20). אלוהים לא פקד על ישראל לעזוב את מצרים מיד וזה היה במכוון. אלוהים ידע שפרעה שכיבד את יוסף ימות ויוחלף על ידי שליט עוין (שמות א'). הוא צפה שמצרים יעבידו את בני ישראל בעבודות כפייה (בראשית טו, 13-16). הוא גם ידע שהוא יציל את ישראל בעתו (בראשית מו, 4).

אבל מדוע לחכות? אנחנו פשוט לא תמיד יכולים להבין את הסיבות לסבל. אולם במקרה זה, הטקסט המקראי מבהיר לנו את הסיבה.

לאחר שנמלט משה ממצרים והתגורר במדבר, אלוהים קרא אליו מהסנה הבוער (שמות ג, 14-1) כדי להחזירו למצרים. הוראותיו היו פשוטות: אמור לפרעה "שלח את עמי" (שמות ה, 1). לפרעה היו רעיונות אחרים. המצרים האמינו שהוא היה האל השליט במצרים, סמל התהילה והעוצמה המצרית. הוא לא רצה לתת אישור לאלוהי הרועים העבריים לומר לו מה לעשות. הוא אפילו לא ידע אם אלוהי משה היה אמיתי. הוא השיב בלעג, "מי יהוה אשר אשמע בקלו לשלח את-ישראל לא ידעתי את-יהוה וגם את-ישראל לא אשלח" (שמות ה, 2).

הוא עמד לקבל תשובה כואבת מאלוהים. אלוהים אמר למשה, "ואני אֶחַזְק אֶת-לְבוֹ וְלֹא יִשְׁלַח אֶת-הָעָם" (שמות ד, 21). אלוהים היה מוכן להתחיל את הקרב. לאחר שבני ישראל היו משועבדים למצרים במשך מאות שנים, הגיע הזמן להעניש את מצרים ואת אלוהיה. קושי לבו של פרעה היה חלק מהעלילה ההיא. התנ"ך מספר לנו שעשר המכות כווננו נגד אלי מצרים - במיוחד מכת הבכורות (שמות יב, 12; במדבר לג, 4), שהתברר כתקיפה ישירה על בית פרעה: "וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיְהִי הַכָּה כָּל-בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר פְּרֹעֶה הַיֹּשֵׁב עַל-כִּסֵּאוֹ עַד בְּכוֹר הַשִּׁבְי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר וְכָל בְּכוֹר בְּהֵמָה" (שמות יב, 29) פרעה לעג לאלוהים, והמצב השתנה באופן דרסטי. כפי שכתב פאולוס מאוחר יותר, "אל-תתעו אֱלֹהִים לֹא-יִתֵּן לְהַתֵּל בּוֹ כִּי אֶת-אֲשֶׁר יִזְרַע הָאָדָם אֹתוֹ יִקְצֹר" (גלטים ו, 7). עשר המכות שמצרים קיבלה מאלוהים עשו את האפקט הרצוי בדרך לשחרורם של בני ישראל ממצרים. יושבי כנען שמעו על אלוהי ישראל המדהים שהלם בחוזקה במצרים ואלוהיה

(יהושע ב, 8-10; השוו שמות טו, 16-18, יהושע ט, 9). יתרו, חותן משה, סיכם את הלקח היטב: "עַתָּה יִדְעֵתִי כִּי-גְדוֹל יְהוָה מִכָּל-הָאֱלֹהִים כִּי בִדְבַר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם" (שמות יח, 11).

אין פלא אם כן שמשה, בצדו השני של ים סוף, שאל את השאלה הרטורית שלו, כשלעג לפרעה וצבאו האבוד: "מִי-כַמְכָה בְּאֵלֶם יְהוָה מִי כַמְכָה נְאֻדָר בְּקִדְשׁ נֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה פְלֵאָ?" (שמות טו, 11). לאחר שיצאו ממצרים ועברו דרך ים סוף, בני ישראל ידעו לאן הם פונים. הם עמדו לפגוש את אלוהיהם בהר סיני. למען האמת, בני ישראל לא באמת ידעו את אלוהים. ספר תנ"ך לא היה קיים בימי יציאת מצרים. בני ישראל ידעו על אלוהים באמצעות סיפורים שעברו מדור לדור. בקראנו את הסיפור המקראי, אנו יכולים לראות בבירור את יד אלוהים בפעולה. בני ישראל נאלצו ללמוד הרבה במדבר. סיני היתה כיתת הלימוד שלהם.

עם ישראל - נציגיו הארציים של אלוהים

כאשר משה עמד לפני פרעה, המסר האלוהי היה: "וְאָמַרְתָּ אֶל-פַּרְעֹה כֹּה אָמַר יְהוָה בְּנִי בְּכִרִי יִשְׂרָאֵל; וְאָמַר אֵלָיךְ שְׁלַח אֶת-בְּנֵי וְיַעֲבֹדְנִי וְתִמְאַן לְשִׁלְחוֹ הִנֵּה אֲנִכִי הֹרֵג אֶת-בְּנֵיךָ בְּכַרְךָ" (שמות ד, 22-23). צאצאי אברהם היו בנו בכורו של אלוהים. רעיון זה מחזיר אותנו לבריאת אדם וחווה.

אלוהים רצה משפחה אנושית. הוא רצה לחיות עם בריאתו על פני האדמה. הוא רצה שמשפחתו הרוחני והאנושית יחיו עמו וישרתו. הוא רצה שאנשים יתרבו וכדי שכל כדור הארץ יהפוך לגן עדן. אחרי שאלוהים דחה את האנושות במגדל בבל ולפני שאלוהים קרא לאברהם, לאלוהים לא היו בנים על פני כדור הארץ. ישראל הייתה המשפחה החדשה של אלוהים. הגיע הזמן לחזור לתוכניתו המקורית. כמו שאדם וחווה נשאו את צלם אלוהים, עם ישראל נקרא כעת למלא תפקיד זה. החזרה לסיני היתה שיבה הביתה. אפילו המועצה השמימית הייתה שם, וכל הרוחות בשמים צפו בתוכנית חוזרת לפעולה. הם היו עדים לברית חדשה בין אלוהים לעמו – הענקת התורה במעמד הר סיני.

תורת האל נמסרה על ידי המועצה השמימית

האם הפתעתי אותך כשאמרתי שהמועצה השמימית נכחה בהר סיני כשאלוהים נתן את עשרת הדיברות? לא זכורים לך מלאכים בסרטי יציאת מצרים. אבל המקרא אומר שהם היו שם. הם אפילו מסרו את תורת האל על הר סיני (מעשי השליחים ז, 52-53; האגרת אל העברים ב, 1-2).

התורה נכתבה "באצבעו של אלוהים" (דברים ט, 9-10). שפה זו צריכה להיות מוכרת לנו - אלוהים בדמות אדם. אלוהים ירד על הר סיני באופן מוחשי, ממש כמו בספר בראשית. אלהי ישראל וצבאו העניקו את התורה למשה וישראל.

לאחר מעמד הר סיני, משה, אהרן, בניו של אהרן ושבעים מזקני ישראל שוב ראו את אלוהי ישראל בדמות אדם. הפעם הם נפגשו לארוחה (שמות כד, 9-11). בדומה לסעודת

הפסח האחרונה של ישוע והשליחים בה נכרתה הברית החדשה בדם ישוע, כך סעודה זו חגגה את כריתת ברית אלוהים והענקת התורה לעם ישראל בהר סיני.

אלוהים נתן לישראל את תורתו כדי שהם יהיו קדושים (ויקרא יט, 2). הוא רצה שישראל תבדל מעמים אחרים, והם באמת יהיו שונים. מכיוון שאלוהים נבדל לחלוטין מכל שאר האלים ובני האדם, כך נקרא עם אלוהים להיבדל מכל העמים.

מה משמעותה של קדושה? מה היה הרעיון מאחורי קדושה? קדושה אינו דבר מוזר. קדושה משמעה להיות מזוהה עם אלהי ישראל, להיות מסור לאלוהים וליהנות מכל הדברים הטובים בחיים שבאים עם צדקתו. אלוהים רצה שישראל ימשוך את העמים האחרים לחזור אליו (דברים ד, 6-8; כח, 9-10). זו הסיבה שהתנ"ך מכנה את ישראל "ממלכת כהנים" (שמות יט, 6) ו"אור לגויים" (ישעיה מב, 6; מט, 6; ראה גם נא, 4; ס, 3). האומה כולה ירשה את עמדת אברהם להיות ברכה לכל העמים (בראשית יב, 3).

נאמנות מאמינה

להיות ביחסים תקיניים עם אלוהים משמע להכריז את ישועתו. בני ישראל לא נושעו על ידי ציות לחוקים, למרות שכך לימדו אותנו בקהילה המשיחית. לפי הכתובים, הישועה אינה מושגת בשום אמצעי אחר. ישועה ניתנת בחסד האל בתגובה לאמונה.

בני ישראל נושעו באמונה בדיוק כמו הדורות שנולדו לאחר ביאתו של ישוע. הם היו צריכים להאמין שאלהי ישראל הוא אלוהי האלים. התורה לא מהווה אמצעי להשגת ישועה – התורה ניתנה לעם ישראל כדי שהעם יאמין ויבטח באדני. ישועת אלוהים משמעה אמונה בהבטחותיו ובאופיו של אלוהי האלים ודחיית אלי נכר. אמונה ונאמנות שנובעים מהלב, לא במטרה להרוויח נקודות זכות עם אלוהים.

דוד המלך נאף ורצח (שמואל א' יא). לפי התורה, דוד היה פורע חוק ודינו היה מוות בגלל פשעיו. אף על פי כן, הוא מעולם לא הסס באמונתו ביהוה כאל העליון ביותר. הוא מעולם לא סגד לאל אחר. ואכן, אלוהים ריחם עליו.

כך גם בברית החדשה. אמונה בבשורה פירושה להאמין שאלוהי ישראל בא לעולם כבן אדם, מת מרצונו על הצלב כקורבן לחטאינו, וקם מהמתים ביום השלישי. עלינו להאמין בו בכל ליבנו ואז להיות נאמנים לישוע על ידי נטישת כל האלים האחרים. בלי קשר למה שאלים אחרים אומרים על ישועתנו, המקרא אומר לנו שאין ישועה בשום שם אחר מאשר ישוע (מעשי השליחים ד, 12). האמונה חייבת להישאר נאמנה (רומיים יא, 17-24; עבריים ג, 19; כב, 10, 38-39). חטא אישי שונה במהותו מעבודת אלילים - ואלוהים יודע את ההבדל.

מדוע זה חשוב

יש הרבה סמליות מרתקת ביציאת מצרים ובמעמד הר סיני. הסצינה בה משה ורעיו אוכלים עם אלוהים בדמות אדם בהר סיני תופס מיד את תשומת ליבנו. משה ושבעים

הזקנים. ישנם שבעים עמים בבראשית פרק י'. אומות אלה הוקצו לבני האלוהים (דברים ד, 19-20; לב, 8-9). מדוע שבעים זקנים, שבעים בני אלוהים ושבעים אומות עולם?

פרטים אלה מכוונים. כאשר ישוע התחיל את שירותו הארצי, הוא שלח שבעים תלמידים (לוקס י, 1). זה הכין את הקרקע למשימת השליחות של תלמידי ישוע בעתיד. מספר זה סימל את הרעיון שתלמידי ישוע יחזירו את העמים לשלטונו של אלוהים. מלכות זו תוקם לאחר יום הדין כפי שכתוב בחזון יוחנן פרקים כא וכב. החזרה על המספר שבעים היא מכוונת ונושאת מסר: עם ישראל - ילדי אברהם – הוא האמצעי להחזרת העמים לשלטון האל האמיתי.

אבל זה לא עוצר שם. השליח פאולוס כתב באגרת אל הגלטיים כי המאמינים ירשו את ההבטחות שניתנו לאברהם. כל מי שמאמין בישוע הוא בן אברהם באמונה (גלטים ג, 29-26). אנו מצוויים להחזיר את האומות משלטון אלי הכזב לאמונה מושיעה בישוע המשיח. אנו המועצה האנושית החדשה של אלוהים עלי אדמות. וכשנפואר במלכות האלוהים, נצטרף למשפחתו האלוהית בגן העדן החדשה.

המקרא מלמד רעיונות אלה במקומות רבים. ספר חזון יוחנן מתאר מאמינים שירשו את שלטון העמים עם ישוע באחרית הימים (חזון יוחנן ג, 21). המשמעות היא שאנו נשלט באומות העולם במקום בני האל שהוקצו לעמים בבבל. זו הסיבה שיוחנן אמר כי למאמינים ניתנה הסמכות להיות ילדי האלוהים (יוחנן א, 12; השווא יוחנן א, ג, 1-3); אנו למעשה נהדוף את בני האל העוינים באחרית הימים.

זו גם הסיבה שפאולוס, כאשר הוא כותב למאמינים להפסיק ללכת לבתי המשפט לפתור את המחלוקות שלהם, כתב: "הֲלֹא יִדְעֶתֶם כִּי נִדְיִן דִּין-הַמְּלָאכִים" (קורינתים א' ו, 3). כאשר אנו נפואר על פני האדמה החדשה, אנו נהיה בדרג גבוה מהמלאכים. אנו נדמה לישוע עצמו (יוחנן א' ג, 1-3; קורינתים א' טו, 35-49) ונשלט אתנו על העמים (חזון יוחנן ב, 26) שנשלטים כעת על ידי אלים עוינים. המאמינים, צאצאיו הרוחניים של אברהם, יסירו את קללת המוות מהעמים שסרו מדרך האל האמיתי לאחר החטא בגן העדן.

עלינו לחיות באמונה בתוכנית האל עבורנו. כל מה שאלוהים תכנן עבורנו במקרא מדבר אלינו. תחשוב על השיבה לגן העדן. אלוהים רצה שמשפחתו השמימית והארצית ישלטו יחדיו בגן העדן. תוכנית זו נהרסה על ידי המרד של אדם וחווה, אך נרקמה מחדש באמצעות גאולת ישראל ממצרים. ישוע המשיח היה צאצא של אברהם והוא הפתרון האמיתי לבעיית החטא הקדמון (בראשית ג, 15). אנו חסרי ייעוד ללא עם ישראל. וזו בדיוק הסיבה שהאלים וחסידיהם שוב ינסו למחוק את ישראל מעל פני האדמה.

פרק שמונה טריטוריה קדושה

בני ישראל שהו למעלה משנה בהר סיני. למה כל כך הרבה זמן? הם כבר היו בברית עם אלוהים וקיבלו את עשרת הדיברות. אבל עדיין היה להם הרבה מה ללמוד. הם היו אמורים לא רק להבטיח להאמין בו ולהיות נאמנים לאלוהי אבותיהם, אברהם, יצחק ויעקב, אלא גם עוד ללמוד מה אלוהים מצפה מהם ומי הוא עבורם.

מושג הקדושה

רבים מהחוקים והמנהגים המוזרים של התנ"ך מבוססים על הצורך ללמד אנשים שאלוהים אינו דומה לנו. אלוהים הוא ייחודי ואין כמותו. עבור עם ישראל זו הייתה אמת שחשוב היה להדגישה בכל עת. אלוהים הוא ייחודי ללא ספק.

קדושת האל מצביעה על כך שהוא ייחודי. אלוהים נבדל מאיתנו. לפי המקרא, אלוהים מקדש אותנו לאור עקרונות הקדושה האלוהית (ויקרא יט, 2). אלוהים לא הסתפק בהסבר אינטלקטואלי על קדושה. הוא רצה שקדושתו תחלחל לעם ישראל באופן מעשי. התנ"ך מספר לנו שהדבר הושג באמצעות טקסים (מעשים סימליים) ועל ידי כללי טהורה שאלוהים קבע.

כיצד אלוהים הוא "אחר?"

התשובה הקצרה לשאלה זו היא "מכל הבחינות", אבל זו תהיה תשובה מופשטת למדי. התנ"ך הרבה יותר מוחשי, והטקסים השונים שאלוהים נתן לעם ישראל משקפים זאת. לדוגמא, התנ"ך מלמד אותנו שאלוהים לא היה רק מקור החיים של ישראל - הוא היה החיים. אלוהים אינו שייך לכדור הארץ הזה, מקום שיש בו מוות, מחלות וחוסר שלמות. עולמו הוא על-טבעי. אנו שוכנים במרחב הארצי המקודש על ידי נוכחותו. המרחב שבו אנו חיים הוא טבעי. אלוהים הוא על-טבעי.

בעם ישראל, רעיונות אלו הועברו באמצעות חוקי טהרה כדי שבני ישראל יוכלו לשהות במרחב האלוהי. חוקים רבים בתנ"ך הסדירו טיהור זה. בני ישראל הפכו לטמאים ולא יכלו לשהות במרחב המקודש בתנאים מסוימים. קיום יחסי מין, איבוד דם, מוגבליות גופניות מסוימות ונגיעה בגוף מת (אדם או חיה), כל אלה הפכו את בני ישראל לטמאים. נאסר על בני ישראל לאכול עופות דורסים מסוימים שאכלו מבעלי חיים מתים (למשל נשרים, נצים; ויקרא יא, 13-19) או בעלי חיים שעלולים להימצא בתוכו של פגר (למשל, לטאות, עכברים; ויקרא יא, 24-40).

במקרים אלה, טהרה לא היתה עניין מוסרי אלא נקשרה באובדן חיים וחוסר התאמה לשלמותו של אלוהים. למרות שהיגיון זה פשוט, הוא לא נקלט בקלות בשכלנו המודרני. אובדן דם ונוזלים מיניים נתפסו כאובדן הדבר שיצר וקיים חיים. אלוהים לא היה אמור להיות קשור לאובדן חיים אלא להיות *נותן* החיים. דרישת "טיהור" לאחר אובדן נוזלים אלה הייתה תזכורת למהותו של האל. "טיהור" דומה נדרש לאחר מגע עם המתים. חוסר שלמות או לקות גופנית הביאו להרחקת הטמא מאזורים מקודשים בישראל, מכיוון שהן אינן תואמות לשלמותו של אלוהים. כל החוקים הללו נועדו לבטא תפישת עולם על-טבעית.

תיקון בעית הטומאה

מצב ה"טומאה" והאי כשירות להתקרב למרחב המקודש היה עניין רציני עבור בני ישראל. הם לא יכלו להביא קורבנות ומנחות למקומות הנדרשים אם הם היו טמאים. הפיתרון היה טיהור, לעיתים היה כרוך בהקרבת קרבן או בתקופת המתנה.

ההיגיון בהקרבת הדם - טפטוף או התזת דם על אדם או חפץ בכדי להפוך אותם טהורים וכשרים לתפוס מרחב קדוש - הוא זר לנו. אבל להקרבת דם הייתה מטרה תיאולוגית - הצגת מושג התחלופה. מכיוון שהדם היה כוח החיים (ויקרא יז, 11), לקיחת חיי בעל חיים לימדה את הלקח כי התקרבות לאלוהים בכל תנאי פרט לתנאי האל משמעה היה מוות. דם הקרבן היה תחליף רחום לתיקון הטומאה של עם ישראל.

אלוהים שמר על חיי עמו על ידי הקרבת חיים חלופיים. חיי אדם היו קדושים יותר מחיי בעלי חיים מכיוון שבני האדם נוצרו בצלם אלוהים (בראשית א, 26; ט, 6). בני ישראל קיימים רק באמצעות התערבות על-טבעית שאפשרה לאברהם ושרה להביא ילד לעולם (בראשית יב, 1-3). אולם חיי אדם היו בסכנה בנוכחותו של אל קדוש. הקורבנות הזכירו להם שלא ללוהים היה כוח רבוני על חיים ומוות - ואלוהים רצה לרחם עלינו.

גן עדן (וגיהינום) על כדור הארץ

הפניית תשומת לב לקדושתו של אלוהים העבירה רעיונות מסוימים - לא רק על אלוהים עצמו, אלא גם על גבולות על-טבעיים. הרעיון של "הבחנה בתחום" היה בסיסי לתפיסת העולם העל-טבעית של עם ישראל. אם מקום הימצאותו של אלוהים היה קדוש, האדמה במקום אחר הייתה רגילה או, בחלק מהמקרים, עוינת ורעה.

נוכחותו של אלוהים בגן העדן לא פגה. המשכן והמקדש נועדו לגרום לאנשים לחשוב על גן העדן, המקום בו נפגשו השמים והארץ. מנורת הזהב עוצבה כעץ (שמות כה, 31-40), כאנלוגיה לעץ החיים בגן העדן. המנורה עמדה לפני הכפרת שחסמה את הדרך אל קודש הקודשים, המקום בו הונח ארון הברית, המכסה שנועד לתפקד ככס האל (שמות כה, 10-22).

הכרובים שבתוך קודש הקודשים קשורים באופן ברור לגן העדן. הכרובים בגן העדן עמדו על המשמר במקום משכנו של אלוהים (בראשית ג, 24). הכרובים שבתוך קודש הקודשים שמרו על המכסה לארון הברית (שמות כה, 18-20). מאוחר יותר, לאחר ששלמה בנה את המקדש, הועבר מבנה אוהל המשכן לתוך המקדש ושני כרובים ענקיים הותקנו מעל הארון ככס האל, מה שהפך את הארון לכסאו (דברי הימים א' כח, 2). המקדש היה גם מקושט כגן עדן, מלא בתמונות של צמחיה ושופע בעלי חיים (מלכים א' פרקים ו-ז). פרחים, עצי דקל, אריות ורימונים נחצבו באדריכלותו. זו הייתה תזכורת חזותית למקום בו אלוהים לראשונה בא לכדור הארץ לחיות עם משפחתו האנושית.

בני ישראל היו גם צריכים לזכור את הצד האפל של גיאוגרפיה קוסמית. אם המחנה הישראלי, ועם ישראל, היו קרקע קדושה, בית אלהים ועמו, הרי ברור שהשטח שמחוץ לישראל היה קרקע לא קדושה. הרבה לפני מעמד הר סיני, אלוהים נטש את העמים האחרים והשליט עליהם אלים פחותים (דברים ד, 19-20; לב, 8-9). יום אחד אלוהים הבטיח להחזיר את העמים, אך בתקופה המקראית העמים היו תחת שליטת כוחות החושך.

טקס ישראלי אחד המחיש זאת לפרטי פרטים בלתי נשכחים. יום הכיפורים נערך מדי שנה ומתואר בספר ויקרא פרק טז. טקס שנתי זה נועד להזכיר לעם ישראל את מהותה של אדמה קדושה וטמאה. שתי עזים היו מעורבות. עז אחת הוקרבה ודמה פוזר במקדש כדי לטהר אותו מטומאה אנושית למשך שנה נוספת. העז שהוקרבה הייתה "ליהוה". העז השנייה לא נהרגה - היא נשלחה אל השממה לאחר שהכוהן הגדול העביר עליה באופן סימלי את חטאי העם. עז זו הייתה "לעזאזל".

מי או מה זה "עזאזל"? חלק מהתרגומים מתרגמים "שעיר לעזאזל" במקום עזאזל. במגילות ים המלח, המילה העברית עזאזל היא שמו של שד. במהלך נדודי ישראל במדבר בדרך לארץ המובטחת, בני ישראל הקריבו לשדים (ויקרא יז, 7) מכיוון שהם חששו שכוחות רעים יאיימו על המחנה שלהם. המדבר היה מחוץ למחנה ישראל, ולכן זה היה מקום משכנם של הישיות הרעות. השעיר לעזאזל השיג מטרה זאת. השעיר לעזאזל לא היה מנחה לאלים מרושעים - העז לא הוקרב מעולם. במקום זאת, שליחתו אל השממה הייתה דרך סמלית לטהר את האדמה הקדושה (מחנה ישראל) מחטא.

מדוע זה חשוב

דברים רבים השתנו בברית החדשה, אך באותה העת נותרו בעינם. אלוהים הוא עדיין אחר. קדושתו דורשת שנהיה טהורים בכדי להיות בנוכחותו. מבחינתנו, זה מושג על ידי האמונה במה שישוע עשה על הצלב. כל מה שישוע עשה עבורנו היה בעל גוונים על-טבעיים. הוא יצא אל המדבר - המקום בו אנו מצפים למצוא את כוחות הרשע - והתגבר על פיתוי השטן. אחרי אירוע זה ישוע התחיל את שירותו הארצי, בו הוא התגבר על השטן, שלו היתה שליטה על המוות (עבריים ב, 14). ישוע נצלב מחוץ לעיר הקדושה (עבריים יג, 12). הוא

הפך לטמא מכיוון שחטאינו היו עליו, וירושלים הייתה אדמה קדושה.

מותו ותחייתו של ישוע מקדשים אותנו - הופכים אותנו כשירים לנוכחותו של אלוהים. חטאינו "נלקחו" (רומיים יא, 27; ראו גם יוחנן א' ג, 5). למרות שאנו חוטאים טמאים, אנו מקודשים על ידי ישוע המשיח. אף על פי שאנו לא מושלמים, אלוהים לא מביט על כשלותינו. זה כל כך פשוט, ובכל זאת כה עמוק.

אנו נוטים לחשוב שבני ישראל היו במצב יותר טוב מבחינה רוחנית מאשר אנחנו. אחרי הכל, נוכחותו של אלוהים הייתה ממש בקרבם. הם חיו בעולם בו הגיאוגרפיה הקוסמית העל-טבעית הייתה אמיתית. אנו נוטים לחשוב שהיינו רוחניים יותר, מכוונים יותר לאלוהים, לו רק היה לנו מה שהיה להם, אילו רק התזכורות המתמשכות לאלוהים היו המציאות שלנו.

הברית החדשה אומרת שזוהי גם המציאות שלנו.

איננו זקוקים למשכן או מקדש לציון מרחב מקודש. גופנו הוא מקדש אלוהים. פאולוס מכנה את גופנו הארצי כ"אוהל" (קורינתיים ב' ה, 4) מכיוון שנוכחות אלוהית מילאה את קודש הקודשים במשכן ובמקדש (רומיים ח, 9-11). בסופו של דבר, גופנו, הבית הארצי של רוחנו, ימות, והוא יוחלף על ידי בית שמימי (עברים ה, 1-3) – גן העדן החדשה, השמיים עלי אדמות (חזון יוחנן כב, 3-1).

מכיוון שאלוהים שוכן במאמינים כיום באמצעות רוחו, כל קהילה משיחית - כל אסיפה של מאמינים - היא קרקע קדושה. זו הסיבה שפאולוס, כאשר אמר בעצב למאמינים בקורינתוס לגרש משיחי שחי בחטא ולא רצה לחזור בתשובה, הורה להם "למסור את האיש ההוא לשטן" (קורינתיים א' ה, 5). הקהילה המשיחית הייתה קרקע קדושה. מחוץ לקהילת המאמינים הייתה נחלת השטן. זה היה המקום בו חטא והרס עצמי שלטו.

הגיע הזמן שנסתכל על עצמנו דרך עיניים על-טבעיות. אתה ילד של אלוהים, כשיר לשירות קדוש, לא בגלל מה שאתה עושה או לא עושה, אלא בגלל שאתה נמצא בישוע המשיח, אומצת על ידי אלוהים (רומיים ח, 15; גלטים ד, 5). חולצתם מתחום שלטון החושך ו"הועברת ... לממלכת בנו אהובו" (קולוסים א, 13). אסור לנו, לרגע, לשכוח מי אנחנו בישוע המשיח - ומה משמעות הדבר לעולמנו.

פרק תשע

מלחמה קדושה

המקרא הוא ספר שנוי במחלוקת. אנשים שלא רואים את המקרא כדבר אלוהים מתנגדים לו. אך חלקים מסוימים בתנ"ך גורמים לאי נוחות אפילו בקרב לא מאמינים. מלחמת ישראל לכיבוש הארץ המובטחת. מדוע? בעיקר בגלל ההרג שנראה כחסר הבחנה. מדוע היה צריך להרוג אוכלוסיות שלמות בערים מסוימות - גברים, נשים, טף ואפילו בעלי חיים? מדוע לא לתת לתושבים להיכנע? האם לא עדיף להגלות אותם מאשר לשחוט אותם?

ישנה תשובה להתלבטויות אלה – אבל גיליתי שהתשובה עצמה גורמת לאי נוחות לא פחות מהבעיה עצמה. הנך יכול להבין את ההשקפה המקראית של עם ישראל.

ההיגיון העל-טבעי של ישראל

הקרבות על הארץ המובטחת כוונו על ידי שני גורמים עיקריים, שניהם מושרשים עמוק בהבנת ישראל את עולמם לא רק כמשכנו של המין האנושי אלא גם כפרס במלחמה רוחנית. דיברנו כבר על שניהם, אבל בואו נדון בהם שוב.

גורם אחד הוא המרד במגדל בבל, כאשר אלוהים החליט, לאחר שהאומות מרדו בו, שהוא כבר לא רוצה מערכת יחסים ישירה עמם. במקום זאת, הוא הקצה על חברי המועצה האלוהית שלו, בני האלוהים, לשלוט בהם (דברים ד, 19-20; לב, 8-9). לאחר מכן הוא קרא לאברהם ואיפשר לו ולאשתו שרה להביא ילד לעולם (יצחק) ממנו יבוא עם ישראל.

למדנו בתהילים פב שהאלים מרדו באלוהים. הם אפשרו אי צדק. אנשים באו לסגוד להם במקום לעבוד את האל העליון. כך הם הפכו לאויבי אלוהים ולעמו, ישראל. מכיוון שכמה מאותן אומות חיו בארץ כנען, שאלוהים התכוון לתת לעמו ישראל לאחר יציאת מצרים, משה ובני ישראל האמינו כי תושבי כנען היו אויביהם ואלוהיהם יעשו ככל יכולתם כדי להשמיד את עם ישראל. הגורם השני היה עוד יותר מפחיד עבור בני ישראל. סיפור המרגלים שנשלחו לתור את כנען, הארץ המובטחת, מבהיר נקודה זו.

משה שלח שנים עשר מרגלים לכנען כדי לדווח על הארץ ותושביה. המרגלים חזרו עם עדויות לכך שהארץ עצמה הייתה נפלאה - "ארץ זבת חלב ודבש" - בדיוק כמו שאלוהים אמר להם (במדבר יג, 27). אבל אז הם השליכו פצצה: "וַיֵּצְאוּ דַבַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֹתָהּ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבְרָנוּ בָּהּ לְתוֹר אֹתָהּ אָרֶץ אֲכָלֶת יוֹשְׁבֵיהָ הוּא וְכָל-הָעָם אֲשֶׁר-רָאִינוּ בְּתוֹכָהּ אֲנָשִׁי מְדֹזָתִים; וְשָׁם רָאִינוּ אֶת-הַנְּפִילִים בְּנֵי עֲנָק מִן-הַנְּפִילִים וְנָהִי בְּעֵינֵינוּ כַּחַגְבִּים וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם" (במדבר יג, 32-33).

דיברנו בעבר על הנפילים. הם היו צאצאי בני האלוהים ובנות המין האנושי בספר בראשית ו, 4-1. הענקים שראו המרגלים הישראלים בכנען היו צאצאיהם, וחלקם היו מפוזרים ברחבי ארץ כנען, בין העמים והערים שבני ישראל יצטרכו להביס כדי לכבוש את הארץ (במדבר יג, 28-29). המשימה לכיבוש הארץ נראתה קשה לפני כן; עכשיו זה נראה בלתי אפשרי לחלוטין. עכשיו כדי לכבוש את הארץ הם יצטרכו להתמודד עם לוחמים ענקיים.

רק שניים מהמרגלים - יהושע וכלב - האמינו שאלוהים יעזור לבני ישראל להביס את הענקים. השאר שכנעו את העם שהם יאבדו. במקום לסמוך שאלוהים - אותו אל שהטביע את פרעה וצבאו בים סוף - היה מתערב כדי לתת להם את הניצחון, הם התבכינו, "לא נוכל לעלות אל-העם כי-חזק הוא ממנו" (במדבר יג, 31).

אלוהים ענה, "עד-אָנה וְנֶאֱצַנִי הָעָם הַזֶּה וְעַד-אָנה לֹא-יֵאֱמִינוּ בִּי בְּכָל הָאֲתוֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ" (במדבר יד, 11). למעשה, אלוהים כעס עד שאיים להאביד את עם ישראל – בדומה למשפט האל על האומות במגדל בבל – והציע למשה להתחיל הכל מחדש הפעם עם משה: "אֲכַנּוּ בַדְבָר וְאוֹרְשָׁנוּ וְאֶעֱשֶׂה אֹתְךָ לְגוֹי-גָדוֹל וְעַצוּם מִמֶּנּוּ" (במדבר יד, 12). משה התחנן לאלוהים לרחם על עמו (במדבר יד, 13–19). אלוהים עשה זאת, אך הוא לא יכל להתעלם מחוסר אמונם של עמו. הם היו אמורים ללמוד לקח בדרך הקשה. אלוהים אמר למשה: "יֹאמֶר יְהוָה סְלַחְתִּי כְּדַבְרְךָ; וְאוֹלָם חִי-אֲנִי וְיִמְלֵא כְבוֹד-יְהוָה אֶת-כָּל-הָאָרֶץ; כִּי כָל-הָאֲנָשִׁים הָרְאִים אֶת-כְּבֹדִי וְאֶת-אֲתוֹתִי אֲשֶׁר-עָשִׂיתִי בְּמִצְרַיִם וּבַמִּדְבָּר וַיִּנְסוּ אֹתִי זֶה עֹשֶׂר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי; אִם-יֵרְאוּ אֶת-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְתָּם וְכָל-מִנְאֲצֵי לֹא יֵרְאוּהָ; וְעַבְדֵי כָלֵב עֲקַב הָיְתָה רוּחַ אַחֲרֵת עִמּוֹ וַיִּמְלֵא אַחֲרָי וְהִבִּיאֲתִיו אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-בָּא שָׁמָּה וַזְרַעוּ יוֹרְשָׁנָה; וְהֶעֱמַלְקִי וְהִפְנַעְנִי יוֹשֵׁב בְּעַמְּקֵי מִחַר פְּנֵי וַיִּסְעוּ לְכֶם הַמִּדְבָּר דֶּרֶךְ יָם-סוּף; וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן לֵאמֹר; עַד-מַתִּי לַעֲדָה הַרְעָה הַזֹּאת אֲשֶׁר הִמָּה מַלְיָנִים עָלַי אֶת-תְּלֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִמָּה מַלְיָנִים עָלַי שָׁמַעְתִּי; אָמַר אֱלֹהִים חִי-אֲנִי נְאֻם-יְהוָה אִם-לֹא כִּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם בְּאָזְנִי כֵן אֶעֱשֶׂה לְכֶם; בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִפְּלוּ פְּגָרֵיכֶם וְכָל-פְּקֻדֵיכֶם לְכָל-מִסְפָּרְכֶם מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמֵעַלָּה אֲשֶׁר הִלִּינְתֶם עָלַי; אִם-אַתֶּם תִּבְּאוּ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי אֶת-יְדֵי לְשַׁכֵּן אֶתְכֶם בָּהּ כִּי אִם-כָּלֵב בֶּן-יִפְנֶה וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נוּן; וְטַפְכֶם אֲשֶׁר אָמַרְתֶּם לֵבַז יְהִי וְהִבִּיאֲתִי אֲתֶם וַיְדַעוּ אֶת-הָאָרֶץ אֲשֶׁר מְאַסְתֶּם בָּהּ" (במדבר יד, 20-31).

"עשר פעמים" משמעו "פעם אחר פעם" (בראשית לא, 7; איוב יט, 3). עד כה, אלוהים היה סובלני כלפי תלונות האנשים. במקום לשמוח שהם כבר לא משועבדים למצרים, הם התלוננו על האוכל (במדבר יא, 14-1; 31-35) ועל מנהיגו הנבחר של אלוהים, משה (במדבר יב, 1-16). אבל סבלנותו אזלה הפעם, והם ישלמו ביוקר על חוסר אמונם באלהי ישראל. עם ישראל נענש בנדודי מדבר ארבעים שנה עד שכל הדור ההוא מתו במדבר.

הזדמנות שנייה

עם ישראל מקבל הזדמנות שנייה לכבוש את הארץ המובטחת. ספר דברים פרקים ב-ג מתאר כיצד במהלך ארבעים שנות הנדודים שלהם בני ישראל התיישבו בשטח ירדן (המכונה "עבר הירדן"), ממזרח לארץ המובטחת. ארצות עבר הירדן היו אדום, מואב ועמון, שטחים שאלוהים נתן לצאצאי לוט, אחיינו של אברהם ועשיו, אחיו של יעקב. האנשים שגרו שם היו קרובי משפחה של בני ישראל ... רובם, בכל מקרה. אבל היו גם אחרים.

אלוהים הנחה את משה לצאת למסע זה למטרה ספציפית. זה לא היה ביקור קרובי משפחה רחוקים. בני ישראל עשו בסופו של דבר את דרכם לאזור המכונה בשן, מקום די מפחיד. בספרות קדומה מחוץ לתנ"ך, בשן היה ידוע כ"מקום הנחש". שתים מעריה הגדולות, אשתרות ואדרעי, שהוזכרו בקשר למסע זה (דברים א, 4; יהושע יג, 12), נחשבו כשערי שאול. אלוהים למעשה הוביל את בני ישראל לשערי הגיהנום. זה היה רק תחילתו של הסיפור.

אלוהים הוביל את בני ישראל להילחם שם בשני מלכים אמוריים, סיחון ועוג (דברים ג, 2-3; לא, 4) והם שלטו על הרפאים. כפי שמצוין בספר דברים ב, 11, הענקים היו הרפאים. אלוהים, באמצעות משה, הוביל את העם לאזור שכבר נכבש על ידי אותו סוג של ענקים שגרם למרגלים הישראלים לאבד אמונה שנים קודם לכן (במדבר יג, 31-32), האירוע שהוביל לארבעים שנות הנדודים.

מדוע אלוהים הוביל אותם לשם? מכיוון שעימות זה הקדים את מה שהיה צריך לקרות עם תום ארבעים השנים. ישראל תצטרך בסופו של דבר לחצות את הירדן בכדי לכבוש את הארץ שאלוהים נתן להם. אלוהים בחן את עמו. האם הם יאמינו וילחמו הפעם? אם כן, ניצחון זה יעניק להם ביטחון ואמונה.

בני ישראל קיפלו את זנבם שנים קודם לכן. אבל הפעם הסיפור נגמר אחרת. כמו שאמר משה: "וַיִּתְּנֵהוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְפָנֵינוּ וַנֶּחֱזֶה אֹתוֹ וְאֶת-בְּנוֹ וְאֶת-כָּל-עַמּוֹ... וַיִּתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּיַדנוּ גַם אֶת-עֹג מֶלֶךְ-הַבְּשָׁן וְאֶת-כָּל-עַמּוֹ וַנִּכְהוּ עַד-בְּלַתִּי הַשָּׂאִיר-לוֹ שְׂרִיד" (דברים ב, 33; ג, 3). הנביא עמוס, ששיחזר את העימות בספרו המקראי שנים רבות אחר כך, תיאר את תוצאת הקרב כך: "וְאֲנִי הִשְׁמַדְתִּי אֶת-הָאֱמֹרִי מִפְּנֵיהֶם אֲשֶׁר כָּגְבָהוּ אֶרְזִים גְּבָהוּ וְחֶסֶן הוּא כְּאֱלֹהִים וְאֲשַׁמֵּד פְּרִיֹו מִמֶּעַל וְשָׂרְשִׁיו מִתַּחַת" (עמוס ב, 9).

כך אלוהים נתן להם הזדמנות שנייה. אלוהים דרש מהם להתמודד הפחדים שעלו להם ביוקר, ארבעים שנה של נדודים במדבר. האל שקרע את ים סוף עמד לצידם. הגיע הזמן שהם יזכרו זאת היטב.

החרם המוחלט

ישראל ניצחה את מלכי סיחון ועוג. ומכאן התשובה לשאלה מדוע כיבוש הארץ המובטחת לעיתים היה כרוך בהשמדה. אוכלוסיות שלמות של ערים בהן התיישבו הרפאים והענקים הוחרמו (דברים ג, 6). המטרה לא הייתה נקמה. המטרה הייתה להבטיח את חיסול צאצאי הנפילים. עבור בני ישראל, הענקים היו דמוניים, לאחר שבאו לעולם על ידי קיום יחסים אסורים עם בני אלוהים מורדים. הם לא יכלו להתקיים בכפיפה אחת עם מורשת דמונית.

הזמן עבר, ולפני שבני ישראל חצו את הירדן לארץ כנען, משה מת. ההנהגה עברה ליהושע בן נון. הוא הוביל מערכות צבאיות רבות בכיבוש הארץ המובטחת, והמערכות הללו נקבעו על ידי שני הגורמים שצינתי קודם לכן בפרק זה: לגרש את העמים העוינים, ולחסל את שבטי הענקים.

בהקשר זה, כיבוש הארץ המובטחת היה מלחמה קדושה - קרב נגד כוחות החושך ואויבים אשר היו תחת שליטת אלים עוינים - ישויות רוחניות אמיתיות. ההיגיון בכיבוש הארץ המובטחת מסוכם היטב ביהושע יא, 21-22: "וַיָּבֹא יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵת הַהַיָּא וַיִּכְרַת אֶת-הָעֲנָקִים מִן-הַהָר מִן-חֶבְרוֹן מִן-דְּבַר מֶן-עַנֵּב וּמִכָּל הָרִים הַיְהוּדָה וּמִכָּל הָרֵי יִשְׂרָאֵל עִם-עַרְיָהִם הַחֲרִימָם יְהוֹשֻׁעַ; לֹא-נֹתַר עֲנָקִים בְּאֶרֶץ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַק בְּעֵזָה בְּגַת וּבְאַשְׁדּוֹד נִשְׁאָרוּ".

מדוע זה חשוב

המערכות הצבאיות של יהושע הצליחו ברובן, אך לא היו השיגו את מטרתן באופן מלא. כמה ענקים ברחו - ובעוד שאולי זה לא נראה חשוב במיוחד, זה היה סימן לבאות. חלקם נשארו בגת. גת הפכה לעיר פלישתית (יהושע יג, 3) והייתה עיר הולדתו של גוליית בתקופת דוד המלך (שמואל א' יז, 4). גוליית לא היה הענק היחיד בגת (דברי ימים א' כ, 5-8). לא כל אלה שהוחרמו במהלך כיבוש הארץ המובטחת הושמדו למעשה, והעובדה שהכיבוש לא השלים את כל המטרות העיקריות, לכך היו השלכות על בני ישראל.

ספר שופטים מספר לנו שהכיבוש לא היה שלם בדרכים אחרות בזמן מותו של יהושע. הוא מעולם לא מומש במלואו. בני ישראל החליטו שהם עשו עבודה מספיק טובה ולא צייתו לפקודת אלוהים לגרש את העמים האחרים. אך ציות חלקי הוא אי ציות.

בני ישראל שילמו ביוקר מאות שנים לאחר מכן על החלטתם לא לגמור את הכיבוש כפי שאלוהים צווה. ספר שופטים מתאר את מעגל החטא הנוראי: ישראל הותקפה שוב ושוב על ידי שבטים עוינים, והאמונה באלוהים כמעט כבתה. המצב השתפר בזמנו של דוד המלך ובנו, שלמה, אך ברגע ששלמה נעלם מהזירה, ישראל שקעה במלחמת אזרחים ועבודה זרה.

תהילת הכיבוש נשכחה עקב כשלון מוחלט. התבוסה נחטפה מלסתות הניצחון. שלטונו של אלוהים - תוכניתו לשיחזור גן העדן – התפורר לרסיסים. השקפת העולם העל-טבעית שהגיחה מבבל, עם אומות פגאניות בשליטת אלים מרושעים, נותרה בעינה. ישראל הובסה ופוזרה, וארצה המובטחת נתונה תחת שלטונם של אלים אחרים ועמיהם. אותה השקפת עולם מחלחלת גם לברית החדשה. פאולוס משתמש במונחים כמו *רשויות*, *סמכויות*, *כסות וכוחות* כדי לתאר את כוחות החושך. כל אחד מאותם מונחים שימש בעת העתיקה בהקשר שלטון גיאוגרפי.

הגורם העיקרי לכישלונם של בני ישראל היה חוסר ציות ואמונה. בני האדם חלשים. אנו עשויים לתהות מדוע אלוהים בכלל מתעסק עמנו. אבל אם נסתכל לאחור על גן העדן, אנו נגלה מדוע. אלוהים התחייב לאנושות. אנחנו נבראנו בצלמו ומיהוים את משפחתו הארצית. התוכנית המקורית שלו לשלוט בכדור הארץ כללה אותנו. אם אלוהים יבטל את ההשתתפות האנושית בשלטון מועצתו על כדור הארץ, הוא ישלח מסר שהוא כביכול לא מסוגל לקיים את תוכניתו או שזה היה רעיון רע מלכתחילה. אלוהים אינו מסוגל להשיג את יעדיו. וכאמור בפרק קודם, אלוהים לא טועה.

הגיע הזמן לגישה חדשה לבעיה הישנה של חטא וכישלון אנושי. אי אפשר היה לסמוך על האנושות בהחייאת שלטון מלכות האל. רק אלוהים עצמו יכל היה להתחייב לעשות את מה שצריך. רק אלוהים יכל היה לעמוד בבריתות שלו. אבל האנושות לא תעמוד בצד. במקום זאת, *אלוהים יצטרך לבוא בדמות אדם*. אלוהים יצטרך לקיים את החוק ואת הבריתות בעצמו ואז לקחת על עצמו את העונש עבור חטאי האנושות. אך נראה כי היה עליו לשמור בסוד את מהלך העניינים, כולל בני האלוהים העוינים לו. זה לא הלך בקלות.

פרק עשר

מוסתר במבט רגיל

מאז החטא הקדמון בגן העדן, אלוהים ניסה לשקם את מטרתו המקורית לשיקום גן העדן: לחיות עם משפחתו האלוהית והאנושית על פני האדמה. אלוהים אמר לאדם וחוה לפרות ולהתרבות, במטרה להרחיב את שלטונו הטוב של האל על פני כדור הארץ. אלוהים רצה שהארץ כולה תהפוך למקום בו יפגשו השמים והארץ, המקום בו בני האדם יוכלו ליהנות מהמשפחה האלוהית, והמשפחה האלוהית תוכל ליהנות מבני האדם. אנחנו יודעים מה קרה בסופו של דבר.

היסטוריה של כישלון

האנושות חטאה וגורשה מנוכחותו של אלוהים. גן העדן היה כבר בעבר. האויב האלוהי, הנחש, גרש והושלך מנוכחותו של אלוהים לארץ, המקום בו שולט המוות, בו החיים אינם נצחיים. הוא הפך לאדון המתים במטרה להאביד כל בן אנוש שיחיה אי פעם - מכיוון שאנו חוטאים, ושכר החטא הוא המוות (רומיים ו', 23).

לאחר המבול, אלוהים חזר על מטרתו הראשונית בשביל נוח ומשפחתו: לפרות ולהתרבות. זו היתה החלטה אלוהית לעשות הכל מחדש. במקום זאת, האנושות מרדה. במקום לציית לאלוהים ולהפיץ את דעתו ושלטון האל על פני כדור הארץ, הם החליטו לבנות מגדל כדי שאלוהים יבוא אליהם.

כישלון נוסף. אלוהים החליט לקחת כיוון אחר. הוא בלבד את שפות העמים והקצה את כל העמים לשליטת מועצתו האלוהית. ואז הוא החליט להתחיל הכל מחדש דרך משפחה אנושית חדשה - אברהם ושרה. האומות יחזרו לאלהי ישראל באמצעות צאצאי אברהם ברגע שתשוקם מלכות האלוהים (בראשית יב, 3).

אך נראה שגם תוכנית זו נכשלה. כך גם הניסיון הבא, יציאת ישראל ממצרים, אחר כך הבאתם לסיני, ולבסוף לארץ המובטחת. ישראל נכשלה. בסופו של דבר אלוהים המליך את דוד, ואז את שלמה. אך לאחר מות שלמה, בני ישראל החלו לעבוד אלים אחרים ובני ישראל לחמו אחד בשני. אלוהים היה צריך לגרש אותם מהארץ המובטחת לגלות.

הסיפור האנושי, מלבד נוכחותו המתמדת של אלוהים, הוא סיפור כישלון. הסיבה לכך היא שהאנושות אבודה מאז החטא הקדמון של אדם וחוה. כל בני האדם אינם מושלמים ומנוכרים מאלוהים. לא ניתן לסמוך על אף מנהיג אנושי שיכול לשקם את מלכות אלוהים. הם התנגדו לאלוהים. הם הלכו בדרכם. בני האדם חטאו, נכשלו והצטרפו לאדון המוות, אויבו הגדול של אלוהים. אולם חזונו של אלוהים לחלוק את ברכת השלטון על גן עדן החדשה לא יכול היה להתקיים בלי בני אדם. והדרך היחידה שבני האדם יוכלו אי פעם

להשתתף בתוכנית האל הייתה להסיר את קללת החטא הקדמון. ולשם כך, לאלוהים הייתה תוכנית פעולה.

הפיתרון והבעיה

אלוהים היה זקוק לאדם שהיה יותר מבן אדם - מישהו שיכול היה לעמוד בפיתוי, שתמיד היה מוכן לציית, שהיה כשיר למלכות, שהיה יכול לבטל את קללת המוות על ידי מותו ותחייתו מן המתים. כל זה יכל היה לקרות רק בדרך אחת: אלוהים עצמו היה צריך לבוא בדמות אדם. אלוהים קיים את תוכניתו, כאשר הוא בא כבן אדם, למען המין האנושי, במטרה להשיב את גן העדן. רק כאשר חטאי בני האדם ייסלחו והם ישתתפו בתחייתו של ישוע מן המתים (יוחנן א' ג, 1-3), גן העדן יכל היה להפוך למציאות.

אבל הייתה בעיה. אם התוכנית היתה מתגלה – שהמושיע הוא בעצמו אלוהים שבא כדי למות ולקום מהמתים כדי להבטיח שהחזון המקורי של אלוהים ישוקם - כוחות החושך ינסו לשבש תוכנית זו. זה בדיוק מה שאמר פאולוס במכתבו למאמינים בקורינתוס: "אבל חֲכֵמָה אֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים בְּקִרְבַּי הַשְּׁלָמִים לֹא חֲכֵמַת הָעוֹלָם הַזֶּה גַם-לֹא שֶׁל-שָׂרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה אֲשֶׁר יֹאבְדוּ: כִּי אִם-נִדְבַר בְּסוֹד חֲכֵמַת הָאֱלֹהִים הַנִּסְתָּרָה אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים יַעֲדָה לְכַבֹּדְנוּ לְפָנָי יְמוֹת עוֹלָם: אֲשֶׁר לֹא יָדְעָה אִישׁ מִשָּׂרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה כִּי אֵלֹהֵי יְדְעוּהָ לֹא צָלְבוּ אֶת-אֲדוֹן הַכְּבוֹד" (קורינתיים א' ב, 6-8). על מי מדבר פאולוס? שרי העולם יכלו להתייחס לבעלי שלטון ארציים - כמו פונטיס פילטוס והמנהיגים היהודים בימי ישוע - אך נראה כי פאולוס התייחס גם לכוחות דמוניים (אפסיים ב, 2). אויביו של אלוהים, אנושיים ואלוהיים, לא גילו סוד זה. הכל היה תלוי במותו ותחייתו של ישוע המשיח שירד מן השמים כבן האלוהים, אלוהים עצמו, בדמות בן אדם. אבל כיצד שומרים על זה בסוד?

המשיח המסתורי

כמובן מדובר על ישוע המשיח מנצרת. אבל האם הפתעתי אותך כשהצעתי שהתוכנית המשיחית היא סודית? האם איננו יכולים פשוט לקרוא את התנ"ך ולראות את כל התוכנית? לא, אין זה אפשרי.

תאמינו או לא, אין בתנ"ך פסוק שמשתמש במילה "משיח" במשמעות אדם שהיה בעצם אלוהים שהיה אמור למות בגלל חטאי האנושות. אפילו ישעיהו נג, 11 לא מצייר את דיוקנו של "העבד הסובל". המילה משיח אף פעם לא מופיעה בפרק ההוא, ובמקומות אחרים בישעיהו, "העבד" מתייחס לעם ישראל (ישעיהו מא, 8; מד 1-2, 21; מה, 4; מח, 20; מט, 3). והמילה משיח מתייחסת כמעט תמיד רק לדוד או לאחד מצאצאיו שמלך כמלך אחריו.

למעשה, ההוכחה לטענתי ניכרת בברית החדשה. חשוב על איך התלמידים הגיבו לישוע כשהוא אמר להם שהוא הולך לירושלים למות. הכרזתו הציקה להם (מתי יז, 22-23;

מרקוס ט, 30-32). הם לא הגיבו באומרם, "אה, נכון, אנו קוראים את זה בכתובים". פטרוס אפילו נזף בישוע (מתי טז, 21-23).

לתלמידי ישוע לא היתה שום תחושה או הבנה בנוגע לתוכנית האלוהית. הם חשבו על ישוע רק כבן דוד ויורש כסא מלכותו, כמי שעשה ניסים בדיוק כמו שעשו נביאי התנ"ך. לאחר תחיית ישוע מן המתים, התלמידים נאלצו לפתוח את דעתם באופן על-טבעי על מנת לראות את המשיח הסובל בתנ"ך. לאחר שישוע קם מהמתים הוא הופיע אליהם ואמר: "וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֱלֹהֵם הֵם הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם בְּעוֹד הָיֹתִי עִמָּכֶם כִּי הִמְלֵא יִמְלָא כָּל-הַכְּתוּב עָלַי בְּתוֹרַת מֹשֶׁה וּבְנְבִיאִים וּבְתִּהֵלִים: אֲזַי פָּתַח אֶת-לִבָּם לְהַבִּין אֶת-הַכְּתוּבִים: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם כֵּן כָּתוּב וְכֵן נִגְזַר אֲשֶׁר יַעֲנֶה הַמְּשִׁיחַ יְיָ מִן-הַמֵּתִים בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי" (לוקס כד, 44-45).

"התוכנית החדשה" של אלוהים - שהוא ימות ואז יקום מהמתים כדי לבטל את קללת החטא הקדמון - אינה ניכרת כלל בתנ"ך. ישנם רמזים משיחיים המפוזרים בתנ"ך בעשרות מקומות. אין טקסט מקראי אחד בו ניתן למצוא את כל הנבואות המשיחיות. הפרופיל המשיחי ברור רק במבט לאחור - ואפילו אז רק למי שכבר יודע למה לצפות. השדים, ישויות רעות על-טבעיות, כמובן, ידעו שישוע המשיח היה בן דוד לפי הנבואות המקראיות (מתי ח, 28-29; לוקס ד, 31-35). זה היה מובן להם. אך שום דבר שהשדים אמרו לא יוצר את הרושם שהם הבינו שישוע הגיע לארץ למות ולקום מן המתים, במטרה לבטל את קללת החטא.

כמו שאמר פאולוס, אילו השטן והשדים היו מבינים זאת, הם לעולם לא היו מניעים אנשים כמו יהודה איש קריות לבגוד בישוע שרצה את מותו. השטן והשדים הם לא טיפשים. הם רצו להרוג את ישוע. הם השיקו סדרת אירועים שבסופו של דבר גרמו לסופם. זו היתה החלטה אלוהית.

חלקים מהפרופיל

במבט לאחור, אנו יכולים לראות את קטעי הפרופיל המשיחי בבהירות רבה יותר מכפי שתלמידי ישוע יכלו. אמנם אין פסוק שמתאר משיח אלוהי מבית דוד שמת וקם לתחייה כדי למגר את החטא הקדמון, ישנן תמונות נבואיות של המשיח בתנ"ך. לאחר שכבר ראינו את תכניתו של אלוהים, אנו יכולים להתחיל להתחקות אחר הדפוסים המשיחיים בתנ"ך. לדוגמא, התשובה לשאלה "מי הוא בנו של אלוהים?" אינה "ישוע" בתנ"ך. אדם היה בנו של אלוהים - הוא היה האדם הראשון. ישראל נקרא בנו של אלוהים (שמות ד, 23; הושע יא, 11). מלך ישראל נקרא בנו של אלוהים (תהלים ב, 7). בברית החדשה ישוע נקרא "האדם השני" ו"בן האלוהים" (רומיים א, 4; קורינתיים א' טו, 45; קורינתיים ב' א, 19; עבריים ד, 4).

אנו עשויים לשאול, "מיהו עבד האל?" אדם עבד את אלוהים (בראשית ב, 15). ישראל נקרא עבדו של אלוהים (ישעיהו מא, 4; מד, 1-2; 21; מה, 4; מח, 20; מט, 3). דוד ומלכים ישראלים אחרים בשושלתו נקראו עבדי אלוהים (שמואל ב' ג, 18; תהלים צט, 3; מלכים א' ג, 7; דברי הימים ב' לב, 16). גם ישוע המשיח היה עבד האלוהים (מעשי השליחים ג, 13; ד, 30; פיליפיים ב, 1-8).

האם עבדי אלוהים סבלו על הארץ? האם קיומם הארצי הסתיים בשלב מסוים? האם קיום זה התחדש? האם יש להם עתיד בגן העדן החדש? כן. אדם, ישראל ומלכי יהודה הוגלו כולם מנוכחות אלוהים - גן העדן והארץ המובטחת. עם זאת, הם ייפדו בגן העדן החדש כדי לחיות עם אלוהים ועם ישוע המשיח שקם מן המתים. העניין הוא שדמויות מקראיות מצביעות על ישוע הנוצרי בדרך כלשהי, והוא משלים את התמונה הנבואית כאשר כל החלקים נמצאים במקומם. הכל נראה פשוט, אך לא ניתן להבחין בתמונה השלמה ללא ראייה לאחור.

מדוע זה חשוב

הרוע הרוחני הסמוי מן העין - השטן, השדים, ובני האלים ששולטים בעמים - אינם יודעים הכל. אין להם את דעת אלוהים, והם גם לא יכולים לחדור אליו. אנו נוטים להניח שמכיוון שהם על-טבעיים הם יודעים הכל. לא נכון. רק אלוהים יודע הכל והוא עומד לצדנו.

בגלל החטא הקדמון הייתה לשטן סמכות שיפוטית על כולנו. למה אני מתכוון? בגלל חטאו של אדם, "המוות עבר לכולנו" (רומיים ה, 12). הנחש קולל, הושלך לשאול. בגלל החטא הקדמון, כולם עתידים למות ולעבור לשאול היכן שהשטן שולט.

כל זה השתנה כאשר ישוע המשיח בא לעולם ומילא את תוכנית ישועתו של אלוהים על ידי מותו על הצלב ותחייתו מהמתים. הצעד הראשון להחזרת גן העדן היה לספק אמצעי לאנושות להשתחרר מקללת המוות. כל המאמינים, בני משפחתו ומלכותו של אלוהים, אינם עוד בני ערובה לקללת המוות ולאדון המתים. זו הסיבה שישוע, כאשר החל את עבודתו לשיקום מלכותו (לוקס י, 1-9), אמר: "ראיתי את השטן נופל כמו ברק מהשמים" (לוקס י, 18). ישוע ידע כי מותו ותחייתו ישלמו את חובו של החוטא, ולא ישאירו לשטן שום טענה עלינו. מלכות האלוהים הייתה סופו של השטן.

עלינו לזכור מי אנחנו. המאמינים, ביחד *גוף המשיח*. גופתו של ישוע הוקמה מהמתים. אנו נקום מהמתים מכיוון שהוא קם (קורינתיים א' טו, 20-23). הוא בכור מהמתים. אנו "עֵדֵת הַבְּכוֹרִים הַפְּתוּבִים בְּשָׁמַיִם" (עברים יב, 22-24). כמו שאמר יוחנן, "וְהַמְקַבְּלִים אֹתוֹ הַמְאֲמִינִים בְּשָׁמוֹ נִתְּנָה-עֲלֵם לָמוֹ לְהֵיוֹת בְּנִים לְאֱלֹהִים" (יוחנן א, 12). לשטן אין כל סמכות על ילדי האל כי הם יקומו מהמתים. אין סיבה לחפש את החיים בתחום המתים.

אלוהים לא גילה את כל פרטי תוכניתו לבני האדם או לאויביו הרוחניים. פרטים משיחיים אלו היה מוסתרים במידה רבה. אבל אלוהים הבטיח במושגים בלתי שגויים שכאשר המשיח יופיע, הוא יהיה אלוהים בבשר אנושי, ושיקום גן העדן היא המטרה הסופית. כפי שנראה בשני הפרקים הבאים, אפילו מידע חלקי זה עורר אמונה בלבם של אנשים וגרם לכוחות החושך להתאחד נגד מטרת אלוהים.

פרק אחד עשרה

כוונה על-טבעית

בפרק האחרון ראינו כיצד התנ"ך מציג את המשיח על ידי הסתרתו. המפתח לתכניתו של אלוהים להחזיר את גן העדן ולגאול את האנושות דרך מותו על הצלב ותחייתו מהמתים של ישוע המשיח. רק על ידי הפיכתו לאדם, אלוהים יכל להבטיח שמלך אנושי משושלת היוחסין של דוד ישלוט על עמו מבלי ליפול בחטא. רק אם המלך ההוא ימות עבור חטאי עמו ויקום מן המתים, אלוהים יוכל לשפוט בצדק חטא ולספק ישועה לכולנו. רק באמצעות מותו ותחייתו של ישוע המשיח, בני אדם חוטאים ישתייכו למועצתו של אלוהים, בתקווה לשלוט במלכות גן עדנית מחודשת, בדיוק כפי שאלוהים תכנן במקור.

אבל חשוב על זה: ישוע היה צריך איכשהו לוודא שכוחות החושך העל-טבעיים שיזמו להרוג אותו לא באמת מבינים מה עושים. כפי שאמר פאולוס לקורינתיים (קורינתיים א' ב, 6-8), אם הם באמת היו יודעים מה יהיו התוצאות, הם לעולם לא היו צולבים את האדון.

חייו ושירותו של ישוע המשיח מתקבלים על הדעת כאשר אנו בוחנים אותם על רקע זה. למשל, קוראי הברית החדשה יכולים לקבל את הרושם ששירותו של ישוע שהוביל למותו על הצלב היה אקראי למדי. אחרי הכל, הבשורות לא תמיד מציגות את אותם האירועים - למשל, סיפור לידתו של ישוע נמצא רק בבשורות מתי ולוקס, ורק בשורת מתי מזכירה את החכמים מהמזרח (מתי פרק ב'). לפעמים סיפורי החיים של ישוע מופיעים בסדר שונה במקצת בבשורות השונות. אולם מעשי ישוע שמתועדים בבשורות - ריפוי חולים, הטפות על מלכות האל, סליחת חוטאים, התמודדות עם צביעות - היו יותר מאשר מעשים אקראיים של דרשן נודד אשר עשה דברים מופלאים. סיפורי הבשורה מגלים טפח ומכסים טפחים. עלינו לגלות הקשר נוסף לשירותו של ישוע.

להערים על הרשע

האירוע שציין את תחילת שירותו הארצי של ישוע היה טבילתו. שם אלוהים זיהה בפומבי את ישוע כבנו (מרקוס א, 11), ושם זיהה אותו יוחנן המטביל כמי ש"נושא את חטאת העולם" (יוחנן א, 29). כאשר אנו קוראים את דברי יוחנן, אנו מיד חושבים על הצליבה. אבל תלמידי יוחנן לא חשבו על זה. בכנות, אף אחד לא היה חושב כך. כאשר בסמוך לסיום שירותו הארצי - יותר משלוש שנים לאחר טבילתו - החל ישוע לדבר על מותו, תלמידיו דחו את הרעיון לחלוטין (מתי יז, 22-23; מרקוס ט, 30-32). הדבר האחרון שהם ציפו לשמוע מאדונם הוא שהוא עומד למות בקרוב. זו הייתה שיחה מטורפת. הם לא הבינו שמותו של ישוע על הצלב היה מתוכנן מראש. מדוע? מכיוון שכפי שדיברנו בפרק הקודם, התוכנית לא הוצגה בתנ"ך בבהירות רבה.

לאחר טבילתו, ישוע הובל למדבר על ידי רוח הקודש להתעמת עם השטן (מתי ד, 1; מרקוס א, 12; לוקס ד, 1-13). השטן בא לפתות את ישוע כי הוא ידע מי הוא ישוע - הוא

היה המשיח שאלוהים ישליט את שלטונו על פני האדמה. אחרי הכל, מלך המשיח הגיע משושלת היוחסין של דוד המלך. השטן, "שליט העולם הזה" (יוחנן יב, 31), הבין שישוע בא לבטל את שלטונו על העמים שאלוהים נטש במגדל בבל לפני שיצר את עם ישראל (דברים ד, 19-20; לב, 8-9).

רובנו זוכרים כיצד השטן פיתה את ישוע שלוש פעמים (מתי ד, 3-11). הפיתוי השלישי של השטן היה לגרום לישוע להפר את מערכת היחסים שלו עם אלוהים ולהציע לבן האלוהים את אומות העולם: "וַיֹּסֶף הַשָּׁטָן וַיִּשְׁאַהֲוֶה אֶל-הַר גְּבֹהַּ מְאֹד וַיִּרְאֶהוּ אֶת-כָּל מַמְלָכוֹת תְּבֵל וְכְבוֹדָן: וַיֹּאמֶר אֵלָיו כָּל-זֵאת לְךָ אֶתְנֶנָּה אִם-תִּקְדֹּד וְתִשְׁתַּחֲוֶה לִי" (מתי ד, 9-8).

הצעתו של השטן הייתה ניסיון להביא לדחיית העמים. המשימה נראתה כמושלמת. כל מה שישוע היה צריך לעשות הוא לעבוד את השטן במקום את אלוהים.

הצעתו של השטן מגלה שהוא טרם הבין שתוכניתו של אלוהים מצריכה את מות ישוע. גם ישוע לא סיפק מידע זה. הוא לא הסביר את סירובו. הוא פשוט אמר לשטן לעזבו. אלוהים יחזיר את מששייך לו ובזמנו. המשימה של ישוע לא הייתה רק על שליטה על כל העמים. הרעיון היה בניית המשפחה מחדש. כפרת חטאים בשביל כל העמים, ולא רק בשביל עם ישראל. כפי שאלוהים תכנן במקור, שלטונו של אלוהים כלל את כל העמים. הצלב היה חיוני לגאולת האנושות ולמימוש תוכניתו של אלוהים. אי אפשר היה להערים על ישוע – אבל ישוע יערים על השטן.

טעם של גן עדן

מיד לאחר הפיתוי במדבר, ישוע עשה שני דברים: הוא קרא לתלמידיו הראשונים (פטרוס, אנדרי, יעקב ויוחנן) ורפא איש אחוז שדים (מרקוס א, 16-28; לוקס ד, 31-ה, 11). ישוע המשיך לקרוא לתלמידיו ומקרי הריפוי נמשכו. בכך ישוע נתן דוגמא. ישוע נתן לתלמידיו כוח לגרש שדים ולרפא אנשים מכל מחלה ונכות (לוקס ט, 1-5).

בתחילה ישוע קרא לשנים עשר התלמידים. המספר אינו מקרי. זה תואם את שנים עשר שבטי ישראל. ישוע החל את תוכנית מלכותו החל עם ישראל. ככלות הכל, עם ישראל נבחר על ידי אלוהים מכל העמים (דברים לב, 8-9). מאוחר יותר, השליח פאולוס ראה את התפשטות הבשורה באותה הדרך – ליהודי בראשונה ולאחר מכן לגוי (רומיים א, 17-16).

בלוקס פרק י כתוב שישוע הזמין שבעים אנשים נוספים לרפא ולגרש שדים (לוקס י, 1, 9, 17). המספר הזה לא היה מקרי. זהו מספר העמים הרשומים בספר בראשית פרק י - העמים שאלוהים דחה במגדל בבל ומסרם תחת שליטת בני האלוהים (דברים ד, 19-20; לב, 8-9). בחלק מהתרגומים יש שבעים ושניים, במקום שבעים, בלוקס פרק י. הסיבה לכך היא שכמה כתבי יד עתיקים של התנ"ך מציגים את שמות העמים בספר בראשית

פרק י', באופן שהמספר תואם לשבעים ושניים. כך או כך, המספר הוא זהה - שליחת האנשים תואמת את מספר העמים בספר בראשית פרק י'. כשם שקריאתם של שנים עשר הייתה סימן לכך שהמלכות הגיעה לישראל, כך אלוהים אותת שהוא יחזיר את העמים תחת שלטונו.

כאשר שבעים התלמידים חוזרים (לוקס י', 17), ישוע הגיב: "ראיתי את השטן נופל כמו ברק מהשמיים" (לוקס י', 18). זהו אירוע דרמטי: המהפך הגדול היה בעיצומו. לשטן כבר לא תהיה כל טענה על האנושות ברגע שהם פונים לישוע. כבר לא היתה גישה לאלוהים להשטין נגד המאמינים (חזון יוחנן יב, 10). הוא היה תובע ללא תיק.

בוא תשיג אותי

לאחר שלוש שנים של הטפת הבשורה על מלכות אלוהים הקרובה, אלוהים הראה את אהבתו וכיצד ייראו החיים בגן העדן, ישוע החל להתכונן למותו. רגע לפני המסע האחרון לירושלים, ישוע לקח את תלמידיו לצפון ישראל. הוא היה צריך להתכונן לצליבתו. הוא לא יכול היה לבחור מקום טוב יותר לזרוק את הכפפה לכוחות העל-טבעיים.

ישוע הביא את התלמידים למקום שנקרא קיסריה פיליפי. אבל זה היה שמה הרומי. בתקופת התנ"ך האזור נקרא בשן. דנו בזה בפרק התשיעי בספרי. בשן נחשב כשער השאול. קיסריה פיליפי שוכנת למרגלות החרמון, היכן שהתרחשה ירידת בני האלוהים בספר בראשית ו', 1-4. על קצה המזלג, בתקופת התנ"ך כוחות החושך שלטו באזור בשן והחרמון.

באזור בשן, ישוע שאל את שאלתו הידועה, "מי אתה אומר שאני?" (מתי טז, 15). פטרוס ענה, "אתה המשיח, בנו של האל החי" (פסוק 16). ישוע שיבח אותו והוסיף: "אַשְׁרֵיךְ שְׁמַעוֹן בֶּר-יוֹנָה כִּי-בִשְׂרָ וְדָם לֹא גִלָּה-לְךָ אֶת-זֹאת כִּי אִם-אֲבִי שִׁבְשֵׁמַיִם: וְגַם-אֲנִי אֹמֵר לְךָ כִּי אַתָּה פֶּטְרוֹס וְעַל-הַצּוּר הַזֶּה אֶבְנֶה אֶת-קְהַלְתִּי וְשַׁעְרֵי שְׂאוֹל לֹא יִגְבְּרוּ עָלֶיהָ" (פסוקים 18-17). זיהוי ה"צור" אליו ישוע התייחס היה שנוי במחלוקת במשך מאות שנים. המפתח להבנת המונח הוא הגיאוגרפיה של האזור. קיסריה פיליפי נמצאת באזור הבשן הצפוני ביותר. בתקופת התנ"ך, אזור זה נחשב כשער השאול. קיסריה פיליפי יושבת למרגלות ההר. זה היה ה"צור". "שערי שאול" היה המקום בו ישוע ותלמידיו נכחו.

ישוע איתגר את כוחות החושך. האנושות איבדה את חיי הנצח עם אלוהים בגן העדן וזכתה במקום זה במוות וניתוק נצחי מאלוהים. אדון המתים - הנחש, המכונה השטן - טען כי האנושות שייכת לו. כל בן אנוש היה מצטרף אליו למלכות המתים. אבל לאלוהים היו רעיונות אחרים. התוכנית הסודית לשלוח את ישוע לשלם את העונש על חטא האנושות היתה תקיפה חזיתית נגד שערי שאול. אדון המתים וכוחותיו השטניים לא יכלו לעמוד כנגד מלכות האלוהים. בעיקרו של דבר, בבשורת מתי טז, ישוע איתגר את טענת השטן. ישוע התנגד לשטן. למה? מכיוון שהגיע הזמן שישוע ימות כדי להניע את תוכניתו

הסודית של האלוהים.

ישוע הלך צעד אחד קדימה. מתי, מרקוס ולוקס תיעדו את השתנותו בהר הקודש. במרקוס ט, 2-8 כתוב: "ואחרי ששת ימים לקח ישוע את-פֶטְרוֹס וְאֶת-יַעֲקֹב וְאֶת-יוֹחָנָן וַיַּעֲלֵם לְבַדָּם עִמּוֹ עַל-הַר גְּבוּהָ וַיִּשְׁתַּנֶּה לְעֵינֵיהֶם: וַיִּזְהִירוּ בְגָדָיו וַיְהִיו לְבָנִים מְאֹד כַּשֶּׁלֶג אֲשֶׁר לֹא יוּכַל כּוֹבֵס בְּאַרְצָא לְהַלְבִּין כְּמוֹהֶם: וַיֵּרָא אֲלֵיהֶם אֱלֹהִים וּמֹשֶׁה וַיְהִיו מְדַבְּרִים עִם-יֵשׁוּעַ: וַיַּעַן פֶּטְרוֹס וַיֹּאמֶר אֶל-יֵשׁוּעַ רַבִּי טוֹב לָנוּ לְהִיּוֹת פֹּה נַעֲשֶׂה-נָא שְׁלֹשׁ סֻכּוֹת לָךְ אַחַת וּלְמֹשֶׁה אַחַת וּלְאַלְיָהוּ אַחַת: כִּי לֹא-יָדַע מַה-יֹּדְבָר כִּי נִבְהָלָה: וַיְהִי עַנְן סוֹכֵף עָלֵיהֶם וַיֵּצֵא מִן-הָעֲנַן קוֹל אֹמֵר זֶה בְּנִי יִדְיָא אֲלֵיו תִּשְׁמָעוּן. וַיִּבְיטוּ פְתָאִם כֹּה וְכֹה וְלֹא-רָאוּ עוֹד אִישׁ בְּלִתֵּי אֶת-יֵשׁוּעַ לְבַדּוֹ אַתָּם."

ההשתנות התרחשה בהר חרמון. ישוע בחר במקום זה כדי לחשוף בפני פטרוס, יעקב ויוחנן את זהותו – כבוד האל שנגלה בבשר. הוא איתגר את השטן וכוחות החושך: העולם שייך לי. מלכות האלוהים בהישג יד. ישוע למעשה אמר: "אני כאן – נסה להשיג אותי".

אין זה מקרה שמיד לאחר ההשתנות ישוע פנה לכיוון ירושלים והחל לומר לתלמידיו שהוא הולך למות שם. הם לא רצו לשמוע את זה. אבל דברי ישוע עוררו את השטן ואת שאר הכוחות הרשע לפעולה. היתה תחושת דחיפות להיפטר ממנו. וזה בדיוק מה שישוע רצה. מותו היה המפתח לכל דבר.

מדוע זה חשוב

שירותו של ישוע היה ללא ספק מכוון. הייתה לו השקפה ברורה על תפקידו בשיקום מלכות האל עלי אדמות, כך שהיא תתקדם עד ליום שבו כשהוא ישקם את גן העדן הגלובלי. אנו לא יכולים להשוות את חיינו לחייו, אך לכל אחד מאיתנו יש תפקיד אמיתי למלא כתלמידי ישוע. עלינו לחיות את חיינו באמונה. אנו המאמינים שותפים במועצתו השמימית של אלוהים (קולוסיים א, 13).

ישוע הראה איך גן העדן יראה. במשפחתו של אלוהים ובשלטון האל, לא יהיו מחלות וחוסר שלמות גופנית. לא יהיו כוחות עוינים. מלכותו של אלוהים גדולה יותר מגן עדן ואפילו רחבה יותר מארץ ישראל. זוהי מלכות גלובלית בה כלולים כל העמים. זהו גן העדן עלי אדמות – השמים עלי אדמות.

המשימה שלנו היא לחקות את ישוע. אנו יכולים, כמוהו, לדאוג לגופם ולנפשם של חברינו שנבראו בצלם אלוהים, ולהוביל אותם לאמונה במלך ישראל ולחזק את נחישותם להיות נאמנים לו. לא נדרש כוח על-טבעי כפי שישוע עשה "לְבָשָׁר עֲנֹוִים שְׁלַחְנִי לְחַבֵּשׁ לְנִשְׁבָּרִי-לֵב לְקָרָא לְשִׁבּוּיָם דְרֹר" (ישעיהו סא, 1), אך אלה מעשים על-טבעיים בבסיסם. הם דורשים התנגדות לחושך ולחזון אסטרטגי. מעשה חסד בהכוונת רוח הקודש יכול לכוון את לב רעך. הפצת הבשורה לעולם לא תחסר פרי. טוב לבו של ישוע עלה בקנה אחד עם מסרו. לא היתה שום סתירה בין השניים. זהו דפוס פעולה שעל כל מאמין לחקות - וזה

תיאור תפקידו לחזון המלכות.

לבסוף, עלינו לזכור כי לרוע אין גבולות, אלא שהוא פגיע לחזון המלכות האלוהית. ישוע כבר יושב "לימין אלהים" ו"המלאכים והרשיות והגבורות" כבר נכנעו לו (פטרס א' ג, 21). אנו "כבר ועדיין לא" שותפים למלכותו של ישוע המשיח (קולוסים ג, 1; טימותאוס ב, 12; חזון יוחנן ב, 26; ג, 21). שערי שאול לא יעמדו בפני התקדמותה והשלמתה של הקהילה המשיחית כמלכות אלוהים עלי אדמות. ההחלטה להשתתף במהפך הגדול היא כולה שלנו.

פרק שתיים עשרה

רוכב הענן

סיימתי את הפרק האחרון עם הרעיון כיצד ישוע החל לדבר על מותו מיד לאחר שאיתגר את כוחות החושך בשערי שאול באיזור הר חרמון. אתגר זה הציג שורה של אירועים שהובילו למשפט האדון ולמותו על הצלב. המשיחיים קראו על משפטו של ישוע פעמים רבות. אבל יש לזה רקע על-טבעי שאנו מתעלמים ממנו לעיתים קרובות. עלינו לחזור לספר דניאל בתנ"ך כדי להבין את מסירתו של ישוע לידי הרשויות היהודיות ולפונטיוס פילטוס כדי לצלוב אותו - לפגישה שאלוהים קיים עם מועצתו האלוהית בשמים.

עתיק הימים ומועצתו השמימית

דניאל פרק ז' מתחיל בחזון מוזר. דניאל ראה ארבע חיות היוצאות מהים (דניאל ז', 1-8). כולן היו מפחידות, אבל החיה הרביעית היא הגרועה ביותר. חפצים וגם דברים חיים מייצגים תמיד משהו בחלומות מקראיים, ובחלום זה, ארבע החיות בחזונו של דניאל הן ארבע אימפריות. אנו יודעים שחזון דניאל פרק ז' תואם לחלום נבוכדנצר בדניאל פרק ב', שעסק בבבל ושלוש אימפריות שעלו בעקבותיה.

עם זאת, בואו נתמקד בחזון דניאל המתואר בפרק ז': "רוֹאֵה הָיִיתִי עַד אֲשֶׁר פָּסְאוֹת הִנָּחוּ וְעֵתִיק יָמִים יָשָׁב, לְבוֹשׁוֹ כְּשֶׁלֶג לֶבֶן וְשִׁעָר רֹאשׁוֹ כְּצֶמֶר נָקִי. כְּסָאוֹ שְׁבִיבִים שֶׁל אֵשׁ, גִּלְגְּלִיּוֹ אֵשׁ דּוֹלְקֵת. נָהָר שֶׁל אֵשׁ נִמְשָׁךְ וַיּוֹצֵא מִלְּפָנָיו, אֶלֶף אֶלְפִים יִשְׁמְשׁוּהוּ וְרְבֹא רְבָבוֹת לְפָנָיו יַעֲמְדוּ. הַדִּין יָשָׁב וְסִפְרִים נִפְתְּחוּ" (דניאל ז', 9-10).

אנו יודעים כי עתיק הימים הוא אלוהי ישראל. זה די קל לקבוע, במיוחד אם נשווה את תיאור כס המלך לחזון יחזקאל את כס האל (יחזקאל פרק א'). האש, הגלגלים וחזון אלוהים כאדם היושב על כס המלכות באותו חזון זהים לזה של דניאל. אבל ישנם מספר כסאות בחזונו של דניאל (דניאל ז', 9-10).

בית הדין השמימי התכנס כדי להכריע את גורלן של האימפריות בחזון דניאל. הוחלט כי יש להרוג את החיה הרביעית ולבטל את כוחן של כל החיות בחזון (דניאל ז', 11-12). הם יעקרו על ידי המלך השמימי ומלכותו.

בן האדם שבא על העננים

דניאל ממשיך את חזונו: "רוֹאֵה הָיִיתִי בְּחִזְיוֹנוֹת הַלַּיְלָה, וְהִנֵּה עִם עַנְנֵי הַשָּׁמַיִם הָיָה בֶן אָדָם, וְעַד עֵתִיק הַיָּמִים הִגִּיעַ, וּלְפָנָיו הִקְרִיבוּהוּ: וְלוֹ נָתַן שְׁלֵטוֹן וִיקָר וּמְלָכוּת, וְכָל הָעַמִּים הָאֲמוֹת וְהַלְשׁוֹנוֹת אוֹתוֹ יַעֲבְדוּ. שְׁלֵטוֹנוֹ שְׁלֵטוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר לֹא יַעֲבֹר, וּמְלָכוּתוֹ אֲשֶׁר לֹא תִשָּׁחַת" (דניאל ז', 13-14).

"בן אדם" הוא ביטוי המופיע פעמים רבות בתנ"ך. אין להתפלא שמונח זה מדבר על בן אנוש. דניאל ז', 13 מתאר אדם שבא על העננים אל עתיק הימים. למה עניין זה חשוב? מכיוון שבכל מקום אחר בתנ"ך תיאור זה מתייחס רק לאלוהים עצמו (ישעיהו יט', 1; דברים

לג, 26; תהלים סח, 34-35; קד, 1-4). אבל בדניאל פרק ז, אלוהים מתגלה כעתיק הימים. בחזונו, דניאל רואה דמות אלוהית-אנושית שנייה- בהתאמה מלאה לאחדותו המורכבת של אלוהים. זה בדיוק העניין.

כאשר ישוע עמד לפני קייפא הכהן במשפטו בבשורת מתי כ"ו, חייו היו תלויים על חוט השערה, דבריו גרמו לתגובה עזה: "וְרֵאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְהַסּוֹפְרִים וְכָל-הַסַּנְהֶדְרִין בִּקְשׁוּ עֲדוּת שֶׁקֶר בְּיָשׁוּעַ לְהַמִּיתוֹ וְלֹא מָצְאוּ: וְאָף כִּי באוּ שְׂמָה עֲדֵי שֶׁקֶר רַבִּים לֹא מָצְאוּ: וּבְאַחֲרוֹנָה נִגְשׁוּ שְׁנֵי עֲדֵי שֶׁקֶר וַיֹּאמְרוּ זֶה אָמַר יֵשׁ לְאֵל יְדֵי לְהַרְסֵ אֶת-הָאֱלֹהִים וְלִבְנוֹתוֹ בְּשִׁלְשֵׁת יָמִים: וַיִּקַּם הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲלֹא תַעֲנֶה דָבָר מֵהַזֶּה יַעֲיֶדוּ-בְךָ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה: וַיִּשׁוּעַ הַחֲרִישׁ וַיַּעַן הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיֹּאמֶר לוֹ מִשְׁבִּיעֶךָ אֲנִי בְּאֱלֹהִים חַיִּים שְׁתֹּאמַר לְנוֹ אִם-אַתָּה הַמְּשִׁיחַ בֶּן-הָאֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ אַתָּה אֲמַרְתָּ וְאֲנִי אָמַר לָכֶם מֵעַתָּה תֵרְאוּ אֶת-בֶּן-הָאָדָם יֹשֵׁב לְיָמִין הַגְּבוּרָה וְבָא עִם-עַנְנֵי הַשָּׁמַיִם: וַיִּקְרַע הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֶת-בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר מַגְדֹּף הוּא וְמֵה-לְנוֹ עוֹד לְבַקֵּשׁ עֲדִים הֲלֹא עַתָּה שְׁמַעְתֶּם אֶת-גְּדוּפֹ: מֵה-דַּעַתְכֶם וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ-מִמֶּנּוּ הוּא" (בשורת מתי כו, 59-66).

ישוע ציטט את דניאל ז, 13 בתגובה לקייפא. האם אתה באמת רוצה לדעת מי אני, קייפא? הקשב היטב. התגובה היא מיידיית. קייפא הבין ברגע שישוע טען שהוא הדמות האלוהית השנייה בדניאל ז, 13-בן האדם שתואר באופן בו רק אלוהים תואר בתנ"ך. הוא טען שהוא אלוהים בדמות אדם. זה היה חילול השם ועילה לגזר דין מוות.

אבל ישוע, כמובן, ידע זאת. לא היה לו שום אינטרס להגן על עצמו. הוא ידע שעליו למות כדי להחזיר את מלכותו של אלוהים, להביא מאמינים למשפחתו של אלוהים ולהחזיר את העמים משלטון הכוחות הרשעים ששלטו באומות שאלוהים דחה בבבל.

וזה בדיוק משישוע עשה. מזמור כב בספר תהלים מתאר את הסבל הפיזי של הצליבה. מחבר המזמור הסובל נאנק: "וְאֲנֹכִי תוֹלַעַת וְלֹא-אִישׁ חֶרְפַּת אָדָם וּבְזוּי עָם; כָּל-רְאִי יִלְעָגוּ לִי וַיִּפְטִירוּ בְּשִׁפְהַ יְנִיעוּ רֹאשִׁי; גֹּל אֶל-יְהוָה יִפְלְטֵהוּ וַיִּצִילֵהוּ כִּי חָפֵץ בּוֹ; כִּי-אַתָּה גֹחִי מִבְּטָן מִבְּטִיחִי עַל-שְׁדֵי אֲמִי; עֲלִיף הַשְּׁלֶכֶתִי מִרְחֹם מִבְּטָן אֲמִי אֵלֶי אַתָּה; אֶל-תִּרְחַק מִמֶּנִּי כִּי-צָרָה קְרוּבָה כִּי-אֵין עֹזָר; סִבְבוּנֵי פְרִים רַבִּים אֲבִירֵי בָשָׂן כְּתֵרוֹנֵי; פָּצוּ עָלַי פִּיהֶם אֲרִיֵה טֹרֵף וְשֹׁאֵג" (תהלים כב, 7-14).

החלק המפחיד בתיאור זה הם הפרים העזים מבשן. כפי שציינו קודם, בתקופת התנ"ך, בשן היה שטחם של רוחות דמוניים, מרכז עבודת הבעל, המסומל על ידי פרים ופרות. "פְרִים רַבִּים אֲבִירֵי בָשָׂן" מתייחס לשדים, לכוחות החושך. בזמננו, ביטוי זה נדחה באופן מוזר על ידי ק"ס לואיס בסרט האריה, המכשפה וארון הבגדים. אף אחד שקרא את הספר הזה או ראה את הסרט לא יכול לשכוח את אסלן שנכנע בפני המכשפה הלבנה על שולחן האבן. וכפי שישוע גבר על השטן לחלוטין, אסלן עבד על המכשפה הלבנה. מה שהרע קיבל בטעות כרגע הניצחון התגלה כמפלה בלתי הפיכה שלו.

אלהים אתם, אכן כאדם תמותון

אובדן תביעתו של השטן על חיי בני האדם לא היה האובדן היחיד שהוא סבל כתוצאה ממותו של ישוע המשיח על הצלב. בני האלוהים המורדים חשו ששלטונם מתחיל להתפורר. הם הוקצו לאומות העולם על ידי האל העליון, אלוהי ישראל (דברים ד, 19-20). לא נאמר לנו מתי בני אלוהים אלה הפכו לאויבי אלוהים. הם גרמו לעמו של אלוהים, ישראל, להפנות עורף לאלהי ישראל ודרשו הקרבת קורבנות במקום עבודת אלהי ישראל (דברים יז, 1-3; כט, 26-27; לב, 17). מזמור פב, המזמור בו דנו בפרק השני על המועצה האלוהית בשמים, מספר לנו שאלים אלה ניצלו לרעה את כוחם והפיצו רוע. לא אכפת להם מחוקי אלוהים או צדקו: "מזמור לאֶסֶף אֱלֹהִים נֶצַב בְּעֵדֶת-אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט; עַד-מֵתִי תִשְׁפָּטוּ-עוֹל וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ-סֹלָה; שְׁפָטוּ-דָל וְיָתוּם עִנִּי וְרֵשׁ הַצְּדִיקוּ; פְּלִטוּ-דָל וְאֶבְיוֹן מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ; לֹא יִדְעוּ וְלֹא יִבְיִנוּ בַחֲשֵׁקָה יִתְהַלְכוּ יְמוּטוּ-כָּל-מוֹסְדֵי אֶרֶץ" (תהלים פב, 1-5).

שאר המזמור מספר לנו שאלוהים קרא לישיבת המועצה השמימית הזו כדי לספר לאלים שעתידם יהיה עגום. שלטונם הנוראי יסתיים כאשר אלוהים ינחל את כל הגויים: "אֲנִי-אֶמְרָתִי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֲלִיוֹן כָּלְכֶם; אֲכֵן כְּאָדָם תִּמּוּתוֹן וְכָאֶחָד הַשָּׂרִים תִּפְלוּ; קוּמָה אֱלֹהִים שִׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי-אַתָּה תִּנְחַל בְּכָל-הַגּוֹיִם" (תהלים פב, 6-8).

מתי אלוהים ישיב את העמים? התשובה היא בדניאל ז, 14: "וְלוֹ נָתַן שְׁלֹטוֹן וְיִקְרַר וּמַלְכוּת, וְכָל הָעַמִּים הָאֲמוֹת וְהַלְשׁוֹנוֹת אוֹתוֹ יַעֲבְדוּ. שְׁלֹטוֹנוֹ שְׁלֹטוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר לֹא יַעֲבֹר, וּמַלְכוּתוֹ אֲשֶׁר לֹא תִשָּׁחַת."

המסר של דניאל ז, 13-14 ברור - כשבן האדם קיבל את המלכות השמימית, זו היתה תחילת סופם של כוחות החושך. ישוע קיבל את המלכות בתחייתו מן המתים. אלוהים "אֲשֶׁר פָּעַל בְּמִשְׁיחַ בְּהַעִיר אוֹתוֹ מִן-הַמֵּתִים וַיֹּשִׁיבֵנוּ לִימֵינוּ בְּמְרוֹמִים: מִמַּעַל לְכָל-שָׁרָרָה וְשְׁלֹטָן וּגְבוּרָה וּמְמִשְׁלָה וְכָל הַנִּקְרָא בְּשֵׁם לֹא-בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּלִבְדָּ כִּי אִם-גַּם בְּעוֹלָם הַבָּא" (אפסיים א, 20-21).

מדוע זה חשוב

לשטן הייתה תביעה נצחית על נפשנו לפני מותו של ישוע המשיח על הצלב. כל בני האדם מתים – וכך בעצם עוברים לשאול אלמלא מותו ותחייתו של ישוע המשיח. באמצעות אמונה בפעלו של ישוע על הצלב, אנו קמים עמו מן המתים. כפי שראינו בפרק הקודם, השטן גורש מנוכחותו של אלוהים כאשר מלכות האלוהים החלה עלי אדמות (בשורת לוקס י, 18). לאלוהים אין יותר האשמות כלפי המאמינים. אין לו יותר זכות על נפשנו.

מדוע אם כן אנו חיים כאילו לשטן יש עדיין זכות עלינו?

הישועה אינה מושגת על ידי שלמות מוסרית. זוהי מתנה שמגיעה בחסד, דרך אמונה (אפסיים ב, 8-9). המשמעות היא שלא ניתן לאבד את הישועה בגלל חוסר שלמות מוסרית. מה שלא ניתן להרוויח בכלל לא ניתן גם לאבד. הישועה קשורה לנאמנות אמונתית - אמונה בפעלו של ישוע שהביס את השטן ופנייה מעבודת האלים הזרים ומערכות האמונות שלהם.

זהו המסר של מלכות אלוהים שאנחנו מוזמנים לבשר לאומות העולם (בשורת מתי כח, 20-19). וכשאנחנו מצייתים לאלוהים, שלטונם של אויבי האלוהים, הרשויות והסמכויות, מתפורר רגע אחרי רגע. שערי שאול, מלכות המתים, לא עומדים כנגד תחיית המתים של ישוע המשיח ולא יעמדו בדרכה של הבשורה.

עם זאת בעת צליבתו של ישוע, כל האמיתות האלה לא נראו אמיתיות עבור תלמידי ישוע. אך בקרוב הם יקבלו את המסר באופן בלתי נשכח ודרמטי.

פרק שלושה עשרה

ההיפוך הגדול

מלבד סיפורים על ישוע בבשורות - כמו סיפורי לידתו, מותו ודרשתו על ההר - אולי הקטע המוכר ביותר בברית החדשה הוא מעשי השליחים פרק ב, שם רוח הקודש צולחת על תלמידי ישוע בחג השבועות. יום זה מציין את תחילתה של הקהילה המשיחית ואת תחילתו של הבישור הכלל עולמי בשם ישוע.

למרות שמדובר בקטע מקראי ידוע, יש בו כמה דברים הסמויים מן העין. מעשי השליחים פרק ב הוא למעשה מסר מהפכני המוצג כנגד סיפור מגדל בבל בספר בראשית, בו העמים נפלו תחת שליטת בני האלוהים. מה שקרה בחג השבועות היתה תוכנית קרב לחדירת בשורת ישוע לכל העמים מסיפור מגדל בבל - אסטרטגיה עתיקה למלחמה רוחנית.

חג השבועות

חג השבועות היה בהחלט יוצא דופן: "וביום מלאת שבעת השבעות נאספו כלם לב אחד: ויהי קול רעש מן-השמים פתאם כקול רוח סערה וימלא את-כל-הבית אשר הם ישבים בו: ותראינה אליהם לשנות מתפרדות במראה אש ותנוח אחת אחת על כל-אחד מהם: וימלאו כלם רוח הקדש ויחלו לדבר בלשנות אחרות כאשר נתנם הרוח לספר: ובירושלים שכנו יהודים יראי אלהים מבין כל-גוי אשר תחת כל השמים: ויהי בהיות קול הרעש ההוא ויקבצו עם-רב ויהיו נבכים כי כל-איש שמע אתם מדברים כשפת ארצו: וישתוממו ויתמהו ויאמרו איש אל-רעהו הנה המדברים האלה הלא כלם בני הגליל המה: ואיך שמעים אנחנו אתם איש כשפת-אָרץ מולדתנו" (מעשי השליחים ב, 1-8).

"רוח סערה" היא תיאור מוכר של נוכחותו של אלוהים בתנ"ך (מלכים ב', ב, 1, 11; איוב לח, 1; מ, 6). "מראה האש" גם מוכר בתיאורי אלוהי ישראל (יחזקאל א, 4; ישעיהו ו, 4, 6; דניאל ז, 9; שמות ג, 2; יט, 18; כ, 18). ברור מאותם אזכורים שאלוהים היה נוכח באירוע ועמד מאחורי המתרחש. כוונתו הייתה להחזיר את אומות העולם מבני האלוהים שהוקצו להם (דברים ד, 19-20; לב, 8-9) והפכו לאויביו (תהילים פב).

דברי תלמידי ישוע נדמו ללשונות. אלוהים איפשר לחסידי היהודים של ישוע לדבר עם שאר היהודים שנאספו בחג השבועות - שחיו בכל העמים תחת שליטת אלוהי הנכר. כשהם שמעו את הבשורה והאמינו, הם חזרו לאומותיהם וסיפרו לאחרים אודות ישוע.

חג השבועות ובבל

תקרית מגדל בבל הולידה את החלטת אלוהים לפזר את העמים ולהקצות אותם תחת סמכותם של אלים אחרים (דברים ד, 19-20; לב, 8-9). במבט ראשון לא נראה שיש קשר רב בין אותו אירוע למה שקרה במעשי השליחים פרק ב. אך בשפות המקוריות, ישנם קשרים ברורים בין השניים.

שני פריטי מפתח במעשי השליחים פרק ב' מחברים בין האירועים. ראשית, "הלשונות המתפרדות", ושנית נאמר שההמון, המורכב מיהודי הפזורה, היה נבוכ. לוקס כתב את ספר מעשי השליחים ביוונית, והמילים היווניות בהן השתמש כאן מקורן בספר בראשית יא, 7 וספר דברים לב, 8 שתיהן מתארות את פיזור העמים במגדל בבל.

ככל הנראה, לוקס היה גוי. הוא קרא רק ביוונית. כתוצאה מכך הוא השתמש בתרגום היווני של התנ"ך המוכר כתרגום השבעים. הכנסייה הקדומה קראה את התנ"ך בתרגום היווני מכיוון שמעטים ידעו לקרוא עברית. לוקס חשב על האירוע בבבל כשכתב את הפרק השני במעשי השליחים.

אבל מדוע יש לקשר בין מעשי השליחים ב ובראשית יא? חשוב על מה שקרה בחג השבועות. רוח הקודש באה בדומה להתגלות האל ברוח ובאש לעתים קרובות כל כך בתנ"ך. בלבול השפות (שבא כתוצאה של האירוע במגדל בבל) הוסר כאשר הלשונות הובעורות אפשרו לתלמידים לדבר בשפות היהודים מכל רחבי העולם שהתאספו בירושלים לחגיגה. שלושת אלפים מהם האמינו בישוע המשיח (מעשי השליחים ב, 41).

אותם מאמינים חדשים שהאמינו בישוע כמשיח, הביאו את המסר הזה לארצות ביתם - האומות הפזורות בבבל. בבראשית יא, אלוהים הפנה עורף לאומות העולם, ומיד אחר כך, בספר בראשית יב, אברהם קרא להקים אומה חדשה לכבודו של אלוהים. כעת מטרתו של אלוהים היתה לאסוף אנשים מכל העמים אותם דחה בבבל ולהחזיר אותם למשפחתו המאמינה לצד מאמינים יהודים צאצאי אברהם. עם הזמן, מלכות האל תמוטט את מלכותם של אלילי האויב.

החלק המדהים בכל זה הוא רשימת העמים במעשי השליחים ב' והסדר בו הם מוצגים. אם תסתכל במפה תראה שהיהודים הוגלו לבבל ולפרס במזרח, מערבה לנקודה הרחוקה ביותר הידועה באותה תקופה. הם משתרעים על אותו מרחק והיקף כמו העמים שהוקצו לבני האלוהים בספר בראשית פרק י'.

אנחנו נאבקים לא נגד בשר ודם

רובו של ספר מעשי השליחים עוסק במסעותיו המיסיונריים של פאולוס. הוא היה השליח אל הגויים – הוא נשלח על ידי אלוהים לייסד קהילות משיחיות באומות שמחוץ לישראל. מסעותיו ונסיבות חייו, כמו מעצרו על ידי הרומאים, הביאו אותו למערב הרחוק. במכתבי הברית החדשה פאולוס התייחס לעתים קרובות לכוחות הרוחניים שהתנגדו לשירות הפצת הבשורה. אוצר המילים שלו ביחס לישויות רוחניות רעות שתחומיהן הותקפו אחרי חג השבועות מלמד שהוא הבין את הגיאוגרפיה הקוסמית של התנ"ך. האם אתה מבחין במינוח שפאולוס משתמש בו כדי להתייחס לכוחות החושך הסמויים מן העין?

- שליטים (אפסיים א, 20-21; ו, 12; קולוסיים ב, 15)
- סמכויות (אפסיים א, 20-21; ג, 10; ו, 12; קולוסיים ב, 15; קורינתים א' ב, 6)
- כוחות (אפסיים א, 20-21; ג, 10)
- שְׁרָרוֹת (קולוסיים א, 16)

•אדונים (אפסיים א, 20-21; קורינתים א' ח, 5)
•כסאות (קולוסיים א, 16)

כל המילים הללו מציינות שליטה גאוגרפית. למעשה, אותם מונחים משמשים בברית החדשה ובספרות יוונית ביחס לכוחות פוליטיים אנושיים. שפתו של פאולוס מתייחסת לתחומי סמכות. זה משקף כיצד התנ"ך מתאר את הכוחות הרוחניים שעוינים את אלוהים ואת עמו.

"אני אלך לספרד"

ספר מעשי השליחים מסתיים במסעו של פאולוס לרומא. הוא היה אסיר, והוא נסע לרומא משתי סיבות: לפנות לקיסר ולהפיץ את הבשורה על ישוע המשיח. אבל פאולוס ידע שכדי להחזיר את העמים שהיו תחת שליטת האלים העוינים, הוא היה צריך להגיע לקצה העולם הידוע באותה תקופה. בתקופת התנ"ך, המקום הזה נקרא תרשיש. בימיו של פאולוס, זוהי ספרד. פאולוס נאלץ להגיע לספרד כדי להשלים את משימתו. לפני מאסרו הוא התכוון לנסוע לספרד - עד קצה המערב של כדור הארץ בימיו - להחזיר את כל האומות לישוע:

" אָבוֹא אֵלֵיכֶם בְּלִכְתִּי לְאַסְפְּמֵיָא (ספרד) כִּי מְקוֹהָ אֲנִי לְרְאוֹתְכֶם בְּעִבְרֵי וְאַתֶּם תִּשְׁלַחוּנִי שָׁמָּה וְאַשְׁבְּעָה מֵעַט מִכֶּם בְּרֵאשׁוֹנָה: לְכֵן כְּשֶׁגַּמְרְתִּי אֶת-זֹאת וְחִתַּמְתִּי לָהֶם הַפְּרִי הַזֶּה אֲזַ אֶעֱבְרָה דֶרֶךְ אַרְצְכֶם לְאַסְפְּמֵיָא (ספרד)" (רומיים טו, 24, 28).

פאולוס הבין שתוכניתו של אלוהים להשיב את מלכותו הושקה במהלך חייו. הוא האמין שכאשר "מלא הגויים" יושעו אז "כל ישראל יושעו" (רומיים יא, 25-26). הוא חשב שהוא יסיים את מה שהתחיל חג השבועות.

מדוע זה חשוב

לפאולוס הייתה נקודת מבט על-טבעית על חייו. הוא ראה את עצמו ככלי אלוהי. והוא היה בעצם כזה. אך כך גם כל שאר המאמינים, לאחר חג השבועות, הלכו לפניו מירושלים כדי לחדור למעוזים שטניים במקום בו הם חיו. וכך גם אנחנו.

אם אנחנו כלים בידי אלוהים באותה דרך שפאולוס היה כלי בידי האל, אז מדוע הוא היה יותר משפיע ויעיל? פאולוס ראה את חייו והאמין שהכוחות הרעים ששלטו על האדמה היו אמיתיים - וכי הכוח האלוהי בתוכו היה גדול יותר. האם אתה מאמין באמיתות אלה? המקרא מציג אותם כאמיתיים. וכך פאולוס ראה אותם בחייו. פאולוס לא ידע עד כמה גדול העולם באמת. הוא לא ידע על צפון אמריקה, דרום אמריקה, סין, הודו, נורבגיה, אוסטרליה, איסלנד ועוד ארצות מרוחקות. אלוהים ידע. אלוהים ידע שמשימת הפצת הבשורה לכל העולם תהיה בסופו של דבר גדולה בהרבה מכפי שפאולוס הבין. אלוהים ידע שאחרים ילכו בעקבות פאולוס אם הבשורה תקיף את כל כדור הארץ. אם אנו לא מבשרים את הבשורה, אנו לא עושים את מה שאנחנו אמורים לעשות עלי אדמות. אם אנו רוצים שאלוהים רק יענה על צרכינו, אנחנו דומים יותר לבוני מגדל בבל מאשר לישוע, שניים עשר השליחים ופאולוס.

השלכה נוספת של קטעי הכתובים שחקרנו היא שמעוזים של שדים הם מקראיים. אין לנו תיאור מלא של תחומי שליטה של השדים וצדם האפל. עם זאת, נאמר לנו כי כוחות החושך הסמויים מן העין רואים את כדור הארץ כתחום שלטון. כוחות אלה מתנגדים למלכות אלוהים ואינם רוצים שאנשים ישתתפו בתכניתו של אלוהים להפיץ את שלטונו הטוב בכל מקום. המשמעות היא שעלינו לצפות להתנגדות שלא נוכל להסביר באמצעות היגיון או עדויות אמפיריות ואנחנו לא יכולים להביס אותה בעצמנו. אלוהים נתן לנו את רוחו ומלאכיו עוזרים לנו להמשיך במשימתו (קורינתיים א' ג, 16; ו, 19; עברים א, 13; יוחנן א' ד, 4).

השאלה האמיתית לשאול את עצמנו היא זו: איך היו נראים חיינו אם היינו מתעוררים כל יום עם הבנת העולם העל-טבעי שתואמת את מחשבת פאולוס? מה אם, בכל יום, חיינו היו מאורגנים סביב הבנת מעמדנו כחלק ממשפחתו של אלוהים? מה אם היינו חיים בכוונה, בידיעה שכל החלטה שאנו מקבלים וכל מילה שאנו אומרים אינה חסרת תכלית באופן אקראי? מה אם במקום זאת, האמנו כי כוחות רוחניים בלתי נראים סביבנו משתמשים בהחלטותינו, מעשינו, ודברינו כדי להשפיע על אחרים - לטוב ולרע - בין אם אנו מכירים אותם או לא? המשרות שלנו, ההכנסה שלנו, כישרותינו, אפילו בעיותינו אין משפיעות על מי אנחנו באמת, מי נהיה, ומדוע אנחנו כאן. איננו יכולים לראות את העולם העל-טבעי - וגם איננו יכולים לראות את העולם המיקרוסקופי - אך אנו חלק בלתי נפרד משניהם.

המאמינים בישוע המשיח במאה הראשונה לספירה חשבו כך. כפי שנראה בפרק הבא, הם האמינו שהעולם סביבם שמשועבד לחושך יכנע בסופו של דבר לאלוהי האמת. למרות העובדה שהקרב היה פשוטו כמשמעו כנגד העולם העוין וכוחותיו, אלוהים ומלאכיו קידמו את משימת המלכות וזאת בעצם האמונה המשיחית הידועה לנו. המשיחיים האמינו שהקונפליקט הרוחני הוא אמיתי וכי בסופו של דבר הם לא יכלו להפסיד. אנחנו הוכחה חיה שהם לא הפסידו במאבק רוחני זה.

פרק ארבע עשרה

לא מהעולם הזה

בתפילתו הידועה של ישוע בגת-שמנים לפני שהובא למשפט, הוא אמר על חסידיו, "הם לא מהעולם, כמו שאני לא מהעולם" (יוחנן יז, 16). המאמינים היו ללא ספק בעולם, במיוחד לאחר שהאל הטיל עליהם את המשימה לשאת את הבשורה לכל העמים, אך באותה העת הם לא היו מהעולם (מתי כח, 19-20). הפרדוקס הזה - בהיותם בעולם אך לא בתוכו - הועבר למאמינים המשיחיים הראשונים בכמה אופנים בלתי נשכחים.

מרחב קדוש, קרקע קדושה ונוכחות אלוהים

בפרק שמונה, דיברנו על המושג מרחב קדוש. עבור בני ישראל בתנ"ך, אלוהים היה אחר לגמרי. המרחב שנוכחותו כבשה נבדל מכל מרחב אחר. זו לא הייתה הכחשה שאלוהים נוכח בכל מקום ובכל עת. במקום זאת, זו הייתה דרך לסמן את הטריטוריה עליה הוא בחר להיפגש עם אנשיו. זו הייתה אחת המטרות לקיום המשכן והמקדש. מושג המרחב המקודש לא היה רק הרציונל של רבים מחוקי וטקסי ישראל, הוא גם היה קשור לרעיון הגיאוגרפיה הקוסמית - כיצד העולם היה מחולק בין בני האלוהים והאל העליון, אלוהי ישראל.

הרעיון של המרחב המקודש הוא ללא ספק מרכזי בברית החדשה. כל מה שאנחנו צריכים לשאול הוא "איפה אלוהים נוכח ברגע זה?" בעוד שאלוהים נמצא בכל מקום, הוא שוכן ספציפית בתוך כל מאמין. תאמינו או לא, אתם (המאמינים בישוע המשיח) מרחב קדוש. פאולוס כתב בבירור כי גופנו הוא מקדשו של רוח הקודש (קורינתיים א' ו, 19).

כך גם במרחב בו המאמינים מתאספים כקבוצה. פאולוס כתב לקהילה המשיחית בקורינתוס, ואמר להם באופן קולקטיבי, "אתם מקדש אלוהים" (קורינתיים א' ג, 16). הוא אמר למאמינים האפסיים: "לכן אינכם עוד גרים ותושבים כי-בני-עירם של-הקדושים ובני בית אלוהים אתם: בננים על-ידי השליחים והנביאים וישוע המשיח הוא אבן הפנה: אשר חבר-בו יחד הבנין כלו עד אשר-יגבה להיכל קדוש ליהוה: ובו נבנים גם-אתם להיות משכן אלוהים ברוח" (אפסיים ב, 19-22).

ההשלכות הן מדהימות. רובנו מכירים את הצהרתו של ישוע, "כי בכל-מקום אשר יאספו שנים או שלשה בשמי שם אני בתוכם" (מתי יח, 20). אך על רקע הרעיון המקראי של המרחב המקודש, פירושו של משפט זה הוא שבכל מקום שמאמינים מתאספים, המרחב בו הם נמצאים מתקדש.

משכנו הנבחר האחרון של אלהי ישראל במקרא היה המקדש בירושלים. ישראל הפכה לקרקע קדושה מכיוון שנוכחותו של אלוהים שכנה כאן. אבל אותה אדמה קדושה אוימה על ידי עמים ואלי נכר עוינים. באופן דומה, המאמינים כיום נמצאים במלחמה רוחנית. אנו כיום

מקדש האל, המקום המיוחד בו רוחו של אלוהים שוכנת, אנו נקודות האור בנוכחותו ומפוזרים ברחבי העולם שנמצא בשעבוד לכוחות החושך.

נמסר לשטן

מושג זה מודגם היטב על ידי השקפת פאולוס על קדושת הקהילה המשיחית המקומית. גופם של כל המאמינים מוצג כקרקע קדושה, אין בה מקום לחטא ללא חזרה תשובה. בפרק שמונה ראינו כיצד התמודד מחנה ישראל נגד חטא במטרה לשמור על קדושת המרחב הקדוש. דיברנו על יום הכיפורים (ויקרא טז), שם הועברו חטאי עם ישראל ל"שעיר לעזאזל" (ויקרא טז, 8, 10). עזאזל היתה ישות דמונית שאכלסה את השממה. בני ישראל שלחו את השעיר לעזאזל למדבר לשאת את חטאיהם. הם הועברו אל השממה, מרחב החשכה הרוחנית.

השליח פאולוס לימד את המאמינים בקורינתוס להתמודד עם החטא באותה הדרך - לשלוח את החוטא למקום אליו הוא שייך. באגרתו אל הקורינתיים, פאולוס התייחס לאדם שחי באי מוסריות מינית שהיה צריך לחזור בתשובה. הוא ציווה, "למסור את האיש הזה לשטן". הרצינול היה ברור - לחטא אין מקום במרחב קדוש. המאמינים היו אמורים לגרש מאמין חוטא מהקהילה לתחום השטן בו הוא שולט בעולם (קורינתיים א' ה, 9-13). פאולוס אמר: "למסור את האיש ההוא לשטן לאבד את הבשר למען ינשע הרוח ביום האדון ישוע" (קורינתיים א' ה, 5). ההתייחסות כאן איננה למוות גופני, אלא למוות תאוות הבשר (גלטיים ה, 24; קורינתיים א' יא, 32-33).

טבילה כלוחמה רוחנית

עמדתו של פטרוס בסוגיה זו הייתה זהה לזו של פאולוס - המאמינים נמצאים במלחמה מתמדת כנגד כוחות החושך. חשיבתו מתבטאת באחד הקטעים הזרים בברית החדשה, פטרוס א' ג, 14-22: "ואשריכם גם אם-תענו למען הצדקה רק-מוראם לא-תיראו ולא תעריצו: את-יהוה אלהים אתו תקדישו בלבבכם והיו נכנים תמיד להשיב דבר בעונה וביראה לכל-מבקש מאתכם חשבון התוחלת אשר בקרבכם: רוח נכון יהי לכם למען יבשו המנאצים דרככם הטובה במשיח להלשין אתכם כפעלי און: כי טוב לכם אשר תענו ברצון אלהים בעשותכם הטוב משתענו בעשותכם רע: כי גם-המשיח מת פעם אחת על-חטאתינו הצדיק בעד הרשעים לקרב אתנו אל-האלהים הומת בבשר ויחי ברוח: ובכן הלה ויקרא לרוחות אשר במשמר: אשר לפני לא האמינו כאשר חכה אלהים בארץ אפוא בימי נח בהעשות התבה אשר נמלטו אליה מעטים והם שמנה נפשות מן-המים: והוא דמות הטבילה אשר כעת תושיע גם-אתכם לא להסיר חלאת הבשר כי אם-לשאל-לנו מאת אלהים רוח שלמה על-ידי הקמת ישוע המשיח: אשר עבר השמימה וישב לימין אלהים ויכנעו מפניו המלאכים והרשיות והגבורות."

אני בטוח ששמת לב למזרויות שבקטע זה. מה הקשר בין התיבה, נח, רוחות כלואות לטבילה? והאם הטקסט הזה אומר שטבילה מושיעה אותנו?

מה שפטרס עושה כאן דומה למשהו שפאולוס עשה באגרת אל הרומיים פרק ה'. פאולוס דיבר על ישוע באותו קטע, אך גם התייחס לאדם הראשון. חשוב על ישוע כהיפוכו של האדם הראשון. זו הסיבה שפאולוס אמר: "כִּי כְּאִשֶׁר בְּמַרִּי הָאָדָם הָאֶחָד הָיוּ הָרַבִּים לְחַטָּאִים כֵּן בְּמִשְׁמַעַת הָאֶחָד יְהִיוּ הָרַבִּים לְצַדִּיקִים" (הרומיים ה, 19). פטרס מתייחס לחנוך כאשר הוא כותב על ישוע באגרת פטרס הראשונה ג'. אולם עבור פטרס, חנוך וישוע לא היו ניגודים. חנוך משמש אנלוגיה לנקודה שפטרס רוצה להבהיר בנוגע לישוע.

אתם עשויים לתהות, "איזו נקודה?" אחרי הכל, יש רק קומץ פסוקים על חנוך בתנ"ך (בראשית ה, 18–24). חנוך חי לפני המבול הגדול וכי "וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת-הָאֱלֹהִים וַאֲיָנֹנֹ-כִי-לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים" (בראשית ה, 24). לפסוקים האלה אין ממש קשר לדברים שפטרס כתב על ישוע באגרתו הראשונה פרק ג'.

כדי להבין מדוע פטרס משווה את חנוך לישוע, חשוב להבין מה פטרס קרא על חנוך בספרים יהודיים מחוץ לתנ"ך. באופן ספציפי, פטרס הכיר ספר יהודי קדום שהיה לו הרבה מה לומר על חנוך. ספר זה נקרא חנוך א', והוא מספר על מה שקרה בזמן המבול, במיוחד בראשית פרק ו' בו בני אלוהים (חנוך קוראים להם "ערין") קיימו יחסים עם נשים וילדו נפילים שהיו בעצם ענקים.

כשפטרס ויהודה כתבו על מלאכים שחטאו בימי נח (פטרס ב' 4–5; יהודה 6), הם רמזו לרעיונות בספר חנוך א' שאינם חלק מסיפור המבול המקראי. סיפור המבול בספר בראשית, למשל, מעולם לא מספר לנו שבני האלוהים נכלאו בשאול עד יום הדין, אך חנוך א' מספר לנו את הסיפור הזה (חנוך א' ו, 1–4; ז, 1–6; י, 4; 11–13).

משהו שקרה ל"רוחות הכלואות" הללו בספר חנוך א' נתן תובנה לגבי ישוע. בסיפור חנוך א', לחנוך יש חלום בו הרוחות הכלואות ביקשו ממנו להעטיר בשמם לפני אלוהים. אחרי הכל, חנוך התהלך עם אלוהים ובקש ממנו לשחרר אותם. חנוך עשה זאת, אך קיבל חדשות רעות. תשובתו של אלוהים הייתה לא. לאחר מכן נאלץ חנוך למסור את התשובה הזו - הוא ירד לרוחות הכלואות ואמר להם שהם עדיין תחת משפט האל.

פטרס השתמש בסיפור הזה כאנלוגיה לישוע. כאשר ישוע נפטר, הוא ירד לשאול והיה לו מסר לרוחות הכלואות שם. כשראו את ישוע נכנס לשאול, הם היו עשויים לחשוב שהשדים ניצחו והם ייצאו מהכלא בקרוב. במקום זאת, ישוע אמר להם שהם לא יראו אותו לזמן רב - הוא יקום מהמתים. הכל היה חלק מתוכניתו של אלוהים. הם לא ניצחו - הם עדיין היו תחת משפטו של אלוהים. זו הסיבה שהקטע המוזר הזה מסתיים כך, כאשר ישוע "עבר השמימה וישב לימין אלוהים ויכנעו מפניו המלאכים והַרְשִׁיאוֹת וְהַגְבוּרוֹת" (פטרס א' ג, 22).

מדוע פטרס א' מקשר את כל זה לטבילה? לפי פטרס, מותו ותחייתו של ישוע - הושלמו עם הכרזה לכוחות הדמוניים על ניצחונם של ישוע - סומלו בטבילה. הטבילה מסמלת את מותו, קבורתו ותחייתו של ישוע מהמתים (רומיים ו, 1–11).

עבור פטרוס, הטבילה "תואמת" את כל זה מכיוון שזו "והוא דמות הטבילה אשר כעת תושיע גם-אתכם לא להסיר חֶלְאֵת הַבָּשָׂר כִּי אִם-לְשָׂאֵל-לָנוּ מֵאֵת אֱלֹהִים רוּחַ שְׁלֵמָה עַל-יְדֵי הַקֶּמֶת יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ" (פטרוס א' ג, 21). המילה היוונית "לשאל" (עתירה) מתייחסת לדבר שבועה. המילה היוונית "רוח שלמה" (מצפון) מתייחסת לעתים קרובות להבחנה בין טוב לרע. אבל זה לא המקרה כאן. ידיעת ההבדל בין טוב לרע אין קשורה ישירות למותו, קבורה ותחייתו של ישוע מהמתים. המילה היוונית יכולה להצביע גם על התחייבות. זהו הרעיון בפטרוס א'. הטבילה במהותה הייתה שבועת נאמנות ומסר לכוחות הדמוניים (כמו גם לכל האנשים הנוכחים) במלחמה הרוחנית נגדם. מאמינים משיחיים קדומים הבינו זאת טוב יותר מאיתנו כיום. טקסי הטבילה הקדומים כללו הכרזה על ניתוק כל קשר עם השטן והשדים.

מדוע זה חשוב

ראשית, עלינו להבין כי המאמינים בישוע המשיח הם קרקע קדושה, משכנו של אלוהים וכבודו כפי שהיה בתקופת התנ"ך. האם אנו חיים כך? בני ישראל והמאמינים בימיו של ישוע חשו צורך מתמיד להיות שונים מהאנשים סביבם. המטרה לא הייתה להיות מוזרים במכוון כדי להימנע מכל מגע עם לא מאמינים. עם ישראל נקרא להיות "ממלכת כהנים" ו"עם קדוש" (שמות יט, 6). לחיות בדרך בה שאלוהים רצה שילדינו יחיו הובילה לחיים פוריים ומאושרים. בני ישראל היו אמורים להסב את תשומת לבם של גויים המשועבדים על ידי אלוהי כזב לאלוהי ישראל האמיתי.

כאשר תפיסת עולמנו תואמת את תוכניתו של אלוהים לגאול אנשים מכל אומה, ולהפוך אותם לחלק ממשפחתו של אלוהים, אנו לא מהעולם הזה. להיות חלק מהעולם הזה משמעו לחיות בהתאם לנורמות ודאגות העולם. האנשים הלא מאמינים צריכים להיות מסוגלים לראות שהדיבור, ההתנהגות, האתיקה והגישה שלנו כלפי אחרים הם שונים במהותם - שאנחנו לא ציניים, אנוכיים או קשים - שהמיקוד שלנו אינו לקדם את עצמנו או להשתמש באנשים אחרים. אנחנו לא צריכים לחיות כדי לספק את עצמנו. עלינו לחיות באופן שונה מאשר אחרים סביבנו. במילים אחרות, עלינו לחיות כמו שישוע המשיח חי. אנשים רצו להיות סביבו כי הוא לא היה כמו כולם.

שנית, מה שאנחנו עושים בקהילות המשיחיות שלנו צריך לרומם את אלוהים ואת ישוע. בתקופת המקרא, ביקור במשכן או במקדש הדגיש את שלמותו וגדולתו של אלוהים ואהבתו לילדיו. דברים אלה הולכים יד ביד. מדוע אלוהים שאינו זקוק לכלום ונעלה על הכל ירצה משפחה אנושית? מדוע אלוהים יטרח להקים משפחה חדשה לאחר שדחה את האומות בבבל והעביר אותם תחת שליטת האלים האחרים? למה לא פשוט להתרחק מהעמים? כי הוא אוהב אותנו.

אהבת אלוהים מקבלת משמעות מכיוון שאנחנו יודעים שאלוהים עשוי היה לפעול באופן אחר לגמרי אבל הוא לא עשה זאת. כאשר הקהילה המשיחית מדברת רק על אהבת האל מבלי להצביע על האירוניה שבאהבה זו כשהיא מוצגת כנגד תכונותיו האחרות של אלוהים,

המאמינים עלולים להתייחס לאהבה זו כמובנת מאליה. זה אולי נשמע זול, למשל, לאנשים שאינם מודעים לקדושת האל.

השלכה שלישית היא שכוחות החושך יודעים בצידם של מי אנחנו עומדים לפי התנהגותנו. הם לא טיפשים. הם רואים את הנאמנות שלנו לאלוהים, והם רואים אותנו פועלים לפי ההחלטות שלנו ללכת בעקבות ישוע באמצעות טבילה והתנגדות לחטא. אבל הם גם רואים אותנו כשאנחנו לא נאמנים לאלוהים, והם מבינים כיצד זה פוגע בחיינו. בין אם אננו מאמינים בכך ובין אם לא, אנו נצפים על ידי שני הצדדים במלחמה הרוחנית.

קל יותר להבין את האמיתות הללו מאשר לחיות לאורם. למרות שהמאמינים המשיחיים נפדו על ידי אלוהים, אנו עדיין חוטאים. כדי לחיות את האמיתות האלה, אנו עלינו להבין מדוע אנו חיים את חיינו כזרים בעולם. כמו ישוע, אנחנו לא מהעולם הזה (יוחנן ח, 23; יוחנן א' ד, 4). הניגוד הזה, ומעמדנו בעיני אלוהים, יהפכו לחדים עוד יותר ברגע שנבין מה משמע הדבר להיות ילדי האלוהים.

פרק חמש עשרה

שותפים לטבע האלוהי

האם אתה יודע מי אתה?

שאלתי את השאלה מוקדם יותר, אבל הגיע הזמן להשיב עליה. כן, אנחנו בעולם אבל לא חלק ממנו. נכון, נושענו בחסד באמצעות אמונה במותו של ישוע על הצלב (אפסיים ב, 8–9). אבל זו הייתה רק ההתחלה בהבנתנו את תוכנית אלוהים.

הכוונה המקורית של אלוהים בגן העדן הייתה למזג את משפחתו האנושית עם משפחתו האלוהית, בני האלוהים השמימיים שהיו כאן לפני הבריאה (איוב לח, 7–8). הוא לא נטש את תוכניתו בעקבות החטא הקדמון. מאמין משיחי, אתה תהיה כמו אחד מילדי אלוהים, כמו ישוע עצמו (יוחנן א' ג, 1–3).

התיאולוגים מתייחסים לרעיון זה באופנים שונים. אחת ההגדרות הנפוצות ביותר היא האדרה. השליח פטרוס כתב: "אֲשֶׁר בָּהֶם נָתַן-לָנוּ הַבְּטָחוֹת גְּדוּלוֹת מְאֹד וְיִקְרוֹת לְמַעַן תִּקְחוּ-עַל-יְדֵי חֵלֶק בְּטֶבַע אֱלֹהִים לְהַמְלִיט מִכָּלִיּוֹן הַתְּאֻנָּה אֲשֶׁר בְּעוֹלָם" (פטרוס ב' א, 4). יוחנן ניסח זאת כך: "רְאוּ-מֵה-גְדֻלָּה אֲהַבֵּת הָאֵב אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ לְהַקְרִיא וְלִהְיוֹת בְּנֵי הָאֱלֹהִים וּבְנֵי אֲנָחְנוּ" (יוחנן א' ג, 1). בפרק זה נסקור כיצד המקרא מעביר את המסר הזה.

בני אלוהים, זרע אברהם

כאשר אלוהים הקצה את אומות העולם לבני האלוהים במגדל בבל, הוא עשה זאת בידיעה שהוא יתחיל מחדש עם משפחה אנושית חדשה משלו. אלוהים קרא לאברהם (בראשית יב, 1–8) מיד אחרי מגדל בבל (בראשית יא, 1–9). באמצעות אברהם ואשתו שרה, אלוהים ישוב לתוכניתו הגן עדנית המקורית.

אנשי אלוהים, ילדי אברהם, בני ישראל, בסופו של דבר לא הצליחו להחזיר את שלטונו הטוב של אלוהים עלי אדמות. אבל אחד מבני ישראל דווקא הצליח במשימה זו. אלוהים בא לעולם כבן אדם בישוע המשיח, צאצא של דוד, אברהם ואדם. ובאמצעות ישוע התגשמה הבטחתו של אלוהים לברך את העמים שנענשו בבבל. פאולוס כתב על כך בכמה מקומות. להלן שניים: "כִּי בְחֻזֹן גְּלֵה-לִי הִסִּיד אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לָכֶם בְּמַעַט מְלִין: וּבְקִרְאָכֶם תּוֹכְלוּ לְהַפִּיר אֶת-בִּינְתִי בְּסִיד הַמְּשִׁיחַ: אֲשֶׁר בְּדוֹרֹת הָרִאשֹׁנִים לֹא נֹדַע לְבְנֵי אָדָם כְּאֲשֶׁר נִגְלָה עִתָּה לְשְׁלִיחָיו הַקְּדוּשִׁים וְלִנְבִיאָיו בְּרוּחַ: שֶׁיְהִיוּ הַגּוֹיִם גַּם-הֵם נִחְלִים וּבְגוֹף אֶחָד וְחִבְרֵי הַהֶבְטָחָה בְּמִשְׁיחַ יִשׁוּעַ-עַל-יְדֵי הַבְּשָׂרָה: אֲשֶׁר הֵייתִי לָהּ לְמִשְׁרַת בְּמִתְנַת חֶסֶד אֱלֹהִים הַנְּתוּנָה לִי כְּפִי פְעֵלֶת גְּבוּרָתוֹ" (אפסיים ג, 3–6). "כִּי-אֲתֶם כָּלְכֶם בְּנֵי אֱלֹהִים עַל-יְדֵי הָאֱמוּנָה בְּמִשְׁיחַ יִשׁוּעַ: כִּי כָלְכֶם אֲשֶׁר לְמִשְׁיחַ נְטַבְּלֶתֶם לְבִשְׁתֶּם אֶת-הַמְּשִׁיחַ: וְאֵין עוֹד יְהוּדִי וְלֹא יוֹנִי אֵין עֶבֶד וְלֹא בֶן-חוּרִין אֵין זָכָר וְלֹא נִקְבָּה כִּי כָלְכֶם אֶחָד אֲתֶם בְּמִשְׁיחַ יִשׁוּעַ: וְאֵם-לְמִשְׁיחַ אֲתֶם הַנְּכֶם זָרַע אֲבָרָהֶם וְיִוֹרְשִׁים כְּפִי הַהֶבְטָחָה" (גלטיים ג, 26–29).

כפי שהסברתי בפרקים הקודמים בספרי: לאורכו של כל התנ"ך, כל העמים מלבד בני ישראל הוקצו לשליטת בני האלים בבבל. שם העמים התנתקו ממערכת יחסים עם האל האמיתי. רק עם ישראל היו נחלתו של אלוהים מכל העמים בעולם (דברים לב, 9). בני ישראל התייחסו לעמים סביבם במונחים גיאוגרפיים או אתניים (למשל, מצרים, מואבים, עמלקים), אך בתקופת הברית החדשה המילה "גוי" הייתה בשימוש נרחב (המילה הלטינית GENS בבסיסה של המילה האנגלית GENTILES). אם אינך יהודי, אתה גוי.

סיפור הברית החדשה הוא שצאצא של אברהם – ישוע המשיח – מת וקם מהמתים כדי לגאול לא רק את צאצאיו האתניים של אברהם (בני ישראל/ יהודים), אלא גם את כל העמים אשר בעבר התנתקו מהאל האמיתי. בפסוקים שצוטטו לעיל, פאולוס כינה את הכללתם של הגויים במשפחת האל כמסתורין. פאולוס נדהם שאנשים מהעמים אשר אלוהים דחה ואשר היו בשליטתם של אלים אחרים, יכלו לרשת את ההבטחות שניתנו במקורם לאברהם.

בישוע המשיח, כל מי שמאמין בבשורה הם ילדי יהוה, האל האמיתי, אלוהי אברהם, יצחק ויעקב (יוחנן א, 12; גלטים ג, 26; רומים ח, 14). זו הסיבה שהברית החדשה מדברת על מאמינים במונחים משפחתיים (בנים, ילדים, יורש) ושפת "אימוץ" על ידי אלוהים (רומים ח, 15, 23; אפסיים א, 5; גלטים ד, 4). שפת הירושה היא צלולה ומכוונת. אנו המשפחה האלוהית-אנושית החדשה של האל. ייעודו של המאמין הוא להפוך לאדם וחוה במקור: בני אדם שנבראו בצלם אלוהים שאמורים לחיות לנצח בנוכחות ותפארת האל. אבל אפילו זה לא מבטא במלואו מי אנחנו. החלק המדהים ביותר הוא איך ישוע רואה אותנו.

מפגש משפחתי

שני הפרקים הראשונים באגרת אל העברים נותנים לנו תמונה דרמטית של משפחתו המעורבת של אלוהים - אלוהית ואנושית. זה אחד הקטעים המרתקים ביותר. פרק א' באגרת אל העברים מבהיר כי ישוע "ויגדל מאד מן-המלאכים כְּאִשֶּׁר הַשֵּׁם אֲשֶׁר נִחְלוּ יְקָר הוּא מְאֹד אֲשֶׁר לָהֶם" (עברים א, 4). אף אחד אינו גבוה במועצה השמימית של אלוהים מאשר ישוע. אחרי הכל, ישוע הוא אלוהים. למעשה, מחבר האגרת אל העברים מבהיר כי מכיוון שאף מלאך לא היה כשיר להפוך לאדם ולרשת את מלכות אלוהים, מלאכים צריכים לעבוד את ישוע כי הוא מלך העולם (עברים א, 5-6).

ראוי לציין, כאשר ישוע הפך לאדם, הוא היה לזמן קצר נמוך יותר מהמלאכים. הוא הפך לאחד מאיתנו. בני אדם הם יצורים פחותים מאשר יצורים אלוהיים כמו מלאכים. מחבר האגרת אל העברים שואל: "כִּי אִם-כְּאִשֶּׁר הָעֵיד הַמַּעֲיֵד לְאִמֵּר מֵה-אֲנוֹשׁ כִּי-תִזְכְּרוּ וּבֶן-אָדָם כִּי תִפְקְדוּ: וְתִחַסְרוּהוּ מֵעַט מְאֹלָהִים וְכָבוֹד וְהַדָּר תִּעֲטְרוּהוּ וְתִמְשִׁלְהוּ בְּמַעֲשֵׂי יְדִידָה כֹּל שְׁתֵּה תַחַת-רַגְלָיו: הִנֵּה בְּשִׁיתוֹ כָּל תַּחֲתָיו לֹא-הַשְּׂאִיר דְּבַר שְׁלֹא-שֵׁת תַּחֲתָיו וְעַתָּה עֲדִין אֵין אָנוּ רְאִים כִּי-כָל הַיּוֹשֵׁת תַּחֲתָיו: אָבֵל יִשׁוּעַ הַמַּחֲסֵר מֵעַט מִמְּלָאכִים אוֹתוֹ רְאִינוּ מֵעַט בְּכָבוֹד וְהַדָּר מִפְּנֵי עֲנֹתוֹ עַד-מֹת לְמַעַן אֲשֶׁר יִטַּעַם בְּחֶסֶד אֱלֹהִים אֶת-הַמּוֹת בְּעַד כָּלָם" (עברים ב, 6-9).

מה התוצאה של שירותו של ישוע? אנו יכולים לומר ישועה. זה נכון, אבל זה מחמיץ את מה שמחבר האגרת אל העברים רצה שנדע. מכיוון שאלוהים הפך לאדם בישוע המשיח, חסידי התמותים יהפכו לחלק ממשפחתו האלוהית.

יום אחד, אם במותנו או בשובו לארץ להקים את מלכותו עלי אדמות, גן עדן החדש, ישוע יכיר לנו את שאר המועצה האלוהית. הוא הפך להיות כמונו כדי שאנו נהיה כמוהו: "כי-הוא אשר הפל למענו והכל על-ידו בהנחתו בנים רבים לכבוד נאה היה לו להשלים בענוים את-שר ישועתם: כי גם-המקדש גם-המקדשים כלם מאחד המה ועל-כן לא בוש מקרא להם אחים: לאמר אספירה שמך לאחי בתוך קהל אהללך: ואומר וקניתי לו ועוד הנה אנכי והילדים אשר נתן-לי יהוה" (עברים ב, 10-13).

במקום להיות נבוכ בפני מועצת האל כשהוא הפך לבן אדם – ישוע הופך להיות נמוך מהם – ואין הוא בוש במעמדו. כל זה היה חלק מתוכנית פעולה מפוארת. כשהוא עומד במועצה השמימית הוא מציג אותנו: הנה - התבוננו בי, והילדים שאלוהים נתן לי. כולנו יחד עכשיו - לנצח. וזאת הייתה התוכנית מההתחלה.

ייעודנו הוא להיכנס למשפחה האלוהית המפוארת. פאולוס מסביר זאת למאמינים ברומא: "כי אמר אני שענוי הזמן הזה אינם שקולים כנגד הכבוד הבא להגלות עלינו: כי הבריאה תערג ותצפה למועד אשר יתגלו בני האלהים: כי-ונכנעה הבריאה להבל לא מרצונה כי אם-למען המכניע אתה ולא באין תקוה: כי הבריאה גם-היא תצא מעבדות הכליון אל-חרות כבוד בני האלהים: כי ידענו אשר הבריאה כלה תאנח ותחיל עד-הנה: ולא-עוד אלא שגם-אנחנו אף על פי שיש-לנו בכורי הרוח נאנח בנפשנו ונחכה למשפט הבנים לפדות גוניתנו" (רומיים ח, 18-23).

פאולוס עודד את המאמינים עם אותו המסר. הוא אמר למאמינים הרומאים שהם "כי את אשר ידעם מקדם אתם גם-יעד להיות דומים לצלם בנו למען יהיה הבכור בתוך אחים רבים" (רומיים ח, 29). הוא אמר לקהילה המשיחית בקורינתוס, "ואנחנו כלנו ראים במראה את-כבוד האדון ופנינו מגלים ונתהפך לעצם דמות ההיא מכבוד לכבוד כמי שמתחלף מאת אדון הרוח" (קורינתים ב' ג, 18), וכי "כי מה-שעתה סופו לכליון ילבש אל-כליון ומה-שעתה סופו למות ילבש אל-מות" (קורינתים א' טו, 53). לדעת פטרוס, הצטרפותו למועצתו של אלוהים פירושה לקחת "חלק בטבע אלוהים" (פטרוס ב' א, 4). יוחנן אמר את זה בצורה הפשוטה ביותר: "נהיה דמים-לו" (יוחנן א' ג, 2).

מדוע זה חשוב

בטח שמענו פעמים רבות שאנחנו צריכים להיות כמו ישוע המשיח. זה אכן נכון. אבל כשאנחנו שומעים את זה, אנו נוטים לחשוב על עצמנו כטובים, או אולי "פחות רעים" מאחרים. אנו הופכים את מה שהוא למעשה רעיון שכמעט בלתי ניתן להעלות על הדעת - שנהיה יום אחד כמו ישוע - לחובת ביצוע.

במקום לחוש אשמה על כך שאנחנו לא ממש כמו ישוע, ולהתחייב בליבנו "לעשות יותר טוב", עלינו לחוות מחדש את המשמעות האמיתי של היותנו כמוהו. אנו יכולים להפוך את רצוננו להיות כמו ישוע למשימה קשה שעלינו לבצע שמא אלוהים יכעס עלינו, אך זוהי תיאולוגיה רעה. זה הופך את החסד לחובה. או שאנחנו יכולים להיות אסירי תודה על כך שיום אחד נהיה מה שאלוהים רוצה שנהיה (רומיים ח, 29) ונחיה בצורה כזו שאנשים המשועבדים לכוחות אפלים ירצו להצטרף אלינו במשפחתו של אלוהים. נקודת מבט אחת מסתכלת פנימה; האחרת מתמקדת במציאות השמימית.

החיים המשיחיים כעת אינם ביטוי לפחד שנכשל בשמחתנו של מי שאהב אותנו בעודנו משועבדים לחושך. חיי המאמינים מקבלים משמעות כשאנו תופסים שני מושגים עיקריים: האימוץ שלנו למשפחתו של אלוהים - שפירושו ישוע הוא אחינו, ושהאלוהים אוהב אותנו כמו שהוא אוהב את ישוע – ומטרתנו בתוכניתו של אלוהים היא להשיב את מלכותו עלי אדמות. אנו המועצה האלוהית החדשה של אלוהים. הוא אבינו. אנחנו ילדיו, המיועדים לחיות עמו לנצח. אנחנו עמיתיו לעבודה, ועלינו לעזור לו לשחרר את אלה שעדיין בבעלותו של אדון המתים ומוחזקים בשבי על ידי כוחות החושך הבלתי נראים.

זהו הנושא העיקרי של המקרא, מגן עדן לגן עדן. זהו "עודך". אינך יכול להרוויח את מקומך במשפחתו של אלוהים. לא ניתן להרוויח את זה. זוהי מתנה. החיים שלך עכשיו מראים את הערכתך לאימוץ האלוהי. תהנה מהאימוץ האלוהי, וחלק מתנה זו עם אחרים.

פרק שש עשרה שליטה על מלאכים

עלינו להבין מי אנחנו כמאמינים בישוע המשיח. אנחנו בניו ובנותיו של האלוהים, מועצה אלוהית מעוצבת מחדש שכבר משתתפת במלכות אבינו. אבל משמעות הדבר היא עמוקה יותר מכפי שנראה לנו. כן, אנחנו מועצתו של אלוהים - אבל לאיזו מטרה?

בעוד אנו כבר במלכות אלוהים (קולוסים א, 13), עדיין לא ראינו את הסרת הלוט של אותה מלכות – עדיין לא ראינו את העולם הופך לגן עדן. הפרדוקס התיאולוגי "כבר, אך עדיין לא" מתבטא במקרא בדרכים שונות. בפרק זה אני רוצה לתת לך הצצה ל"עדיין לא" שעונה על השאלה "לאיזו מטרה?"

השתתפות במלכות עכשיו

השתתפותנו במלכות האל לא נקבעה מראש, במובן זה: איננו רובוטים בלבד המבצעים פונקציות שתוכנתו עבורנו. זה מנוגד לרעיון להיות בצלמו של האל, נציגו. נוצרנו כדי להיות כמוהו. הוא חופשי. אם אין לנו חופש אמיתי, אנו לא יכולים להיות כמוהו. אנו חופשיים לציית ולסגוד, או למרוד ולהתמכר. ואנחנו נקצור את מה שזורעים. הזריעה שלנו אינה מתוכנתת.

אבל אלוהים גדול מאיתנו. הייתה לו תוכנית והיא תתקיים. הצלחתה אינה תלויה ואין לה צורך להסתגל לחופש האנושי. אנחנו לא יכולים לערער אותה - וגם היצורים האלוהיים חופשיים בבחירתם.

חשוב על ישיבת המועצה השמימית שהראיתי לך בפרק הראשון בספרי. שאלתי אותך האם הנך מאמין לדברי המקרא, ואז דנו בישיבת המועצה השמימית של אלוהים במלכים א' פרק כב. אלוהים גזר (ולכן זה היה חייב לקרות) שהגיע הזמן שהמלך הרשע אחאב ימות. אבל אז אלוהים נתן לרוחות במועצתו להחליט כיצד להשיג זאת (מלכים א' כב, 19–23).

הייעוד מקדם וחופש פעולה עובדים יד ביד בשלטון מלכות האלוהים. מטרתו לעולם לא יבוטלו או יופסקו. הוא מסוגל להתגבר על חטא ומרד ועדיין להשיג - באמצעות נציגים חופשיים אחרים - את רצונו. כמו שאמר ס' לואיס (C.S. Lewis) פעם על אלוהים (בספרו *PERELANDRA*), "כל אשר תעשה, הוא (אלוהים, הערת המתרגם) יפיק רק טוב מזה. אבל לא את הכי טוב שהוא הכין לך אם היית מצייט לו."

לאיזו מטרה, כאן ועכשיו, אנחנו משתייכים למועצתו של אלוהים? להשתתף עם אלוהים בשחרור האנשים מחושך רוחני. להראות לאנשים כיצד לחיות בצדק וברחמים – לחקות את אלוהים למי שזקוק לדוגמתנו. להגן ולהפיץ את האמת על האל האמיתי בעולם עוין תחת שליטת כוחות רוחניים רעים. ליהנות מהחיים כפי שהתכוון אלוהים.

כל הקריאות הללו מכינות אותנו לביאתה של מלכות האלוהים. כשפאולוס שאל את המאמינים בקורינתוס, שאיבדו את נקודת המבט האלוהית תוך כדי עיסוקם בענייני העולם הזה, "הלא ידעתם כי נדין דין-המלאכים" (קורינתים א' ו, 3). הוא היה רציני. פאולוס התכוון למשהו די ספציפי בהצהרה זו.

שליטה על העמים

מלכות האלוהים עוד עתידה לבוא. כאשר זה יקרה, כוחות החושך יובסו. האלים הדמוניים יאבדו את שלטונם על העמים לצמיתות - ובמקומם תשלוט המועצה המפוארת של האל שכוללת את הפמלייה של מעלה ובני האדם. ישוע המשיח אמר בספר חזון יוחנן: "אָפֶס מֵה-שֵׁשׁ לָכֶם בּוֹ הַחֲזִיקוּ עַד-בָּאִי: וְהַמְנַצֵּחַ וְשֹׁמֵר אֶת-מַעֲשֵׂי עַד-עַתָּה קִיץ אֶתְנֶן-לּוֹ שְׁלֹטֵן עַל-הַגּוֹיִם: וְרַעַם בְּשֶׁבֶט בְּרָזָל כְּכֹלֵי יוֹצֵר יִנְפֹּצוּ כְּאֲשֶׁר קִבַּלְתִּי גַם-אֲנֹכִי מֵאֵת אָבִי: וְנָתַתִּי לוֹ כּוֹכַב הַשָּׁחַר" (חזון יוחנן ב, 25-28).

כאשר ישוע ישוב לשבת על כסאו מלכותו עלי אדמות וישקם את גן העדן החדש, הוא ישתף את אחיו בשלטונו. כל הסמכויות השטניות יובסו ואנחנו נתפוס את מקומם. שלטונם לא יועבר למלאכים הנאמנים לאלוהים - אנו נקבל מעמד נעלה על מלאכים במלכותו העדנית של האל. ישוע יתן את השלטון לאחיו ואחיותיו האנושיים.

האם אתה תוהה מה משמעותה של ההצהרה הסופית בחזון יוחנן ב, 28? "וְנָתַתִּי לוֹ כּוֹכַב הַשָּׁחַר"? זה נשמע מוזר, אבל זה מדבר על שלטונו המשותף עם ישוע על האומות לאחר תבוסת כוחות החושך. "כוכב השחר" משמש לתיאור בני האלוהים, אלו הן ישויות אלוהיות (איוב לח, 7). זהו גם מונח משיחי. מכיוון שהמשיח הוא אלוהי, "שפת הכוכבים" שימשה לעתים לתיאור שלטונו הקרוב. בבמדבר כד, 17 נאמר: "אֲרָאֲנוּ וְלֹא עֲתָה אֲשׁוּרְנוּ וְלֹא קְרוּב דָּרָךְ כּוֹכַב מִיַּעֲקֹב וְקָם שֶׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל וּמַחֵץ פְּאֵתֵי מוֹאָב וְקָרַקַר כָּל-בְּנֵי-שֵׁת." בספר חזון יוחנן, ישוע מתאר את עצמו כך: "אֲנֹכִי שָׂרֵשׁ דָּוִד וְתוֹלְדֹתוֹ כּוֹכַב נֶגֶה הַשָּׁחַר" (חזון יוחנן כב, 16).

הניסוח של חזון יוחנן ב, 25-28 הוא חזק. לא רק שישוע אומר שהוא כוכב נגה השחר המשיחי, אלא שהוא נותן לנו את כוכב נגה השחר - הוא חולק איתנו את שלטונו המשיחי. כדי שהמאמינים לא יחמיצו את הנקודה, ישוע אמר: "הַנְּנִי עֹמֵד בְּפֶתַח וְדֹפֵק וְהָיָה כִּי-יִשְׁמַע אִישׁ לְקוֹלִי וּפְתַח הַפֶּתַח אָבּוֹא אֵלָיו וְסַעַדְתִּי עִמּוֹ וְהוּא עִמִּי: הַמְנַצֵּחַ אֶתְנֶנּוּ לְשֶׁבֶת אֶתִּי עַל-כֶּסֶאִי כְּאֲשֶׁר נִצַּחְתִּי גַם-אֲנֹכִי וְאֲשַׁב אֶת-אָבִי עַל-כֶּסֶאֱוֹ" (חזון יוחנן ג, 20-21).

לאיזו מטרה אנו הופכים להיות שותפים בטבע האלוהי? מדוע ישוע המשיח רוצה שאנו נהיה חלק ממועצתו האלוהית כאחיו ואחיותיו? כדי שאלוהים יתן לנו את שלטונו על הארץ כפי שהוא רצה. השמים ישובו לארץ בגן עדן חדש.

גן עדן נצחי

הפרקים הראשונים בספר בראשית מגלים כי גן העדן היה מוקד לתוכניתו של אלוהים לאדם, לשאר בני המשפחה האלוהית שנבראו בצלמו ולמלכותו. אז זו לא הפתעה ולא צירוף

מקרים שהפרק האחרון בספר ההתגלות מחזיר אותנו לגן עדן: "וַיִּרְאֵנִי נַחַל שֶׁל-מַיִם חַיִּים זָרְק מִבְּהֵיק כְּעֵין הַקֶּרֶחַ יֵצֵא מִכֶּסֶּא הָאֱלֹהִים וְהִשָּׁה: וּבִתּוֹךְ רְחוֹב הָעִיר וְאֶל-שִׁפְתַּי הַנַּחַל מִזְּהָר וּמִזְּהָר עַץ חַיִּים עֵשָׂה פְּרִי שְׁתֵּים עָשָׂרָה כִּי מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁוֹ יִתֵּן אֶת-פְּרִיּוֹ וְעַלָּה הַעֵץ לְתְרוּפַת הַגּוֹיִם: וְכָל-חֶרֶם לֹא יִהְיֶה-עוֹד וְכֶסֶּא הָאֱלֹהִים וְהִשָּׁה יִהְיֶה-בָּהּ וְעַבְדָּיו יִשְׁרְתוּהָ: וְהָמָּה יִרְאוּ אֶת-פָּנָיו וְשָׂמוּ עַל-מַצְחוֹתָם: וְלִילָה לֹא יִהְיֶה-עוֹד וְלֹא יִצְטָרְכוּ עוֹד לְאוֹר נֵר וְלְאוֹר שֶׁמֶשׁ כִּי-יִהְיֶה אֱלֹהִים הוּא יֵאִיר לָהֶם וּמְלִכּוֹ עַד-עוֹלָמֵי עוֹלָמִים" (חזון יוחנן כב, 1-5).

שמתם לב שעץ החיים מרפא את העמים? האומות, שנשלטו בעבר על ידי כוחות החושך, ישלטו על ידי בניו ובנותיו החדשים של אלוהים - אתה ואני.

זו לא הייתה הפעם הראשונה שעץ החיים הופיע בחזון יוחנן. בדבריו למאמינים, אמר ישוע בחזון יוחנן ב, 7, 11, "מי אשר-אֶזֶן לוֹ יִשְׁמַע אֶת אֲשֶׁר הָרוּחַ אָמַר לְקִהְלוֹת הַמִּנְצָח אֶתְּנוּ-לוֹ לְאֹכַל מֵעֵץ הַחַיִּים אֲשֶׁר בְּתוֹךְ גֶּן-אֱדֵם. מִי אֲשֶׁר-אֶזֶן לוֹ יִשְׁמַע אֶת אֲשֶׁר הָרוּחַ אָמַר לְקִהְלוֹת הַמִּנְצָח לֹא יִנָּזֵק בְּמֹת הַשָּׁנִי." ההתייחסות לעץ החיים היא עדנית בעליל. המוות הראשון מתייחס למוות פיזי, שבא כתוצאה מחטאם של אדם וגירושו מגן העדן. מכיוון שכל בני האדם, המאמינים והלא מאמינים כאחד, קמים לתחייה לפני המשפט הסופי, המוות השני הוא פסק הדין הסופי (חזון יוחנן כא, 8). מי שממשיך לחיות עם אלוהים בגן עדן החדש אינו סובל יותר מהמוות שני.

מדוע זה חשוב

השקפתם של משיחיים רבים על החיים שלאחר המוות אינה מספקת. הכתובים לא אומרים לנו הכל על איך ייראו החיים בעולם הבא, אבל אלוהים מגלה לנו היבטים מסוימים בדברו. אנחנו לא הולכים לנגן נבלים או לשיר בלי סוף בעננים. לא נראה כי אנו סתם נשב על ספות שמימיות ונפטפט עם יקירינו שהלכו לעולמם או מאמינים ידועים מהעבר.

במקום זאת, אנו נהנה מהחיים שגן העדן יציע לנו - אנו נהיה עסוקים בהשגחת בריאת האל, זה לצד זה עם היצורים האלוהיים שנשארו נאמנים לו. שמים וארץ כבר לא יהיו מקומות נפרדים.

ידיעת ייעודנו אמורה לעצב את חשיבתנו כאן ועכשיו. כפי שאמר פאולוס, "כי אם-כִּכְתוּב אֲשֶׁר-עֵין לֹא רָאָתָה וְאֶזֶן לֹא שָׁמְעָה וְלֹא עָלָה עַל-לֵב אָדָם אֶת אֲשֶׁר-הִכִּין הָאֱלֹהִים לְאַהֲבָיו" (קורינתים א' ב, 9). ידיעת התוצאה המרהיבה והמפוארת הזו עוזרת לנו לראות את הנסיבות הנוכחיות שלנו בפרספקטיבה. אחרי שפאולוס כתב את המילים לעיל, הוא אמר זאת במכתבו השני לקורינתים: "בְּרוּךְ הָאֱלֹהִים וְאָבִי אֲדֹנָינוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ אֲבִי הַרְחָמִים וְאֱלֹהֵי כָל-נְחָמָה: הַמִּנְחֵם אֶתְנוּ בְּכָל-לְחֻצְנוֹ לְמַעַן נִחַם הַנְּלַחֲצִים כָּל-לְחֻץ בְּנְחָמָה אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ מִנְחָמִים מֵאֵת הָאֱלֹהִים: כִּי כָרַב עֲנֹוֵיֵי הַמְּשִׁיחַ בָּנוּ כֵּן תִּרְבֶּה נְחָמָתָנוּ עַל-יְדֵי הַמְּשִׁיחַ: וְאֵם-נְלַחֲצִים אֲנַחְנוּ נְלַחֵץ בְּעֵבוֹר נְחָמָתְכֶם וְיִשְׁוֹעַתְכֶם וְאֵם-מִנְחָמִים אֲנַחְנוּ נִנְחָם בְּעֵבוֹר נְחָמָתְכֶם כְּדֵי שְׁתֹּאֲרִיכּוּ גַם-אֶתְּם נְפְשֵׁיכֶם בְּעֲנֹוֹתְכֶם הָעֲנֹוֵיֵים אֲשֶׁר מְעִיִּים אֲנַחְנוּ: וְנִכְוֵן לְבָנוּ בְּטוֹחַ עֲלֵיכֶם וְיִדְעוּ כִּי כְּאֲשֶׁר עֲנֹוֵיֵינוּ עֲנֹוֵיֵיכֶם כֵּן נְחָמָתָנוּ נְחָמָתְכֶם: כִּי לֹא-נִכְחַד מִכֶּם אַחֵי אֶת-צָרָתָנוּ אֲשֶׁר מִצָּאָתָנוּ בְּאַסִּיָּא לְמָאֵד כְּמִשָּׂא כְבֹד כְּבֹדָה מִמֶּנּוּ עַד כִּי-נִוְאָשְׁנוּ מִחַיֵּינוּ: וְאֲנַחְנוּ בְּלִבְבָנוּ חֲרָצְנוּ

לנו את-הַמּוֹת לְמַעַן אֲשֶׁר-לֹא נִבְטַח בְּנַפְשֵׁנוּ כִּי אִם-בְּאֱלֹהִים הַמְּחִיָּה אֶת-הַמְּתִים" (קורינתים ב' א, 3-9).

אלוהים יכול לשמור אותנו בחיים. אך גם במותנו, אנו נשב עם ישוע על כסאו (חזון יוחנן ג, 21). אנחנו חיים עם מטרה, או שאנחנו חיים בלעדיה. והמודעות שלנו לייעודנו צריכה לשנות את התנהגותנו. אם היית יודע שיום אחד תגור בדירה או תעבוד באותו משרד עם בן אדם שאתה מבקר או מזלזל בו, היית משקיע קצת יותר מאמץ בלהיות איש שלום, מעודד ואולי אפילו חבר לאדם ההוא. איך זה שאנו מתייחסים למאמינים אחרים בצורה גרועה כל כך? איך זה שאנו לא משקיעים אנרגיה רבה כל כך בכדי לקרב את הלא-מאמין לישוע במקום להתייחס אליו כאויב? אנו יכולים לחיות עם תודעת הנצח או בלעדיה.

כמה שלטון ישוע צריך לחלוק איתך כדי שתמיד תהיה מאושר? השאלה עשויה להיראות מוזרה, מכיוון שכל מתנה כזאת מישוע תהיה נפלאה. מדוע אם כן אנו מתמודדים נגד מאמינים אחרים ושואפים למעמד מיוחד? מדוע אנו מנסים לזכות לתשומת לב ורווח אישי? האם איננו טובים יותר מהמאמינים בקורינתוס שפאולוס הזכיר להם את ייעודם? עלינו להיות מסופקים בשליטתנו עם ישוע המשיח.

מאמין משיחי, הגיע הזמן לחיות בידיעת זהותך ותוכנית אלוהים עבורך.

סיכום

הגענו לסוף המסע שלנו. אבל עדיף לומר שרק התחלנו. ענינו על כמה שאלות מהותיות: האם אלים אחרים קיימים? אם כן, האם זה משנה במידה רבה בהבנתנו את המקרא? מה המשמעות של אמונתנו אם אנו מניחים שהעולם הבלתי נראה שמוצג במקרא הוא אמיתי - לא רק החלקים המוכרים והמקובלים, אלא החלקים הלא שגרתיים שאנו מתעלמים מהם לעתים קרובות? ברגע שהתחלתי לתפוס את קו העלילה העל-טבעי של הכתובים, הבנתי שאני צריך לחשוב אחרת. אבל אני יכול לסכם אותם בשתי מילים: **זהות ותכלית**. אני מקווה שאתגרתי אותך בשני התחומים האלה בקראך את ספרי.

זהותנו במשפחת האל

לנושאים בספר זה ישנן השלכות משמעותיות על האופן בו אנו תופסים את משמעות המונח "משיחי" (Christian) - להיות "במשיח" (Christ) לפי הגדרתה של הברית החדשה. ברגע שאנו מבינים שאלי התנ"ך הם אמיתיים, אז משמעותה של אחת מעשרת הדברות שלא יהיו לך אלוהים אחרים על פני יהוה, אלוהי ישראל, מקבלת משמעות חדשה. מצווה זו אינה קשורה לתשומת לב הניתנת לכסף או לסירות או למכוניות. היא קשורה לאהבתו הקנאית של אלוהים לעמו. במילים אחרות, *מצווה זו מתייחסת בעצם לעבודת אלוהים אחרים*. קשה לפספס את האי שפיות בנאמנות לאל אחר מלבד אלוהי ישראל.

האיום שבחיים עם ההשלכות של איך שאלוהים שפט את האלים הזרים ואת העמים להם הם סגדו הוא גם די ברור. היינו פעם משועבדים לשחיתות וניצול של אלים זרים. היינו, כדברי השליח פאולוס, מנוכרים מאלוהים ומרוחקים מאהבתו ביחסי ברית עימנו (אפסיים ב, 12). אבדנו, היינו משועבדים לחושך, אויבי אלוהים בשירותם של אדונים בלתי נראים (אפסיים ד, 18; קולוסיים א, 21).

מושגים דוקטרינאליים כמו *אימוץ וירושה* הופכים להיות משמעותיים יותר כשאנו מבינים את מהות הנושא. הם מקבלים הקשר ברור. אלוהים לא היה מוכן לבטל את תוכנית החיים על פני האדמה עם משפחתו, ליהנות מהעולם שהוא ברא במו ידיו. כן, אלוהים הפנה עורף לאנושות בבבל, אך מיד לאחר מכן, הוא קרא לאברהם לגדל משפחה חדשה - ולהיות האמצעי דרכו יוכלו העמים הלא-מורשים למצוא את דרכם חזרה אליו (מעשי השליחים י, 26-27).

קבלת המציאות העל-טבעית של העולם הרוחני במקרא חיונית להבנת הטקסט המקראי. זה מסביר מדוע, ככל שהסיפור המקראי מתקדם, חטא העבודה הזרה מצטייר באופן שונה מחטאים אחרים. זהו החטא העיקרי במקרא. עם ישראל נבחר כדי להיות נאמן לאלוהים; כשהעם הפנה עורף לאלהיו ובחר לעבוד אלים זרים, הוא נשלח לגלות, הודחה כמו העמים האחרים. זו הסיבה המרכזית מדוע הישועה במקרא מתוארת תמיד במונחים של אמונה. אלוהים לא מחפש בסופו של דבר התנהגות טובה יותר. הוא מחפש אמונה – *נאמנות אמונתית*. כשאנו בוחרים ליישר את ליבנו עם אלהי האלוהים, הוא יושיע אותנו. כשאנו בוחרים באל זר, אנו זורעים את מה שנקצור ביום אחד.

עבורנו כיום נאמנות אמנותית פירושה לקבל באמונה את מה שישוע עשה על הצלב, מכיוון שהוא היה אלוהים בבשר. האתיקה ומעשינו אינן נועדו להיות טובים מספיק כדי שאלוהים יקבל אותנו. אנו שומעים בקולו של אלוהים כי כבר בחרנו בו. מצוותיו יובילו לאושרנו ולשביעות רצוננו מכיוון שהן מרחיקות אותנו מהרס עצמי ושל אחרים. הם מספקים הצצה לחיים בהרמוניה עם אלוהים ושאר משפחתו - משפחתנו – הסמויה והלא סמויה מן העין, במלכותו, גן עדן החדש.

תכליתנו - כולנו משחקים חלק בתוכניתו של אלוהים להחזיר את גן העדן

לחברות במשפחתו של אלוהים ישנו רק תנאי אחד: אמונה בלתי פוסקת באלוהי האלים, אשר בא אלינו בדמותו של ישוע המשיח. חברות זו לא רק מקנה זכויות נפלאות, אלא גם מספקת לנו מטרה ברורה בחיים. לבני משפחת האל יש משימה: להיות סוכני אלוהים בהשבת שלטונו הטוב על פני האדמה ולהרחבת החברות במשפחתו. באמצעתנו אלוהים מתניע את המהפך הגדול שהתחיל בספר מעשי השליחים פרק ב', הולדת הקהילה המשיחית, גוף המשיח, עד זמן שיבתו של ישוע האדון. מכיוון שהרוע התפשט כמו זיהום דרך האנושות לאחר החטא הקדמון בגן העדן, כך הבשורה מתפשטת כתרופת-נגד אותה קבוצה נגועה. אנו *נשאים* של האמת על אלוהי האלים, אהבתו לכל העמים, ורצונו הבלתי משתנה לשכון עם משפחתו בבית הארצי שרצה מאז בריאתו. גן העדן ישוקם שוב.

עובדה מדעית שיבשות העולם מתרחקות זו מזו מדי שנה. אולם ההתקדמות של "סחף יבשתי" אינה ניתנת לגילוי לחושים אנושיים. אנו רק יודעים שזה מתרחש בגלל תצפיות שאנו יכולים לבצע לאחר מעשה. בדומה לכך מלכות האל מתקדמת ללא פשרות. איננו יכולים לתפוס בעין בלתי מזוינת כיצד כל יום מכווץ את תחומי האלים, את כוחות החושך, או כיצד הבשורה משחררת, אחד אחד, את אלה המוחזקים תחת שליטת השטן. אבל זו *וודאות שלא ניתן להבחין בה*.

המפתח לראות את עצמנו בתמונה זו הוא להבין היטב שאלוהים עדיין מקדם את תוכניתו גם כאשר איננו יכולים לראות אותה במו עינינו. איננו יכולים לטעון באמת כי אנו מאמינים בעולם הבלתי נראה, העל-טבעי, ובאותו הזמן לא להאמין שההשגחה העליונה פעילה בחיינו ובמאורעות ההיסטוריה האנושית. *אלוהים רוצה שנחיה עם תכלית* - מתוך אמונה כי ידו הבלתי נראית ושליחיו הבלתי נראים נאמנים לו ולנו (עבריים א, 14), והם מתערבים בנסיבותינו כך שמטרתו של האל להחזיר את גן-העדן הכלל-עולמי מתקדמת הלאה ללא הפסקה.

כל אחד מאיתנו נדרש להוביל אנשים אחרים למלכות האלוהים ולהגן על אותה מלכות. כל יום מעניק לנו קשר עם אנשים הנמצאים תחת שליטת החושך והזדמנויות לעודד זה את זה במשימה הקשה של הגשמת מטרת אלוהים בעולמנו הלא מושלם. *כל מה שאנחנו עושים ואומרים חשוב למעשה*, למרות שלעתים לא נדע מדוע ואיך. תפקידנו הוא לא לראות אלא לעשות. לחיות באמונה אינו דבר פסיבי-זוהי אמונה תכליתית.

תפילת החוטא

תפילת החוטא: מתנה בעלת ערך

תפילת החוטא היא דבר שכולנו מחפשים בשלב מסוים בחיים. סליחה היא מתנה יקרת ערך שלא מתקבלת בקלות, ואינה ניתנת בקלות. סליחה חיונית לחיים; היא משחררת אותנו מעוונות העבר ונותנת לנו תקווה לעתיד. ישוע המשיח בא לעולם למות למען האנושות ולהעניק לנו סליחת חטאים.

תפילת החוטא: אפשרית רק דרך ישוע המשיח

תפילת החוטא היא תפילה שמופנית לאלוהים. למרות שאנחנו עלולים לפגוע זה בזה באופן ישיר, בסופו של דבר כל הסיגופים שלנו פוגעים באלוהים. אתם עשויים לתהות איך זה אפשרי. כיצד החסרונות שלנו יכולים לפגוע בבורא היקום הכל יכול? האם לאלוהים בכלל אכפת? בספר בראשית פרק ו' אנו מגלים שאלוהים בעצמו התאבל על כל העוולות שהאדם גרם זה לזה: "וַיֵּרָא יְהוָה, כִּי רָבָה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ, וְכָל-יֵצֵר מַחְשֵׁבַת לְבוֹ, רַק רָע כָּל-הַיּוֹם. וַיִּנְחַם יְהוָה, כִּי-עָשָׂה אֶת-הָאָדָם בָּאָרֶץ; וַיִּתְעַצֵּב, אֶל-לְבוֹ" (בראשית ו', 5-6).

ביודעו הכל, אלוהים מתאבל אפילו מעצם המחשבה על הרע. לפיכך, סליחה מוחלטת צריכה לבוא גם מאלוהים. עם זאת, בגלל צדקתו, לא ניתן לתת סליחה בחופשיות. יש לתת דין וחשבון על כל עוולה על מנת שאלוהים יהיה שופט צודק. ישוע המשיח מת על הצלב בגולגותא במקומו כדי שתתאפשר סליחת חטאינו. סבלו שילם עבור העבירות שלנו. "כי זה הוא דמי דם-הברית החדשה הנשפך בעד רבים לסליחת חטאים" (מתי כו, 28).

באהבתו, אלוהים ידע שמצפוננו צריך להשתחרר מאשמה וגינוי. הוא ידע שסליחת חטאים היא הצורך הגדול ביותר שלנו. במעשה האהבה הסופי, אלוהים לא רק סבל מכאבי עוולותינו, אלא גם שילם עבור תוצאותיהם על מנת שתניתן לנו סליחה כשאנחנו חוטאים. כל שעלינו לעשות הוא לקבל את מתנת הסליחה שלו בחינם.

תפילת החוטא: בקש מאלוהים סליחה

אולי נתקלת בדף האינטרנט הזה וחיפשת תפילת סליחה להרגעת נפש מיוסרת. או שאולי אתה נאבק בניסיון לסלוח לאחר שפגע בך מאוד. לכל מי שמקבל את ישוע המשיח כאדון חיים ומושיעם, סליחה ניתנת בחופשיות. אם אנו מכירים בעוולותינו ומבקשים סליחה, אלוהים יסלח לנו - ללא שאלות מיותרות: "וְאֵם-נִתְּוֹדָה אֶת-חַטָּאתֵינוּ נֶאֱמָן הוּא וְצָדִיק לְסָלַח לְחַטָּאתֵינוּ וּלְטָהֲרֵנוּ מִכָּל-עֲוֹן" (יוחנן א' א, 9).

אם אנו דוחים את ישוע, אנו בעצם דוחים את מתנת הסליחה של אלוהים. למעשה אנו אומרים כי איננו רוצים להתפייס עם אלוהים (יוחנן א' א, 10). למרות שזו הבחירה החופשית שלנו לא לקבל סליחה מאלוהים, בסופו של דבר אנו אחראים לכל החטאים

שביצענו בסוף החיים האלה. זה הרצון העמוק של אלוהים להתפייס איתך. "כי-אֶהְבָּה רַבָּה אֶהֱבֵה אֶת-הָעוֹלָם עַד-אֲשֶׁר נָתַן אֶת-בְּנוֹ אֶת-יְחִידוֹ לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא-יֵאבֵד כָּל-הַמְאֲמִין בּוֹ כִּי אִם-יְחִיָּה חַיִּי עוֹלָם" (יוחנן ג, 16). אם אתה רוצה לסלוח באמת, שקול את מה ישוע אמר וקבל אותו בכנות כאדון ומושיע חיך. חטאיך ייסלחו ואלוהים יתחיל לעבוד ולשנות את חיך.

תפילת החוטא: קבל חיים חדשים

תפילת הסליחה נותנת לנו תקווה חדשה והתחלה חדשה. כל חטאינו נמחקו על ידי אלוהים. "כִּי אֶסְלַח לְעוֹנֵם וְלַחַטָּאתָם וְלַפְשָׁעֵיהֶם לֹא אֶזְכֹּר-עוֹד" (עברים ח, 12). אם אתה מבין שאתה חוטא, ואתה מאמין שישוע המשיח הגיע כגואל יחיד, אתה מבין את תפילת הסליחה. השאלה היא - האם אתה מוכן ליישם את התפילה, על ידי קבלת מתנת אלוהים את בנו, ישוע המשיח? אם כן, האמן במשיח ישראל, חזור בתשובה, התחרט על חטאיך, והקדש לו את שארית חיך כאדני אלוהים: "אבא, אני יודע שהפרתי את החוקים שלך וחטאי הפרידו בינינו. אני מצטער באמת, ועכשיו אני רוצה לפנות מחיי החוטאים בעבר שלי אליך אדני. אנא סלח לי, ועזור לי להימנע מחטא שוב לפניך. אני מאמין שבנך, ישוע המשיח מת עבור חטאיי, קם לתחייה מהמתים, חי ושומע את תפילתי. אני מזמין את ישוע להיות אדון חיי, לשלוט ולמלוך בלבי מהיום הזה ואילך. אנא שלח את רוח הקודש שלך כדי לעזור לי לציית לך, ולעשות את רצונך עד סוף חיי. אני מתפלל בשמו של ישוע המשיח, אמן."

"שׁוּבוּ מִדְרָכֵיכֶם וְהִטְבְּלוּ כָל-אִישׁ מִכֶּם לְשֵׁם יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ לְסְלִיחַת חַטָּאֵיכֶם וְקַבְּלֵתֶם אֶת-מִתְּנַת רֹחַ הַקֹּדֶשׁ" (מעשי השליחים ב, 38).

אם החלטת לקבל את ישוע היום, ברוך הבא למשפחתו של אלוהים. כעת, כדי להתקרב אליו, המקרא (התנ"ך והברית החדשה) מצווה עלינו לחיות לפי דברו:

- היטבל במים כפי שישוע צווה עלינו.
- ספר למישהו אחר על אמונתך החדשה בישוע המשיח.
- הקדש זמן להתפלל לאלוהים בכל יום. זה לא חייב להיות פרק זמן ארוך. פשוט פתח את ההרגל היומי להתפלל אליו ולקרוא את דברו. בקש מאלוהים לחזק את אמונתך ואת הבנתך במקרא.
- חפש חברות עם מאמינים אחרים בישוע. הצטרף לקבוצה של חברים מאמינים שתענה על שאלותיך ותתמוך בך.
- מצא קהילה משיחית איפה שתוכל לעבוד את האלוהים.

האם הפכת להיות חסיד של ישוע היום? אנא השב כן או לא

האם אתה כבר מאמין בישוע? אנא השב כן או לא

מה אתה חושב? כולנו חטאנו וראויים למשפט של אלוהים. אלוהים, האב, שלח את בנו

יחידו לספק את פסק הדין עבור אלה המאמינים בישוע המשיח. ישוע, בורא העולם ובן אלוהים הנצחי, שחי ללא חטא, אוהב אותנו עד כדי כך שהוא מת על חטאינו, לקח את העונש המגיע לנו, נקבר וקם מהמתים על פי המקרא. אם אתה באמת מאמין ובטוח בזה בלבך, מקבל את ישוע לבדו כמושיעך, מכריז "ישוע הוא האדון", אתה תיוושע ממשפט האל ותהיה לנצח עם אלוהים בשמים.

מהי תגובתך?

- כן, היום אני מחליט ללכת בעקבות ישוע

- כן, אני כבר מאמין בישוע

- יש לי עדיין שאלות

בקשת המחבר

העל-טבעי הוא קיצור של ספרי האקדמי המפורט, התחום הסמוי: תפיסת העולם העל-טבעית של המקרא (Lexham Press, 2015). ניתן להשיג את הספר, התחום הסמוי באנגלית באתר Amazon.com. אני מקווה שמצאת את הספר העל-טבעי מועיל מבחינה רוחנית. אני מסוגל לתת את הספר הזה ללא תשלום בגלל התרומות הנדיבות של אנשים שאכפת להם מתוכן הספר. אנא שקול לתרום דרך miqlat.org או nakedbible.org כדי לאפשר יותר תוכן חופשי. לקבלת הוראה מקראית נוספת, בקר בדף הבית שלי, drmsb.com, והקשב לפודקאסט בכתובת nakbiblepodcast.com. השם "מקרא עירום" משקף את רצוני ללמד רק את הטקסט המקראי שלא מסונן על ידי מסורות, ערכים מודרניים ומסננים דתיים אחרים. כפי שתגלה בדף הבית שלי, אני גם כותב מדע בדיוני כאמצעי ללמד תיאולוגיה מקראית. הרומנים שלי (נכון להיום, *The Façade* והמשכו *The Portent*) זמינים רק באנגלית באתר Amazon.com.